

	ใบความรู้ที่ 1		บทเรียนที่..1.....
	รหัสวิชา...30201-2012....		สอนครั้งที่ 1-2
	ชื่อวิชา..การวางแผนและควบคุมโดยงบประมาณ..		
	ชื่อบทเรียน.....งานงบประมาณสำหรับธุรกิจบริการ.....		ทฤษฎี...6... ชม.
ชื่อเรื่อง/งาน.....งานงบประมาณสำหรับธุรกิจบริการ.....			ปฏิบัติ...0... ชม.

1. ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับบทเรียน

จัดทำงบประมาณสำหรับธุรกิจบริการ ด้วยความมีระเบียบละเอียดรอบคอบ ชี้อัตย์ มีวินัย ตรงต่อเวลา

2. อ้างอิงมาตรฐาน/เชื่อมโยงกลุ่มอาชีพ

2.1 มาตรฐานอาชีพ.....-..... สมรรถนะย่อย.....-.....

1) เกณฑ์การปฏิบัติงาน.....-.....

2) วิธีประเมิน.....-.....

3) หลักฐานการปฏิบัติงาน (Performance Evidence) -

4) หลักฐานความรู้ (Knowledge Evidence) -

2.2 บุคลากรกลุ่มอาชีพ.....-.....

3. สมรรถนะประจำบทเรียน

จัดทำงบประมาณดำเนินงานสำหรับธุรกิจบริการ

4. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (เขียนให้ครบด้านพุทธิสัย ทักษะพิสัย จิตพิสัยและประยุกต์ใช้)

4.1 บอกองค์ประกอบของงบประมาณหลักสำหรับธุรกิจบริการได้

4.2 จัดทำงบประมาณรายได้สำหรับธุรกิจบริการได้

4.3 จัดทำงบประมาณต้นทุนบริการสำหรับธุรกิจบริการได้

4.4 จัดทำงบประมาณค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานสำหรับธุรกิจบริการได้

4.5 จัดทำงบกำไรขาดทุนโดยประมาณสำหรับธุรกิจบริการได้

4.6 ประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะจัดทำงบประมาณในการปฏิบัติงานวิชาชีพ

4.7 มีเจตคติและกิจนิสัยที่ดีในการปฏิบัติงานด้วยความมีวินัย รับผิดชอบ ชี้อัตย์และรอบคอบ

5. เนื้อหาสาระ

5.1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับงบประมาณ

5.1.1. ความหมายและประโยชน์ของงบประมาณ

ความหมายของงบประมาณ

งบประมาณ(Budget) คือแผนงานที่แสดงการได้มาและการใช้ไปของทรัพยากรทางการเงินและทรัพยากรอื่น ในระยะเวลาใดเวลาหนึ่งในอนาคตซึ่งแสดงเป็นตัวเลขโดยการคาดคะเนเหตุการณ์ต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตสนองต่อ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย กลยุทธ์และนโยบายในการดำเนินงานของกิจการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ของกิจการ

ประโยชน์ของงบประมาณ

1. ทำให้กิจการมีเป้าหมายที่แน่นอนและเหมาะสมในการดำเนินงานมีแผนงานที่ดีตลอดจนมีการปฏิบัติงาน และการควบคุมการดำเนินงานตามแผนงานที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะทำให้กิจการบรรลุเป้าหมายตามที่ต้องการได้
2. ทำให้ฝ่ายบริหารได้ทบทวน พัฒนานโยบายและเป้าหมายของกิจการ
3. ทำให้ฝ่ายบริหารวางแผนการใช้ทรัพยากร เช่น วัตถุดิบ พนักงาน เครื่องจักร และอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพที่สุด
4. ทำให้มีการจัดโครงสร้างกิจการที่ดีมีการมอบหมายอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบอย่างชัดเจน อันมีผลทำให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีระบบ มีขั้นตอน ทั้งยังสามารถลดอัตราการขัดแย้งในความต้องการระหว่าง ผู้บริหารระดับต่าง ๆ ได้ด้วย
5. ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานในอนาคต
6. ใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินผลการปฏิบัติงานโดยการเปรียบเทียบงบประมาณกับผลการปฏิบัติงานจริง

5.1.2. ประเภทและขั้นตอนในการจัดทำงบประมาณ

ประเภทของงบประมาณ

งบประมาณต่าง ๆ ของแต่ละหน่วยงานที่จัดทำขึ้นตามแผนที่กำหนด เรียกว่า งบประมาณหลัก (MasterBudget) ซึ่งเป็นแผนงานและเป้าหมายทั้งหมดของกิจการในอนาคตแยกออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

2.1.1 งบประมาณดำเนินงาน (Operating Budget) คือ งบประมาณที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่ทำให้เกิดรายได้ธุรกิจ เป็นแผนการดำเนินงานในอนาคตทั้งหมดของกิจการ งบประมาณดำเนินงานจึงเป็นงบประมาณที่เกี่ยวข้องกับรายการที่แสดงในงบกำไรขาดทุน ซึ่งจะแตกต่างกันตามลักษณะของธุรกิจ ดังนี้

1) งบประมาณดำเนินงานของธุรกิจบริการธุรกิจบริการเป็นธุรกิจที่ให้บริการแก่ลูกค้าไม่มีตัวสินค้าให้จับต้องได้รายได้และค่าใช้จ่ายต่างๆของธุรกิจจึงเกิดจากการให้บริการลูกค้างบประมาณดำเนินงานของธุรกิจบริการประกอบด้วย

- (1) งบประมาณรายได้
- (2) งบประมาณต้นทุนบริการ
- (3) งบประมาณค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน (งบประมาณค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร)

(4) งบกำไรขาดทุนโดยประมาณ

2) งบประมาณดำเนินงานของธุรกิจซื้อขายสินค้าธุรกิจซื้อขายสินค้าเป็นธุรกิจที่ซื้อสินค้ามาเพื่อขายรายได้และค่าใช้จ่ายต่างๆเกิดขึ้นจากการซื้อขายสินค้า งบประมาณดำเนินงานของธุรกิจซื้อขายสินค้าจึงประกอบด้วย

- (1) งบประมาณขาย
- (2) งบประมาณซื้อสินค้า
- (3) งบประมาณสินค้าคงเหลือ

- (4) งบประมาณต้นทุนสินค้าที่ขาย
- (5) งบประมาณค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน (งบประมาณค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร)

(6) งบกำไรขาดทุนโดยประมาณ

3) งบประมาณดำเนินงานของธุรกิจอุตสาหกรรม ธุรกิจอุตสาหกรรมเป็นธุรกิจที่ผลิตสินค้าเพื่อขายกระบวนการดำเนินงานจึงเริ่มจากการจัดหาปัจจัยการผลิต(วัตถุดิบ ค่าแรงงาน ค่าใช้จ่ายการผลิต)การผลิตเป็นสินค้าสำเร็จรูป และการขายสินค้า งบประมาณดำเนินงานของธุรกิจอุตสาหกรรมจึงประกอบด้วย

- (1) งบประมาณขาย
- (2) งบประมาณการผลิต
 - (ก) งบประมาณวัตถุดิบทางตรง
 - (ข) งบประมาณเชื้อวัตถุดิบ
 - (ค) งบประมาณค่าแรงงานทางตรง
 - (ง) งบประมาณค่าใช้จ่ายการผลิต
 - (จ) งบประมาณต้นทุนการผลิต

- (3) งบประมาณต้นทุนสินค้าที่ขาย
- (4) งบประมาณค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน (งบประมาณค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร)
- (5) งบกำไรขาดทุนโดยประมาณ

2.1.2 งบประมาณการเงิน (Financial Budget) คือ งบที่แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของสินทรัพย์ต่างๆ ฐานะการเงินของกิจการ ประกอบด้วย

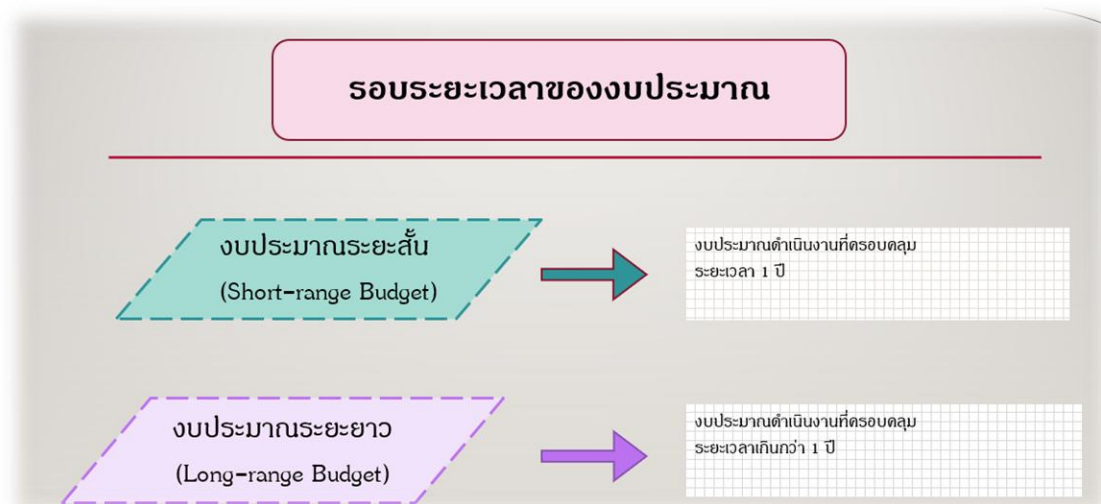
- 1) งบประมาณการลงทุน (Capital Budget)
- 2) งบประมาณเงินสด (Cash Budget)
- 3) งบแสดงฐานะการเงินโดยประมาณ (Budgeted Financial Position Statement)

รอบระยะเวลาของงบประมาณ

รอบระยะเวลาของงบประมาณควรมีช่วงระยะเวลานานเพียงพอที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้ โดยไม่ต้องเป็นรอบระยะเวลา 1 ปีและไม่ควรมานานเกินไปกว่าที่จะสามารถประมาณการได้อย่างน่าเชื่อถือหรือใกล้เคียงกับสภาพความเป็นจริง จึงกล่าวได้ว่า การจัดทำงบประมาณในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งนั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลาย ๆ อย่าง เช่น ความต้องการและความจำเป็นในแต่ละช่วงเวลา เงื่อนไขของธุรกิจ รอบระยะเวลาของงบประมาณแบ่งเป็น

- 1. งบประมาณระยะสั้น (Short-range Budget) คือ งบประมาณดำเนินงานที่ครอบคลุมระยะเวลา 1 ปี อาจจัดทำเป็นรายสัปดาห์รายเดือน รายไตรมาสและรายปีหรืออาจแบ่งไตรมาสออกเป็น 3 เดือนของไตรมาสแรก ส่วนที่เหลืออีก 3 ไตรมาส แสดงยอดรวม และเมื่อการดำเนินงานไตรมาสแรกใกล้จะสิ้นสุด จะแบ่งไตรมาสที่สองออกเป็น 3 เดือน จนถึงไตรมาสสุดท้าย หรืออาจต้องการแบ่งบางไตรมาสตามความต้องการ
- 2. งบประมาณระยะยาว (Long-range Budget) คือ งบประมาณดำเนินงานที่ครอบคลุมระยะเวลา เกินกว่า 1 ปีอาจจัดทำเป็นงบประมาณสำหรับระยะเวลา 3 ปี 5 ปี หรือ 10 ปีก็ได้งบประมาณระยะยาวเป็นการวางแผน

ต่อเนื่องจากการตัดสินใจซึ่งจะทำให้เกิดผลตอบแทนในอนาคต ส่วนใหญ่เป็นโครงการลงทุนที่ต้องใช้เงินทุนจำนวนมาก และให้ผลตอบแทนมากกว่า 1 ปี เช่น โครงการจัดหาอุปกรณ์เครื่องจักรอาคารและสิ่งก่อสร้างเพื่อทดแทนสินทรัพย์ เก่าที่ชำรุด หรือล้าสมัย หรือเพื่อเพิ่มกำลังการผลิต โครงการวิจัยและพัฒนาสินค้าใหม่

ขั้นตอนในการจัดทำงบประมาณ

การจัดทำงบประมาณควรเกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกหน่วยงานตั้งแต่หัวหน้าหน่วยงานต่างๆ ผู้บริหารตั้งแต่ระดับต้นจนถึงระดับสูง ขั้นตอนในการจัดทำงบประมาณในแต่ละธุรกิจอาจแตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อมของธุรกิจ ขั้นตอนสำคัญในการจัดทำงบประมาณ มีดังนี้

1. การประเมินสถานะแวดล้อมขององค์กร (Environmental Analysis) เป็นการประเมินเหตุการณ์หรือปัจจัยต่างๆ ที่คาดว่าจะมีผลกระทบต่อธุรกิจ เช่น สถานะแวดล้อมภายนอกองค์กร (External Analysis) สถานะอุตสาหกรรม (Industrial Analysis) คู่แข่งขัน (Competitive Analysis) ลูกค้า (Customer Analysis) เป็นต้น
2. การกำหนดวัตถุประสงค์ (Objectives) ขององค์กรให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ (Vision) และพันธกิจ (Mission) ขององค์กร
3. การกำหนดเป้าหมาย (Goals) การดำเนินงานให้สอดคล้องและสามารถบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ขององค์กรได้ 5
4. การกำหนดนโยบายปฏิบัติการหรือกลยุทธ์ (Strategies) เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่วางไว้
5. การกำหนดข้อสมมติฐานในการวางแผน (Planning Premises)
6. การประเมินและจัดทำแผนสำหรับโครงการต่าง ๆ (Evaluating and Planning Projects)
7. การจัดทำแผนงบประมาณระยะยาว (Strategic Long-range Plan)
8. การจัดทำงบประมาณระยะสั้น (Tactical Short-range Plan)
9. การจัดทำรายงานการวิเคราะห์ต่าง ๆ (Analysis Report)
10. การจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงาน (Performance Report) เพื่อติดตามผลการปฏิบัติงานตาม

แผนงบประมาณ

5.2 องค์ประกอบของงบประมาณหลักสำหรับธุรกิจบริการ

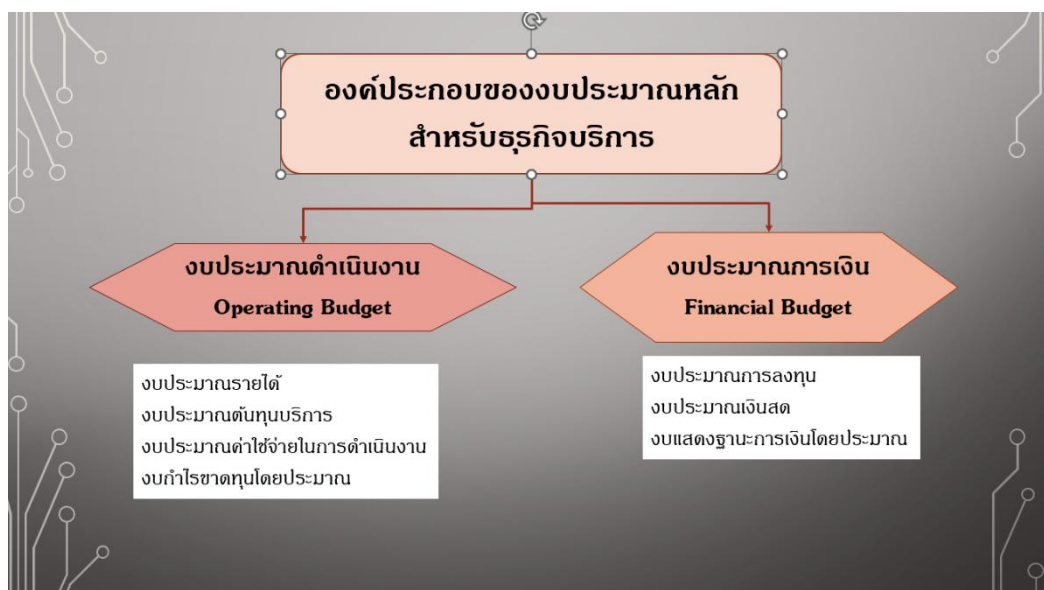
การจัดทำงบประมาณหลักสำหรับธุรกิจบริการ แบ่งเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1.1 งบประมาณดำเนินงาน (Operating Budget) ได้แก่

- 1.1.1 งบประมาณรายได้
- 1.1.2 งบประมาณต้นทุนบริการ
- 1.1.3 งบประมาณค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน
- 1.1.4 งบกำไรขาดทุนโดยประมาณ

1.2 งบประมาณการเงิน (Financial Budget) ได้แก่

- 1.2.1 งบประมาณการลงทุน
- 1.2.2 งบประมาณเงินสด
- 1.2.3 งบแสดงฐานะการเงินโดยประมาณ

5.3 การจัดทำงบประมาณดำเนินงานสำหรับธุรกิจบริการ

5.3.1 งบประมาณรายได้ (Revenue Budget) คืองบประมาณที่แสดงการประมาณรายได้จากการให้บริการของ ธุรกิจซึ่งแสดงปริมาณการให้บริการราคาการให้บริการต่อหน่วยและจำนวนเงินของการให้บริการในแต่ละช่วงเวลา เป็นงบประมาณแรกที่ต้องจัดทำเพื่อนำไปใช้ในการวางแผนจัดทำงบประมาณอื่นต่อไป ข้อมูลที่นำมาใช้ในการจัดทำงบประมาณรายได้มาจากการประมวลและสรุปผลจากการให้บริการและวิเคราะห์รายได้ค่าบริการในอดีต และการพยากรณ์รายได้ (Revenue Forecasting) ซึ่งต้องพิจารณาถึงความต้องการของลูกค้า สภาพเศรษฐกิจ ภาวะการแข่งขันด้านธุรกิจ การกำหนดค่าบริการ และสถานการณ์แวดล้อมต่าง ๆ เป็นต้น การจัดทำงบประมาณ รายได้อาจจัดทำเป็นรายเดือน รายไตรมาส รายปีหรือระยะยาว

ตัวอย่างที่ 1.1 บริษัท อุ่นเรือน จำกัด ดำเนินธุรกิจให้เช่าที่พักเป็นรายเดือน ราคาเช่าต่อห้องเดือนละ 6,000 บาท ฝ่ายการตลาดได้พยากรณ์ความต้องการของลูกค้าแต่ละเดือนของปี 25x1

เดือน	จำนวน ห้องพัก	ราคา ต่อห้อง	จำนวนเงิน
มกราคม	75	6,000	450,000
กุมภาพันธ์	75	6,000	450,000
มีนาคม	75	6,000	450,000
เมษายน	80	6,000	480,000
พฤษภาคม	80	6,000	480,000
มิถุนายน	100	6,000	600,000
กรกฎาคม	95	6,000	570,000
สิงหาคม	80	6,000	480,000
กันยายน	80	6,000	480,000
ตุลาคม	70	6,000	420,000
พฤศจิกายน	80	6,000	480,000
ธันวาคม	95	6,000	570,000
รายได้ค่าเช่าทั้งสิ้น			5,910,000

ตัวอย่างที่ 1.2 จากตัวอย่างที่ 2.1 สามารถจัดทำงบประมาณรายได้ค่าเช่าเป็นรายไตรมาสได้

รายการ	ไตรมาส				รวม
	1	2	3	4	
จำนวนห้องพัก	225	260	255	245	985
ราคาเช่าต่อห้อง	6,000	6,000	6,000	6,000	6,000
รายได้ค่าเช่าทั้งสิ้น	1,350,000	1,560,000	1,530,000	1,470,000	5,910,000

ตัวอย่างที่ 1.3 จากตัวอย่างที่ 2.1 ฝ่ายการตลาดได้พยากรณ์จำนวนห้องพักความต้องการของลูกค้าตั้งแต่ปี 25X1-25X5 จะเพิ่มขึ้นปีละ 10% การจัดทำงบประมาณรายได้ค่าเช่าระยะยาว

รายการ	ปี				
	25X1	25X2	25X3	25X4	25X5
จำนวนห้องพัก	985	1,084	1,192	1,311	1,442
ราคาเช่าต่อห้อง	6,000	6,000	6,000	6,000	6,000
รายได้ค่าเช่าทั้งสิ้น	5,910,000	6,504,000	7,152,000	7,866,000	8,652,000

5.3.2 งบประมาณต้นทุนบริการคืองบประมาณที่แสดงการประมาณค่าใช้จ่ายในการบริการซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการให้บริการแก่ลูกค้าตามลักษณะของธุรกิจของกิจการเป็นค่าใช้จ่ายที่ทำให้เกิดรายได้จึงถือเป็นต้นทุน บริการ ค่าใช้จ่ายในการบริการอาจแยกเป็นค่าใช้จ่ายในการบริการผันแปร และค่าใช้จ่ายในการบริการคงที่

ตัวอย่างที่ 1.4 จากตัวอย่างที่ 2.1 บริษัท อุ่นเรือน จำกัด ประมาณการค่าใช้จ่ายในการบริการแต่ละไตรมาสของปี 25X1

รายการ	ไตรมาส				รวม
	1	2	3	4	
รายได้ค่าเช่า (ตารางที่ 2.2)	1,350,000	1,560,000	1,530,000	1,470,000	5,910,000
ค่าใช้จ่ายในการบริการ					
ค่าวัสดุสิ้นเปลือง	13,500	15,600	15,300	14,700	59,100
ค่าสาธารณูปโภค	135,000	156,000	153,000	147,000	591,000
ค่าเบี้ยประกัน	30,000	30,000	30,000	30,000	120,000
เงินเดือนแม่บ้าน	18,000	18,000	18,000	18,000	72,000
เงินเดือนยาม	24,000	24,000	24,000	24,000	96,000
ค่าเสื่อมราคา-อาคาร	375,000	375,000	375,000	375,000	1,500,000
ค่าใช้จ่ายในการบริการทั้งสิ้น	595,500	618,600	615,300	608,700	2,438,100

การจัดทำงบประมาณต้นทุนบริการ แสดงการจำแนกค่าใช้จ่ายในการบริการ

รายการ	ไตรมาส				รวม
	1	2	3	4	
รายได้ค่าเช่า (ตารางที่ 2.2)	1,350,000	1,560,000	1,530,000	1,470,000	5,910,000
ค่าใช้จ่ายในการบริการผันแปร					
ค่าวัสดุสิ้นเปลือง	13,500	15,600	15,300	14,700	59,100
ค่าสาธารณูปโภค	135,000	156,000	153,000	147,000	591,000
รวมค่าใช้จ่ายในการบริการผันแปร	148,500	171,600	168,300	161,700	650,100
ค่าใช้จ่ายในการบริการคงที่					
ค่าเบี้ยประกัน	30,000	30,000	30,000	30,000	120,000
เงินเดือนแม่บ้าน	18,000	18,000	18,000	18,000	72,000
เงินเดือนยาม	24,000	24,000	24,000	24,000	96,000
ค่าเสื่อมราคา-อาคาร	375,000	375,000	375,000	375,000	1,500,000
รวมค่าใช้จ่ายในการบริการคงที่	447,000	447,000	447,000	447,000	1,788,000
ค่าใช้จ่ายในการบริการทั้งสิ้น	595,500	618,600	615,300	608,700	2,438,100

5.3.3 งบประมาณค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน (Operating Expenses Budget) คือ งบประมาณที่แสดงการประมาณค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานที่เกิดขึ้น ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการขาย (Selling Expenses) เป็นค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น เนื่องจากการขายที่ทำให้ธุรกิจสามารถขายสินค้าหรือบริการได้เช่น เงินเดือนพนักงานขาย ค่านายหน้า พนักงานขาย ค่าโฆษณา ค่าส่งเสริมการขาย ค่ารับรอง เป็นต้น และค่าใช้จ่ายในการบริหาร (Administrative Expenses) เป็นค่าใช้จ่าย ที่เกิดขึ้นในการบริหารจัดการการดำเนินงานของธุรกิจให้เป็นไปอย่างราบรื่น เช่น เงินเดือน ค่าเบี้ยประกัน ค่าเช่า ค่าเสื่อมราคา เป็นต้น ในการจัดทำงบประมาณค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานหากค่าใช้จ่ายในการขายและค่าใช้จ่าย ในการบริหารมีจำนวนมาก อาจจัดทำแยกเป็นงบประมาณ ค่าใช้จ่ายในการขาย และงบประมาณค่าใช้จ่าย ในการบริหาร

การจัดทำงบประมาณต้นทุนบริการ แสดงการจำแนกค่าใช้จ่ายในดำเนินงาน

รายการ	ไตรมาส				รวม
	1	2	3	4	
รายได้ค่าเช่า (ตารางที่ 2.2)	1,350,000	1,560,000	1,530,000	1,470,000	5,910,000
ค่าใช้จ่ายในการขาย					
ค่านายหน้า	135,000	156,000	153,000	147,000	591,000
ค่าโฆษณา	27,000	31,200	30,600	29,400	118,200
รวมค่าใช้จ่ายในการขาย	162,000	187,200	183,600	176,400	709,200
ค่าใช้จ่ายในการบริหาร					
เงินเดือน	60,000	60,000	60,000	60,000	240,000
ค่าวัสดุสำนักงาน	4,000	4,000	4,000	4,000	16,000
ค่าสาธารณูปโภค	8,000	8,000	8,000	8,000	32,000
ค่าเสื่อมราคา-อุปกรณ์สำนักงาน	10,000	10,000	10,000	10,000	40,000
รวมค่าใช้จ่ายในการบริหาร	82,000	82,000	82,000	82,000	328,000
ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานทั้งสิ้น	244,000	269,200	265,600	258,400	1,037,200

การจัดทำงบประมาณจำแนกค่าใช้จ่ายในการขาย

รายการ	ไตรมาส				รวม
	1	2	3	4	
รายได้ค่าเช่า (ตารางที่ 2.2)	1,350,000	1,560,000	1,530,000	1,470,000	5,910,000
ค่านายหน้า	135,000	156,000	153,000	147,000	591,000
ค่าโฆษณา	27,000	31,200	30,600	29,400	118,200
ค่าใช้จ่ายในการขายทั้งสิ้น	162,000	187,200	183,600	176,400	709,200

การจัดทำงบประมาณจำแนกค่าใช้จ่ายในการบริหาร

รายการ	ไตรมาส				รวม
	1	2	3	4	
เงินเดือน	60,000	60,000	60,000	60,000	240,000
ค่าวัสดุสำนักงาน	4,000	4,000	4,000	4,000	16,000
ค่าสาธารณูปโภค	8,000	8,000	8,000	8,000	32,000
ค่าเสื่อมราคา-อุปกรณ์สำนักงาน	10,000	10,000	10,000	10,000	40,000
ค่าใช้จ่ายในการบริหารทั้งสิ้น	82,000	82,000	82,000	82,000	328,000

5.3.4 งบกำไรขาดทุนโดยประมาณ (Budget Income Statement) คืองบประมาณที่แสดงการประมาณผล การดำเนินงานของปีที่จัดทำงบประมาณ โดยนำข้อมูลจากงบประมาณรายได้งบประมาณต้นทุนบริการ งบประมาณ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน หรืองบประมาณค่าใช้จ่ายในการขายและค่าใช้จ่ายในการบริหาร มาจัดทำงบกำไรขาดทุน โดยประมาณ ซึ่งอาจจัดทำเป็นรายไตรมาส หรือจัดทำเป็นงบกำไรขาดทุนโดยประมาณสรุปทั้งปีดังตัวอย่างที่ 1.6

ตัวอย่างที่ 1.6 ข้อมูลจากงบประมาณรายได้ (ตารางที่ 1.2) งบประมาณต้นทุนบริการ (ตารางที่ 1.4) และงบประมาณค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน (ตารางที่ 1.6) หรือ งบประมาณค่าใช้จ่ายในการขาย (ตารางที่ 1.7) และงบประมาณค่าใช้จ่ายในการบริหาร (ตารางที่ 1.8) สามารถจัดทำงบกำไรขาดทุนโดยประมาณได้เป็นรายไตรมาส ดังนี้

รายการ	ไตรมาส				รวม
	1	2	3	4	
รายได้ค่าเช่า (ตารางที่ 2.2)	1,350,000	1,560,000	1,530,000	1,470,000	5,910,000
ต้นทุนบริการ (ตารางที่ 2.4)	595,500	618,600	615,300	608,700	2,438,100
กำไรขั้นต้น	754,500	941,400	914,700	861,300	3,471,900
ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน					
ค่าใช้จ่ายในการขาย (ตารางที่ 2.7)	162,000	187,200	183,600	176,400	709,200
ค่าใช้จ่ายในการบริหาร (ตารางที่ 2.8)	82,000	82,000	82,000	82,000	328,000
กำไรสุทธิ	510,500	672,200	649,100	749,900	2,434,700

6. แบบฝึกหัด/แบบทดสอบ

แบบฝึกหัด

ตอนที่ 1 จงเติมคำหรือข้อความลงในช่องว่างต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

1. ธุรกิจบริการ หมายถึง _____
2. งบประมาณรายได้ของธุรกิจบริการ คือ _____
3. รายได้ค่าบริการ คำนวณโดย _____
4. งบประมาณต้นทุนบริการ คือ _____
5. ค่าใช้จ่ายในการบริการอาจแยกเป็น _____ และ _____
6. งบประมาณที่แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานที่เกิดขึ้น คือ _____
7. ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ประกอบด้วย _____
8. ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นเนื่องจากการขายที่ทำให้ธุรกิจสามารถขายสินค้าหรือบริการได้ คือ _____
9. งบกำไรขาดทุนโดยประมาณ คือ _____
10. งบกำไรขาดทุนโดยประมาณ จัดทำโดย _____

ตอนที่ 2 แบบฝึกทักษะ

1. พูลวิลล่ารีสอร์ท เปิดให้บริการบ้านพักพร้อมสระว่ายน้ำ ราคาเช่าหลังละ 10,000 บาท ความต้องการของลูกค้าแต่ละเดือนของปี 25x1 ที่ประมาณไว้ มีดังนี้

เดือน	จำนวนหลัง	เดือน	จำนวนหลัง
มกราคม	35	กรกฎาคม	40
กุมภาพันธ์	40	สิงหาคม	35
มีนาคม	45	กันยายน	30
เมษายน	50	ตุลาคม	35
พฤษภาคม	45	พฤศจิกายน	35
มิถุนายน	45	ธันวาคม	40

ให้ทำ งบประมาณรายได้ค่าเช่ารายเดือนและรายไตรมาส สำหรับปี 25x1

2. โรงแรมแสนสุข เปิดให้บริการห้องพัก 3 แบบ ฝ่ายการตลาดได้พยากรณ์ความต้องการของลูกค้าในการใช้บริการห้องพักปี 25X1– 25X4 ดังนี้

ปี 25X1

ไตรมาส	จำนวนห้องพัก		
	Standard	Deluxe	Sweet
1	150	130	80
2	170	140	100
3	180	135	110
4	200	150	100
ราคาห้องพักต่อห้อง (บาท)	2,000	2,200	2,400

ปี 25X2–25X4

ห้องพัก	25X2	25X3	25X4
Standard	เพิ่มขึ้น 5%	เพิ่มขึ้น 5%	เพิ่มขึ้น 8%
Deluxe	เพิ่มขึ้น 3%	เพิ่มขึ้น 3%	คงที่
Sweet	คงที่	เพิ่มขึ้น 5%	ลดลง 5%

ให้ทำ งบประมาณรายได้ค่าเช่า

3. Health Sport เป็นธุรกิจให้บริการด้านการออกกำลังกาย โดยมีอุปกรณ์และผู้ฝึกสอนให้บริการแก่ลูกค้า ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในระหว่างเดือนมกราคม–มีนาคม มีดังนี้

	มกราคม	กุมภาพันธ์	มีนาคม
ค่าโฆษณา	10,000	12,000	15,000
ค่าตอบแทนผู้ฝึกสอน	30,000	36,000	45,000
ค่าเสื่อมราคา-อุปกรณ์ออกกำลังกาย	5,000	5,000	5,000
ค่าส่งเสริมการขาย	2,000	2,500	3,000
ค่าสาธารณูปโภค (สำนักงาน 30%)	3,000	3,300	3,600
ค่าเบี้ยประกันอัคคีภัย (สำนักงาน 20%)	8,000	8,000	8,000
เงินเดือน (สำนักงาน)	10,000	10,000	10,000

ให้ทำ งบประมาณรายเดือน สำหรับเดือนมกราคม–มีนาคม

- 1) งบประมาณต้นทุนบริการ
- 2) งบประมาณค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน

4. จากข้อ 3 ได้ประมาณการรายได้เดือนมกราคม-มีนาคม ดังนี้

เดือน	รายได้ค่าบริการ (บาท)
มกราคม	100,000
กุมภาพันธ์	120,000
มีนาคม	150,000

ให้ทำ งบกำไรขาดทุนโดยประมาณ สำหรับเดือนมกราคม-มีนาคม

5. สหภาพทัวร์จัดนำเที่ยวในประเทศไทย ได้ประมาณการค่าใช้จ่ายที่จะเกิดขึ้นในช่วงเดือนตุลาคม-ธันวาคมไว้ ดังนี้

	ตุลาคม	พฤศจิกายน	ธันวาคม
ค่าโฆษณา	1,000	1,000	1,000
ค่าเช่ารถนำเที่ยว	10,000	15,000	20,000
เงินเดือน (สำนักงาน)	5,000	5,000	5,000
ค่าเช่าพื้นที่สำนักงาน	3,000	3,000	3,000
ค่าพาหนะพนักงานขาย	1,500	2,000	2,500
ค่าตอบแทนไกด์นำเที่ยว	8,000	12,000	15,000
ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด (สำนักงาน)	1,200	1,200	1,200
ค่าอาหารและเครื่องดื่ม (ลูกค้า)	7,000	9,000	12,000
ค่าสาธารณูปโภค (สำนักงาน)	2,400	2,400	2,400
ค่าเบี้ยประกันลูกค้า	4,000	6,000	8,000

ให้ทำ งบประมาณ สำหรับเดือนตุลาคม-ธันวาคม

- 1) งบประมาณต้นทุนบริการ
- 2) งบประมาณค่าใช้จ่ายในการขาย
- 3) งบประมาณค่าใช้จ่ายในการบริหาร

6. จาก ข้อ 5 ได้ประมาณการรายได้ไว้ ดังนี้

เดือน	รายได้นำเที่ยว (บาท)
ตุลาคม	80,000
พฤศจิกายน	110,000
ธันวาคม	130,000

ให้ทำ งบกำไรขาดทุน สำหรับเดือนตุลาคม - ธันวาคม

แบบทดสอบหลังเรียน หน่วยที่ 1

จงทำเครื่องหมายกากบาท (X) ลงหน้าข้อที่ถูกต้องที่สุด

1. ข้อใด **ไม่ใช่** ธุรกิจบริการ

ก. ธนาคาร	ข. โรงภาพยนตร์
ค. บริษัทประกันภัย	ง. ห้างสรรพสินค้า
จ. กิจการขนส่งสินค้า	
2. ข้อใด **ไม่ใช่** งบประมาณดำเนินงานของธุรกิจบริการ

ก. งบประมาณรายได้	ข. งบประมาณต้นทุนบริการ
ค. งบกำไรขาดทุนโดยประมาณ	ง. งบประมาณค่าใช้จ่ายในการขาย
จ. งบแสดงฐานะการเงินโดยประมาณ	
3. ข้อมูลที่นำไปแสดงในงบประมาณรายได้ของธุรกิจนวดสปา คือข้อใด

ก. จำนวนลูกค้า จำนวนชั่วโมง	ข. จำนวนลูกค้า อัตราค่าบริการ
ค. จำนวนชั่วโมง อัตราค่าบริการ	ง. จำนวนพนักงานนวด อัตราค่าบริการ
จ. จำนวนพนักงานนวด จำนวนชั่วโมง	
4. ค่าใช้จ่ายที่นำไปแสดงในงบประมาณต้นทุนบริการ คือข้อใด

ก. ค่าใช้จ่ายในการขาย	
ข. ค่าใช้จ่ายในการบริการ	
ค. ค่าใช้จ่ายในการบริการ ค่าใช้จ่ายในการขาย	
ง. ค่าใช้จ่ายในการบริการ ค่าใช้จ่ายในการบริหาร	
จ. ค่าใช้จ่ายในการขาย ค่าใช้จ่ายในการบริหาร	
5. ค่าใช้จ่ายที่นำไปแสดงในงบประมาณค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน คือข้อใด

ก. ค่าใช้จ่ายในการขาย	
ข. ค่าใช้จ่ายในการบริการ	
ค. ค่าใช้จ่ายในการบริการ ค่าใช้จ่ายในการขาย	
ง. ค่าใช้จ่ายในการบริการ ค่าใช้จ่ายในการบริหาร	
จ. ค่าใช้จ่ายในการขาย ค่าใช้จ่ายในการบริหาร	
6. ต้นทุนบริการของธุรกิจรักษาความปลอดภัย คือข้อใด

ก. ค่าโฆษณา	ข. ค่าเช่าสำนักงาน
ค. ค่าวัสดุสำนักงาน	ง. ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์สำนักงาน
จ. ค่าจ้างพนักงานรักษาความปลอดภัย	
7. ข้อใดจัดเป็นค่าใช้จ่ายในการขาย

ก. ค่าโฆษณา	ข. ค่าเช่าสำนักงาน
ค. ค่าวัสดุสำนักงาน	ง. ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์สำนักงาน
จ. ค่าจ้างพนักงานรักษาความปลอดภัย	

8. ข้อใดจัดเป็นค่าใช้จ่ายในการบริหาร

ก. ค่ารับรอง	ข. ค่านายหน้า
ค. ค่าเบี้ยประกัน	ง. เงินเดือนฝ่ายขาย
จ. ค่าส่งเสริมการขาย	

9. งบกำไรขาดทุนโดยประมาณ ข้อใดกล่าวถูกต้อง

- ก. แสดงการประมาณรายได้จากการให้บริการของธุรกิจ
- ข. แสดงการประมาณค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน
- ค. แสดงการประมาณค่าใช้จ่ายในการบริการ
- ง. แสดงการประมาณผลการดำเนินงาน
- จ. แสดงการประมาณฐานะการเงิน

10. ข้อใดถูกต้อง

- ก. กำไรขั้นต้น = รายได้ค่าบริการ – ต้นทุนบริการ
- ข. กำไรขั้นต้น = รายได้ค่าบริการ – ค่าใช้จ่ายในการขาย
- ค. กำไรขั้นต้น = รายได้ค่าบริการ – ค่าใช้จ่ายในการบริหาร
- ง. กำไรขั้นต้น = รายได้ค่าบริการ – ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน
- จ. กำไรสุทธิ = กำไรขั้นต้น – ค่าใช้จ่ายในการบริการ

7. เอกสารอ้างอิง (ขึ้นหน้าใหม่)

7.1 มาลี สืบตระกูล. การวางแผนและควบคุมโดยงบประมาณ. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, 2565.

7.2 วารุณี เอี่ยมอารมณ. การวางแผนและควบคุมโดยงบประมาณ. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมอาชีพ, 2557.

เว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง

<https://plan.nsrui.ac.th/storage/document/5ed9d19ee4f31.pdf>

	ใบกิจกรรมที่ 1		บทเรียนที่..1.....
	รหัสวิชา...30201-2012....		สอนครั้งที่..1-2...
	ชื่อวิชา..การวางแผนและควบคุมโดยงบประมาณ..		
	ชื่อบทเรียน.....งานงบประมาณสำหรับธุรกิจบริการ.....		ทฤษฎี...6... ชม.
ชื่อเรื่อง/งาน.....งานงบประมาณสำหรับธุรกิจบริการ.....			ปฏิบัติ...0... ชม.

1. ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับบทเรียน

จัดทำงบประมาณสำหรับธุรกิจบริการ ด้วยความมีระเบียบละเอียดรอบคอบ ซื่อสัตย์ มีวินัย ตรงต่อเวลา

2. อ้างอิงมาตรฐาน/เชื่อมโยงกลุ่มอาชีพ

2.1 มาตรฐานอาชีพ.....-..... สมรรถนะย่อย.....-.....

1) เกณฑ์การปฏิบัติงาน.....-.....

2) วิธีประเมิน.....-.....

3) หลักฐานการปฏิบัติงาน (Performance Evidence) -

4) หลักฐานความรู้ (Knowledge Evidence) -

2.2 บุคลากรกลุ่มอาชีพ.....-.....

3. สมรรถนะประจำบทเรียน

จัดทำงบประมาณดำเนินงานสำหรับธุรกิจบริการ

4. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (เขียนให้ครบด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย จิตพิสัยและประยุกต์ใช้)

4.1 บอกองค์ประกอบของงบประมาณหลักสำหรับธุรกิจบริการได้

4.2 จัดทำงบประมาณรายได้สำหรับธุรกิจบริการได้

4.3 จัดทำประมาณต้นทุนบริการสำหรับธุรกิจบริการได้

4.4 จัดทำประมาณค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานสำหรับธุรกิจบริการได้

4.5 จัดทำงบกำไรขาดทุนโดยประมาณสำหรับธุรกิจบริการได้

4.6 ประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะจัดทำงบประมาณในการปฏิบัติงานวิชาชีพ

4.7 มีเจตคติและกิจนิสัยที่ดีในการปฏิบัติงานด้วยความมีวินัย รับผิดชอบ ซื่อสัตย์และรอบคอบ

5. เครื่องมือ วัสดุ และอุปกรณ์

5.1เครื่องคอมพิวเตอร์.....

5.2เครื่อง Projector.....

5.3

5.4

6. ขั้นตอนการทำกิจกรรม

ให้ผู้เรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 3-4 คน คำนวณและศึกษาประมาณของธุรกิจบริการ

7. สรุปและอภิปราย

ครูและนักเรียน ช่วยกันสรุปเนื้อหา

8. การประเมินผล

ผ่านเกณฑ์การประเมินผลไม่ต่ำกว่าร้อยละ 60

9. เอกสารอ้างอิง/เอกสารค้นคว้าเพิ่มเติม

9.1 มาลี สืบตระกูล. การวางแผนและควบคุมโดยงบประมาณ. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, 2565.

9.2 วารุณี เอี่ยมอารมณ์. การวางแผนและควบคุมโดยงบประมาณ. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมอาชีพ, 2557.

เว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง

<https://plan.nsrui.ac.th/storage/document/5ed9d19ee4f31.pdf>

	ใบงานที่ 1		บทเรียนที่..1.....
	รหัสวิชา...30201-2012....		สอนครั้งที่...1-2...
	ชื่อวิชา..การวางแผนและควบคุมโดยงบประมาณ..		
	ชื่อบทเรียน.....งานงบประมาณสำหรับธุรกิจบริการ.....		ทฤษฎี...6... ชม.
ชื่อเรื่อง/งาน.....งานงบประมาณสำหรับธุรกิจบริการ.....			ปฏิบัติ...0... ชม.

1. ผลลัพธ์การปฏิบัติงาน

จัดทำงบประมาณสำหรับธุรกิจบริการ ด้วยความมีระเบียบละเอียดรอบคอบ ซื่อสัตย์ มีวินัย ตรงต่อเวลา

2. อ้างอิงมาตรฐาน/เชื่อมโยงกลุ่มอาชีพ

2.1 มาตรฐานอาชีพ.....-..... สมรรถนะย่อย.....-.....

- 1) เกณฑ์การปฏิบัติงาน.....-.....
- 2) วิธีประเมิน.....-.....
- 3) หลักฐานการปฏิบัติงาน (Performance Evidence) -
- 4) หลักฐานความรู้ (Knowledge Evidence) -

2.2 บุคลากรกลุ่มอาชีพ.....-.....

3. สมรรถนะปฏิบัติงาน

จัดทำงบประมาณดำเนินงานสำหรับธุรกิจบริการ

4. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (เขียนให้ครบด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย จิตพิสัยและประยุกต์ใช้)

- 4.1 บอกองค์ประกอบของงบประมาณหลักสำหรับธุรกิจบริการได้
- 4.2 จัดทำงบประมาณรายได้สำหรับธุรกิจบริการได้
- 4.3 จัดทำงบประมาณต้นทุนบริการสำหรับธุรกิจบริการได้
- 4.4 จัดทำงบประมาณค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานสำหรับธุรกิจบริการได้
- 4.5 จัดทำงบกำไรขาดทุนโดยประมาณสำหรับธุรกิจบริการได้
- 4.6 ประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะจัดทำงบประมาณในการปฏิบัติงานวิชาชีพ
- 4.7 มีเจตคติและกิจนิสัยที่ดีในการปฏิบัติงานด้วยความมีวินัย รับผิดชอบ ซื่อสัตย์และรอบคอบ

5. เครื่องมือ วัสดุ และอุปกรณ์

- 5.1เครื่องคอมพิวเตอร์.....
- 5.2เครื่อง Projector.....
- 5.3กระดานขรุฟ.....
- 5.4ปากกาสีตราชู.....

6. คำแนะนำ/ข้อควรระวัง

1. ปฏิบัติงานด้วยความละเอียดรอบคอบ
- 2.

7. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

ใบงานที่ 1

ชื่อเรื่อง การจัดทำงบประมาณสำหรับธุรกิจบริการ

เวลา 50 นาที

จุดประสงค์

1. จัดทำงบประมาณสำหรับธุรกิจบริการ
2. สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น

วัสดุอุปกรณ์

1. กระดาษสำหรับเขียนชื่อกลุ่มและรายชื่อสมาชิกในกลุ่ม
2. กระดาษคำตอบ กลุ่มละ 4-6 แผ่น

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. ให้ผู้เรียนจัดกลุ่มตามความสมัครใจ กลุ่มละ 4-5 คน
2. ตัวแทนแต่ละกลุ่มเลือกหัวหน้าและเลขานุการ กลุ่ม ตั้งชื่อกลุ่มและเขียนรายชื่อสมาชิกในกระดาษที่จัดให้
3. สมาชิกในกลุ่มเสนอธุรกิจบริการที่สนใจ และลงมติเลือกธุรกิจบริการ 1 ธุรกิจ
4. สมาชิกในกลุ่มช่วยกันค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับรายได้ ต้นทุนและค่าใช้จ่ายของธุรกิจบริการที่กลุ่มเลือก
5. สมาชิกในกลุ่มช่วยกันจัดทำงบประมาณของธุรกิจบริการที่กลุ่มเลือก
6. ตัวแทนกลุ่มนำเสนอหน้าชั้นเรียน
7. ผู้เรียนแต่ละกลุ่มประเมินผลกลุ่มอื่น ๆ

8. สรุปและวิจารณ์ผล

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเนื้อหา และเสนอแนะงานกลุ่ม

9. การประเมินผล

ผ่านเกณฑ์การประเมินผลไม่ต่ำกว่าร้อยละ 60

10. เอกสารอ้างอิง/เอกสารค้นคว้าเพิ่มเติม

- 10.1 มาลี สืบตระกูล. การวางแผนและควบคุมโดยงบประมาณ. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, 2565.
- 10.2 วารุณี เอี่ยมอารมณ์. การวางแผนและควบคุมโดยงบประมาณ. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมอาชีพ, 2557.

เว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง

<https://plan.nsr.ac.th/storage/document/5ed9d19ee4f31.pdf>

	ใบความรู้ที่ 2	บทเรียนที่...2....
	รหัสวิชา 30201-2012....	สอนครั้งที่...3-6...
	ชื่อวิชา การวางแผนและควบคุมโดยงบประมาณ..	
	ชื่อบทเรียน งานงบประมาณสำหรับธุรกิจซื้อขายสินค้า.....	ทฤษฎี...12... ชม. ปฏิบัติ...0... ชม.
ชื่อเรื่อง/งานงบประมาณสำหรับธุรกิจซื้อขายสินค้า.....		

1. ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับบทเรียน

จัดทำงบประมาณสำหรับธุรกิจซื้อขายสินค้า ด้วยความมีระเบียบละเอียดรอบคอบ ซื่อสัตย์ มีวินัย ตรงต่อเวลา

2. อ้างอิงมาตรฐาน/เชื่อมโยงกลุ่มอาชีพ

2.1 มาตรฐานอาชีพ.....-..... สมรรถนะย่อย.....-.....

- 1) เกณฑ์การปฏิบัติงาน.....-.....
- 2) วิธีประเมิน.....-.....
- 3) หลักฐานการปฏิบัติงาน (Performance Evidence) -
- 4) หลักฐานความรู้ (Knowledge Evidence) -

2.2 บุคลากรกลุ่มอาชีพ.....-.....

3. สมรรถนะประจำบทเรียน

จัดทำงบประมาณดำเนินงานสำหรับธุรกิจซื้อขายสินค้า

4. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (เขียนให้ครบด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย จิตพิสัยและประยุกต์ใช้)

- 4.1 บอกองค์ประกอบของงบประมาณหลักสำหรับธุรกิจซื้อขายสินค้าได้
- 4.2 จัดทำงบประมาณขายสำหรับธุรกิจซื้อขายสินค้าได้
- 4.3 จัดทำงบประมาณซื้อสินค้าสำหรับธุรกิจซื้อขายสินค้าได้
- 4.4 จัดทำงบประมาณสินค้าคงเหลือสำหรับธุรกิจซื้อขายสินค้าได้
- 4.5 จัดทำงบประมาณต้นทุนสินค้าที่ขายสำหรับธุรกิจซื้อขายสินค้าได้
- 4.6 จัดทำงบประมาณค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานสำหรับธุรกิจซื้อขายสินค้าได้
- 4.7 จัดทำงบกำไรขาดทุนโดยประมาณสำหรับธุรกิจซื้อขายสินค้าได้
- 4.8 ประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะจัดทำงบประมาณสำหรับธุรกิจซื้อขายสินค้าในการปฏิบัติงานวิชาชีพ
- 4.9 มีเจตคติและกิจนิสัยที่ดีในการปฏิบัติงานด้วยความมีวินัย รับผิดชอบ ซื่อสัตย์และรอบคอบ

5. เนื้อหาสาระ

5.1 การจัดทำงบประมาณขายสำหรับธุรกิจซื้อขายสินค้า

องค์ประกอบของงบประมาณหลัก สำหรับธุรกิจซื้อขายสินค้า

งบประมาณดำเนินงาน

- งบประมาณขาย
- งบประมาณซื้อสินค้า
- งบประมาณสินค้าคงเหลือ

งบประมาณการเงิน

- งบประมาณการลงทุน
- งบประมาณเงินสด
- งบแสดงฐานะการเงินโดยประมาณ

- งบประมาณต้นทุนสินค้าที่ขาย
- งบประมาณค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน
- งบกำไรขาดทุนโดยประมาณ

งบประมาณขาย (Sales Budget) หมายถึง งบประมาณที่วางแผนขึ้นเพื่อคาดการณ์รายได้จากการขาย ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง โดยมากจะเป็นประจำปี ไตรมาส หรือเดือน การจัดทำ Sales Budget จะมีการวิเคราะห์ข้อมูล ตลาด เช่น แนวโน้มการขายในอดีต ค่าความต้องการของลูกค้า ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และการแข่งขันในตลาด เพื่อให้ได้ งบประมาณการที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริงที่สุด เป้าหมายคือเพื่อใช้ในการวางแผนกลยุทธ์การขายและการจัดการทรัพยากร ภายในองค์กร งบประมาณขาย เป็นงบประมาณที่แสดง

*จำนวนหน่วยสินค้าที่ขาย

*ราคาขายสินค้าต่อหน่วย

*จำนวนเงินของสินค้าแต่ละชนิดที่จะขายในแต่ละช่วงเวลา

ตัวอย่างที่ 2.1 ฝ่ายการตลาดของบริษัท แฟชั่นไทย จำกัด ได้พยากรณ์ยอดขายชุดทำงานสำหรับไตรมาสแรก ของปี 25x1 ไว้ดังนี้

เดือน	จำนวนหน่วยที่ขาย		
	ชุดผ้าฝ้าย	ชุดผ้าไทย	ชุดผ้าลินิน
มกราคม	300	400	200
กุมภาพันธ์	500	600	350
มีนาคม	800	500	400
ราคาขายต่อหน่วย (บาท)	700	850	1,00

บริษัท แฟชั่นไทย จำกัด

งบประมาณขาย

สำหรับปีงบประมาณ สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25X1

รายการ	เดือน			รวม
	มกราคม	กุมภาพันธ์	มีนาคม	
ชุดผ้าฝ้าย				
จำนวนหน่วยที่ขาย	300	500	800	1,600
ราคาขายต่อหน่วย	700	700	700	700
ยอดขาย	210,000	350,000	560,000	1,120,000
ชุดผ้าไทย				
จำนวนหน่วยที่ขาย	400	600	500	1,500
ราคาขายต่อหน่วย	850	850	850	850
ยอดขาย	340,000	510,000	425,000	1,275,000
ชุดผ้าลินิน				
จำนวนหน่วยที่ขาย	200	350	400	950
ราคาขายต่อหน่วย	1,000	1,000	1,000	1,000
ยอดขาย	200,000	350,000	400,000	950,000
ยอดขายทั้งสิ้น	750,000	1,210,000	1,385,000	3,345,000

ตัวอย่างที่ 2.2 ฝ่ายการตลาดของบริษัท สินสาคร จำกัด ได้พยากรณ์ยอดขายแต่ละไตรมาสของปี 25x1 ไว้ดังนี้

	จำนวนหน่วยที่ขาย	
	ผ้าห่ม	ผ้าปูที่นอน
ไตรมาส 1	800	1,000
ไตรมาส 2	1,200	2,000
ไตรมาส 3	2,000	3,000
ไตรมาส 4	3,000	4,000
ราคาขายต่อหน่วย (บาท)	900	500

บริษัท สินสาคร จำกัด

งบประมาณขาย

สำหรับปีงบประมาณ สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25x1

รายการ	ไตรมาส				รวม
	1	2	3	4	
ผ้าห่ม					
จำนวนหน่วยที่ขาย	800	1,200	2,000	3,000	7,000
ราคาขายต่อหน่วย	900	900	900	900	900
ยอดขาย	720,000	1,080,000	1,800,000	2,700,000	6,300,000
ผ้าปูที่นอน					
จำนวนหน่วยที่ขาย	1,000	2,000	3,000	4,000	10,000
ราคาขายต่อหน่วย	500	500	500	500	500
ยอดขาย	500,000	1,000,000	1,500,000	2,000,000	5,000,000
ยอดขายทั้งสิ้น	1,220,000	2,080,000	3,300,000	4,700,000	11,300,000

ตัวอย่างที่ 2.3 บริษัทไทรภพ จำกัด จำหน่ายสินค้าในราคาหน่วยละ 400 บาท ฝ่ายการตลาดได้พยากรณ์ยอดขายแบ่งตามภาค 3 เดือน ของไตรมาส 4 ปี 25x1 ไว้ดังนี้

ภาค	เดือน		
	ตุลาคม	พฤศจิกายน	ธันวาคม
เหนือ	300	500	400
กลาง	600	1,000	800
ตะวันออก	200	300	250
ตะวันออกเฉียงเหนือ	1,000	800	1,500
ใต้	400	600	650

บริษัท ไทรภพ จำกัด

งบประมาณขาย

สำหรับปีงบประมาณ สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25x1

ภาค	ตุลาคม		พฤศจิกายน		ธันวาคม		รวม	
	ปริมาณ	จำนวนเงิน	ปริมาณ	จำนวนเงิน	ปริมาณ	จำนวนเงิน	ปริมาณ	จำนวนเงิน
เหนือ	300	120,000	500	200,000	400	160,000	1,200	480,000
กลาง	600	240,000	1,000	400,000	800	320,000	2,400	960,000
ตะวันออก	200	80,000	300	120,000	250	100,000	750	300,000
ตะวันออกเฉียงเหนือ	1,000	400,000	800	320,000	1,500	600,000	3,300	1,320,000
ใต้	400	160,000	600	240,000	650	260,000	1,650	660,000
รวม	2,500	1,000,000	3,200	1,280,000	3,600	1,440,000	9,300	3,720,000

1.2 การจัดทำงบประมาณซื้อสินค้าสำหรับธุรกิจซื้อขายสินค้า

งบประมาณซื้อสินค้า (Purchases Budget) หมายถึง งบประมาณการกำหนดวงเงินที่บริษัทต้องการใช้ใน

การซื้อสินค้าหรือวัตถุดิบในช่วงเวลาหนึ่ง มักจะตั้งอยู่บนพื้นฐานของการคาดการณ์รายได้และค่าใช้จ่าย งบประมาณการซื้อช่วยให้บริษัทสามารถวางแผนการเงินและตัดสินใจในการจัดหาสินค้าตามความต้องการของตลาดได้ ซึ่งยังช่วยควบคุมค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน งบประมาณซื้อเป็นงบประมาณที่แสดง

* ปริมาณการซื้อสินค้า

* จำนวนเงินที่ต้องซื้อสินค้าแต่ละชนิด

ปัจจัยที่ต้องคำนึงถึงในการวางแผนการจัดซื้อสินค้า

- 1) จำนวนสินค้าที่ขายตลอดปี
- 2) นโยบายสินค้าคงคลัง ได้แก่ การรักษาระดับสินค้าให้มีประสิทธิภาพเพียงพอต่อการขาย
- 3) ปริมาณการสั่งซื้อที่ทำให้ต้นทุนสินค้าต่ำ ซึ่งเรียกว่า ปริมาณการสั่งซื้อที่ประหยัด (Economic Order Quantity : EOQ)

- 4) การกำหนดจุดสั่งซื้อที่เหมาะสมและระดับสินค้าคงเหลือที่ปลอดภัย โดยพิจารณาจากระยะเวลาที่จะได้รับสินค้าภายหลังการสั่งซื้อสินค้า และปริมาณขายสินค้าในช่วงระหว่างรอสินค้าที่สั่งซื้อ
- 5) ราคาสินค้าที่ฝ่ายจัดซื้อประมาณราคา ซึ่งได้มาจากการสืบราคา การแสวงหาแหล่งซื้อสินค้า รวมถึงค่าใช้จ่ายในการซื้อ

การจัดทำงบประมาณซื้อสินค้า

การกำหนดจำนวนหน่วยที่จะสั่งซื้อคำนวณได้โดยใช้ข้อมูลจำนวนหน่วยที่ขายแต่ละไตรมาสจากงบประมาณดังนี้

จำนวนหน่วยที่ ขาย	XXX
บวก สินค้าคงเหลือปลายงวด	XXX
สินค้าที่ต้องการ	XXX
หัก สินค้าคงเหลือต้นงวด	XXX
จำนวนหน่วยที่ซื้อ	XXX

ตัวอย่างที่ 2.5 จากตัวอย่างที่ 3.2 บริษัท สินสาคร จำกัด มีนโยบายในการรักษาระดับสินค้าคงเหลือให้มีปริมาณ 10% ของยอดขายในไตรมาสถัดไป สินค้าคงเหลือ 1 มกราคม 25X1 ผ้าห่ม มีจำนวน 80 หน่วย ผ้าปูที่นอนมีจำนวน 100 หน่วย ยอดขายแต่ละไตรมาสโดยประมาณในปี 25X2 คาดว่าจะเพิ่มขึ้น 15% การจัดทำงบประมาณซื้อสินค้าแสดงได้ตามตารางที่ 3.5

บริษัท สินสาคร จำกัด

งบประมาณซื้อสินค้า

สำหรับปีงบประมาณ สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25X1

รายการ	ไตรมาส				รวม
	1	2	3	4	
ผ้าห่ม					
จำนวนหน่วยที่ขาย	800	1,200	2,000	3,000	7,000
บวก สินค้าคงเหลือปลายงวด	120	200	300	92	92
	920	1,400	2,300	3,092	7,092
หัก สินค้าคงเหลือต้นงวด	80	120	200	300	80
จำนวนหน่วยที่ซื้อ	840	1,280	2,100	2,792	7,012
ราคาหน่วยละ	500	500	500	500	500
จำนวนเงินที่ซื้อ	420,000	640,000	1,050,000	1,396,000	3,506,000

สินค้าคงเหลือปลายงวดของผ้าห่ม คำนวณได้ดังนี้

สินค้าคงเหลือปลายไตรมาสที่ 1	=	10% x 1,200	=	120
สินค้าคงเหลือปลายไตรมาสที่ 2	=	10% x 2,000	=	200
สินค้าคงเหลือปลายไตรมาสที่ 3	=	10% x 3,000	=	300
สินค้าคงเหลือปลายไตรมาสที่ 4	=	10% x 920*	=	92

ยอดขายไตรมาสที่ 1 ของปี 25X2 คำนวณได้ ดังนี้

$$\text{*ผ้าห่ม} = 800 + (800 \times 15\%) = 920$$

1.3 การจัดทำงบประมาณสินค้าคงเหลือสำหรับธุรกิจซื้อขายสินค้า

งบประมาณสินค้าคงเหลือ (Ending Inventory Budget) หมายถึง งบประมาณการปริมาณและมูลค่าสินค้าคงเหลือ ณ สิ้นงวดบัญชีหรือสิ้นงวดงบประมาณ ซึ่งอาจเป็นรายเดือน ไตรมาส หรือปี โดยจัดทำขึ้นเพื่อวางแผนการผลิต การสั่งซื้อ และควบคุมระดับสินค้าคงคลังให้เหมาะสมกับความต้องการของกิจการ

งบประมาณที่แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับ

- * จำนวนสินค้าคงเหลือต้นงวดและปลายงวด
- * ราคาต้นทุนต่อหน่วย
- * จำนวนเงินรวมของสินค้าคงเหลือต้นงวดและปลายงวด

ตัวอย่างที่ 2.6 จากตัวอย่างที่ 3.5 สามารถจัดทำงบประมาณสินค้าคงเหลือได้ดังตารางที่ 3.6

บริษัท สินสาคร จำกัด

งบประมาณสินค้าคงเหลือ

สำหรับปีงบประมาณ สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25X1

สินค้า	จำนวนหน่วย	ราคาต่อหน่วย	จำนวนเงิน
สินค้าคงเหลือต้นงวด			
ผ้าห่ม	80	500	40,000
ผ้าปูที่นอน	100	300	30,000
รวม			70,000
สินค้าคงเหลือปลายงวด			
ผ้าห่ม	92	500	46,000
ผ้าปูที่นอน	115	300	34,500
รวม			80,500

5.4 การจัดทำงบประมาณต้นทุนสินค้าที่ขายสำหรับธุรกิจซื้อขายสินค้า

งบประมาณต้นทุนสินค้าที่ขาย (Cost of Goods Sold) หมายถึง ประมาณการต้นทุนของสินค้าที่คาดว่าจะขายได้ในงวดบัญชี โดยแสดงต้นทุนที่เกี่ยวข้องกับสินค้าที่จะขายทั้งหมดในช่วงเวลานั้น ซึ่งประกอบด้วยต้นทุนของวัตถุดิบโดยตรง ค่าแรงโดยตรง และค่าใช้จ่ายการผลิตที่เกี่ยวข้อง

การคำนวณต้นทุนสินค้าที่ขาย

$$\text{ต้นทุนสินค้าที่ขาย} = \text{สินค้าคงเหลืต้นงวด} + \text{ต้นทุนสินค้าที่ผลิต/ซื้อระหว่างงวด} - \text{สินค้าคงเหลือปลายงวด}$$

หรือ

สินค้าคงเหลืต้นงวด	XXX
<u>บวก</u> ซื้อสินค้า	<u>XXX</u>
สินค้าที่มีไว้เพื่อขาย	XXX
<u>หัก</u> สินค้าคงเหลือปลายงวด	<u>XXX</u>
ต้นทุนสินค้าที่ขาย	<u>XXX</u>

ตัวอย่าง 2.7 สินค้าคงเหลือ 1 มกราคม 25X1 มีราคาทุนต่อหน่วยเท่ากับราคาซื้อ การจัดทำงบประมาณต้นทุนสินค้าที่ขาย

บริษัท สินสาคร จำกัด

งบประมาณต้นทุนสินค้าที่ขาย

สำหรับปีงบประมาณ สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25X1

	ผ้าห่ม	ผ้าปูที่นอน	รวม
สินค้าคงเหลืต้นงวด	40,000	30,000	70,000
บวก ซื้อสินค้า	3,506,000	3,004,500	6,510,500
สินค้าที่มีไว้เพื่อขาย	3,546,000	3,034,500	6,580,500
หัก สินค้าคงเหลือปลายงวด	46,000	34,500	80,500
ต้นทุนสินค้าที่ขาย	3,500,000	3,000,000	6,500,000

1.4 การจัดทำประมาณค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานสำหรับธุรกิจซื้อขายสินค้า

งบประมาณค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน (Operating Expenses Budget) หมายถึง งบประมาณการค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของกิจการ ในช่วงเวลาหนึ่ง เช่น รายเดือน รายไตรมาส หรือรายปี โดยไม่รวมต้นทุนขายและค่าใช้จ่ายทางการเงิน

ประเภทของค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน (โดยทั่วไปแบ่งเป็น 2 ประเภทหลัก):

1. ค่าใช้จ่ายในการบริหาร (Administrative Expenses)

เช่น เงินเดือนฝ่ายบริหาร ค่าบำรุงรักษาอุปกรณ์ ค่าโทรศัพท์ ค่าประกันภัย ฯลฯ

2. ค่าใช้จ่ายในการขายและการตลาด (Selling & Marketing Expenses)

เช่น เงินเดือนฝ่ายขาย ค่าคอมมิชชั่น ค่าโฆษณา ค่าขนส่งสินค้า ฯลฯ

ตัวอย่างที่ 2.8 บริษัท สินสาคร จำกัด ได้ประมาณการค่าใช้จ่ายสำหรับปี 25X1 ไว้ดังนี้

ค่าใช้จ่ายในการขาย

ค่าขนส่งออก	1%	ของยอดขาย
ค่านายหน้า	5%	ของยอดขาย
ค่าโฆษณา	2%	ของยอดขาย

ค่าใช้จ่ายในการบริหาร

เงินเดือน เดือนละ	15,000 บาท
ค่าเช่า เดือนละ	5,000 บาท
ค่าสาธารณูปโภค ไตรมาสละ	10,000 บาท
ค่าเสื่อมราคา-อุปกรณ์สำนักงานปีละ	56,000 บาท

การจัดทำงบประมาณค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน แสดงได้ดังตารางที่ 3.8

บริษัท สินสาคร จำกัด

งบประมาณค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน

สำหรับปีงบประมาณ สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25X1

รายการ	ไตรมาส				รวม
	1	2	3	4	
ยอดขาย (ตารางที่ 3.2)	1,220,000	2,080,000	3,300,000	4,700,000	11,300,000
ค่าใช้จ่ายในการขาย					
ค่าขนส่งออก	12,200	20,800	33,000	47,000	113,000
ค่านายหน้า	61,000	104,000	165,000	235,000	565,000
ค่าโฆษณา	24,400	41,600	66,000	94,000	226,000
รวมค่าใช้จ่ายในการขาย	97,600	166,400	264,000	376,000	904,000
ค่าใช้จ่ายในการบริหาร					
เงินเดือน	45,000	45,000	45,000	45,000	180,000
ค่าเช่า	15,000	15,000	15,000	15,000	60,000
ค่าสาธารณูปโภค	10,000	10,000	10,000	10,000	40,000
ค่าเสื่อมราคา-อุปกรณ์สำนักงาน	14,000	14,000	14,000	14,000	56,000
รวมค่าใช้จ่ายในการบริหาร	84,000	84,000	84,000	84,000	336,000
ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานทั้งสิ้น	181,600	250,400	348,000	460,000	1,240,000

การจัดทำงบประมาณแยกค่าใช้จ่ายในการขายและค่าใช้จ่ายในการบริหารแสดงได้ดังตารางที่ 3.9 และ 3.10

บริษัท สินสาคร จำกัด

งบประมาณค่าใช้จ่ายในการขาย

สำหรับปีงบประมาณ สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25X1

รายการ	ไตรมาส				รวม
	1	2	3	4	
ยอดขาย (ตารางที่ 3.2)	1,220,000	2,080,000	3,300,000	4,700,000	11,300,000
ค่าขนส่งออก	12,200	20,800	33,000	47,000	113,000
ค่านายหน้า	61,000	104,000	165,000	235,000	565,000
ค่าโฆษณา	24,400	41,600	66,000	94,000	226,000
ค่าใช้จ่ายในการขายทั้งสิ้น	97,600	166,400	264,000	376,000	904,000

บริษัท สินสาคร จำกัด

งบประมาณค่าใช้จ่ายในการบริหาร

สำหรับปีงบประมาณ สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25X1

รายการ	ไตรมาส				รวม
	1	2	3	4	
เงินเดือน	45,000	45,000	45,000	45,000	180,000
ค่าเช่า	15,000	15,000	15,000	15,000	60,000
ค่าสาธารณูปโภค	10,000	10,000	10,000	10,000	40,000
ค่าเสื่อมราคา-อุปกรณ์สำนักงาน	14,000	14,000	14,000	14,000	56,000
ค่าใช้จ่ายในการบริหารทั้งสิ้น	84,000	84,000	84,000	84,000	336,000

5.6 การจัดทำกำไรขาดทุนโดยประมาณสำหรับธุรกิจซื้อขายสินค้า

งบกำไรขาดทุนโดยประมาณ (Budgeted Income Statement) คือ งบประมาณที่แสดงผลการ

ดำเนินงาน

ของปีที่จัดทำงบประมาณ โดยนำข้อมูลจากงบประมาณขาย งบประมาณต้นทุนสินค้าที่ขาย งบประมาณค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน หรืองบประมาณค่าใช้จ่ายในการขายและค่าใช้จ่ายในการบริหาร มาจัดทำกำไรขาดทุนโดยประมาณ

ตัวอย่าง 2.9 การจัดทำงบประมาณกำไรขาดทุนโดยประมาณ โดยนำข้อมูลจากงบประมาณขาย (ตารางที่ 2.2) งบประมาณต้นทุนสินค้าที่ขาย (ตารางที่ 2.7) และงบประมาณค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน (ตารางที่ 2.8) สามารถจัดทำได้ ดังนี้

บริษัท สินสาคร จำกัด		
งบกำไรขาดทุนโดยประมาณ		
สำหรับปีงบประมาณ สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25X1		
ขาย (ตารางที่ 3.2)		11,300,000
ต้นทุนสินค้าที่ขาย (ตารางที่ 3.7)		<u>6,500,000</u>
กำไรขั้นต้น		4,800,000
ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน (ตารางที่ 3.8)		
ค่าใช้จ่ายในการขาย	904,000	
ค่าใช้จ่ายในการบริหาร	<u>336,000</u>	<u>1,240,000</u>
กำไรสุทธิ		<u>3,560,000</u>

การจัดทำงบกำไรขาดทุนโดยประมาณ หากธุรกิจต้องการทราบอัตรากำไรขั้นต้นของสินค้าแต่ละชนิด หรือแต่ละประเภท อาจจัดทำงบกำไรขาดทุนโดยประมาณ โดยแยกแสดงขาย ต้นทุนสินค้าที่ขายและกำไรขั้นต้นของสินค้าแต่ละชนิดดังตารางที่ 2.11

บริษัท สินสาคร จำกัด			
งบกำไรขาดทุนโดยประมาณ			
สำหรับปีงบประมาณ สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25X1			
	ผ้าห่ม	ผ้าปูที่นอน	รวม
ขาย (ตารางที่ 3.2)	6,300,000	5,000,000	11,300,000
ต้นทุนสินค้าที่ขาย (ตารางที่ 3.7)	3,500,000	3,000,000	6,500,000
กำไรขั้นต้น	2,800,000	2,000,000	4,800,000
ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน (ตารางที่ 3.8)			
ค่าใช้จ่ายในการขาย			904,000
ค่าใช้จ่ายในการบริหาร			336,000
กำไรสุทธิ			3,560,000
อัตรากำไรขั้นต้น (ร้อยละ)	44.44	40	

6. แบบฝึกหัด/แบบทดสอบ

แบบฝึกหัด

ตอนที่ 1 จงเติมคำหรือข้อความลงในช่องว่างต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

1. ธุรกิจซื้อขายสินค้า หมายถึง
2. งบประมาณขาย คือ
3. ยอดขายทั้งสิ้น คำนวณโดย
4. งบประมาณซื้อสินค้า คือ
5. จำนวนเงินที่ต้องซื้อสินค้าทั้งสิ้น คำนวณได้โดย
6. งบประมาณสินค้าคงเหลือ คือ
7. งบประมาณต้นทุนสินค้าที่ขาย คือ
8. การคำนวณต้นทุนสินค้าที่ขาย ต้องใช้ข้อมูลจาก
9. ต้นทุนสินค้าที่ขาย คำนวณได้โดย
10. งบกำไรขาดทุนโดยประมาณ จัดทำได้โดย

ตอนที่ 2 แบบฝึกทักษะ

1. บริษัท บรรทัดทอง จำกัด ได้ประมาณการยอดขายสินค้าสำหรับไตรมาสสุดท้ายของปีงบประมาณ 25X1 ไว้ดังนี้

	จำนวนหน่วยที่ขาย	
	รองเท้าหญิง	รองเท้าชาย
ตุลาคม	500	340
พฤศจิกายน	550	360
ธันวาคม	600	400
ราคาขายต่อหน่วย	800	1,000

ให้ทำ งบประมาณขาย สำหรับระยะเวลา 3 เดือน รายเดือน

2. ฝ่ายการตลาดของบริษัท พิชญ์โลก จำกัด ได้ประมาณการยอดขายสินค้า ปี 25X2 ไว้ดังนี้

เดือน	จำนวนหน่วย
มกราคม	300
กุมภาพันธ์	330
มีนาคม	420
เมษายน	450
พฤษภาคม	390
มิถุนายน	360

เดือน	จำนวนหน่วย
กรกฎาคม	420
สิงหาคม	465
กันยายน	435
ตุลาคม	390
พฤศจิกายน	420
ธันวาคม	480

ราคาขายสินค้าหน่วยละ 200 บาท

ให้ทำ งบประมาณขาย สำหรับปีงบประมาณ 25X2 รายไตรมาส

3. จากข้อ 2 บริษัท พิชญโลก จำกัด ต้องการให้มีสินค้าสำเร็จรูปคงเหลือ 30% ของยอดขายในไตรมาสถัดไป สินค้าคงเหลือ ณ วันที่ 1 มกราคม 25X2 มีจำนวน 300 หน่วย ราคาซื้อหน่วยละ 130 บาท ยอดขายสินค้า ปี 25X3 ประมาณการว่าจะมีปริมาณการขายเท่ากับ ปี 25X2

ให้ทำ 1) งบประมาณซื้อสินค้า

2) งบประมาณสินค้าคงเหลือ

4. Thailand Company has the following data for three months 20x2 :

4.1 Budgeted sales

May	6,000 unit
June	5,500 unit
July	7,000 unit
August	6,500 unit
Unit sales price	฿60

4.2 The gross margin rate is 40% of sales.

4.3 The desired ending inventory on hand at the end of each month equal to 25% of the next month's cost of goods sold.

Required : Prepare a budget for May through July

1) Sales budget

2) Purchases budget

5. บริษัท อ่างทอง จำกัด กำลังเตรียมข้อมูลจัดทำงบประมาณไตรมาสที่ 3 ของปี 25X3 ดังนี้

5.1 ประมาณการยอดขาย ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม-ตุลาคม ดังนี้

เดือน	จำนวนหน่วย	เดือน	จำนวนหน่วย
กรกฎาคม	500	กันยายน	350
สิงหาคม	400	ตุลาคม	450

ราคาขายหน่วยละ 1,500 บาท

5.2 สินค้าคงเหลือ 30 มิถุนายน 25X3 จำนวน 200 หน่วย ราคาทุนหน่วยละ 1,000 บาทซึ่งเท่ากับราคาซื้อ บริษัทมีนโยบายถือสินค้าคงเหลือสิ้นงวดเท่ากับ 40% ของยอดขายเดือนถัดไป

ให้ทำ งบประมาณสำหรับไตรมาสที่ 3 รายเดือน

1) งบประมาณขาย

2) งบประมาณซื้อสินค้า

3) งบประมาณสินค้าคงเหลือ

4) งบประมาณต้นทุนสินค้าที่ขาย

6. ข้อมูลเกี่ยวกับงบประมาณสำหรับปี 25x3 ของบริษัท บางรัก จำกัด มีดังนี้

6.1 งบประมาณการยอดขาย ปีงบประมาณ 25x3

รายการ	จำนวนหน่วยที่ขาย	
	เสื้อสูท	เสื้อเชิ้ต
ไตรมาสที่ 1	450	900
ไตรมาสที่ 2	400	600
ไตรมาสที่ 3	300	800
ไตรมาสที่ 4	500	1,000
ราคาขายต่อหน่วย	1,200	950

ประมาณการยอดขายไตรมาสแรกปีงบประมาณ 25x4 มีจำนวนเท่ากับไตรมาสแรกของปี 25x3

6.2 บริษัทมีนโยบายในการรักษาระดับสินค้าคงเหลือให้มีปริมาณ 20% ของยอดขายในไตรมาสถัดไป สินค้าคงเหลือ 1 มกราคม 25x3 เสื้อสูท มีจำนวน 120 ตัว เสื้อเชิ้ตมีจำนวน 300 ตัว ราคาซื้อ เสื้อสูท ตัวละ 700 บาท เสื้อเชิ้ต ตัวละ 600 บาท

ให้ทำ งบประมาณสำหรับปีงบประมาณ 25x3 รายไตรมาส

- 1) งบประมาณขาย
- 2) งบประมาณซื้อสินค้า
- 3) งบประมาณสินค้าคงเหลือ
- 4) งบประมาณต้นทุนสินค้าที่ขาย

7. จากข้อ 6 ข้อมูลเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายโดยประมาณของฝ่ายขายและฝ่ายบริหาร มีดังนี้

ค่าโฆษณา 5% ของยอดขาย

ค่านายหน้าพนักงานขาย 10% ของยอดขาย

ค่าขนส่งออก 3% ของยอดขาย

การจัดสรรค่าใช้จ่าย			ฝ่ายขาย	ฝ่ายบริหาร
เงินเดือน เดือนละ	30,000	บาท	30%	70%
ค่าวัสดุสิ้นเปลือง เดือนละ	2,000	บาท	40%	60%
ค่าเสื่อมราคา ปีละ	30,000	บาท	50%	50%
ค่าเบี้ยประกัน ไตรมาสละ	12,000	บาท	20%	80%
ค่าสาธารณูปโภค ไตรมาสละ	15,000	บาท	30%	70%

ให้ทำ

- 1) งบประมาณค่าใช้จ่ายในการขาย
- 2) งบประมาณต้นทุนบริการ
- 3) งบประมาณค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน
- 4) งบกำไรขาดทุนโดยประมาณ

แบบทดสอบหลังเรียน

จงทำเครื่องหมายกากบาท (X) ลงหน้าข้อที่ถูกต้องที่สุด

1. ข้อใดเป็นธุรกิจซื้อขายสินค้า

ก. ร้านซ่อมรถยนต์	ข. ธุรกิจคัลยกรรม
ค. ธุรกิจขนส่งทางอากาศ	ง. ตัวแทนจำหน่ายรถยนต์
จ. ธุรกิจรักษาความปลอดภัย	
2. ข้อใด **ไม่ใช่** งบประมาณดำเนินงานของธุรกิจซื้อขายสินค้า

ก. งบประมาณขาย	ข. งบประมาณซื้อ
ค. งบประมาณเงินสด	ง. งบประมาณสินค้าคงเหลือ
จ. งบประมาณต้นทุนสินค้าที่ขาย	
3. งบประมาณขาย ข้อใดกล่าวถูกต้อง

ก. แสดงจำนวนเงินในการขายสินค้าในช่วงเวลาหนึ่ง	ข. แสดงจำนวนหน่วย ราคาขายต่อหน่วย
ค. เป็นงบประมาณที่ต้องจัดทำเป็นรายเดือนเท่านั้น	ง. เป็นงบประมาณที่ต้องจัดทำต่อจากงบประมาณซื้อ
จ. แสดงจำนวนหน่วย ราคาขายต่อหน่วย และจำนวนเงินของสินค้าที่จะขาย	
4. งบประมาณซื้อสินค้า คือข้อใด

ก. Cost of Goods Sold	ข. Purchases Budget
ค. Ending Inventory Budget	ง. Inventory Purchases Budget
จ. Beginning Inventory Budget	
5. ข้อใด **ไม่ใช่** ปัจจัยที่ต้องคำนึงถึงในการวางแผนการจัดซื้อสินค้า

ก. เงินทุนหมุนเวียน	ข. นโยบายสินค้าคงคลัง
ค. จำนวนสินค้าที่ขายตลอดปี	ง. ราคาสินค้าที่ฝ่ายจัดซื้อประมาณราคา
จ. ปริมาณการสั่งซื้อที่ทำให้ได้ต้นทุนสินค้าต่ำ	
6. จำนวนหน่วยที่จะสั่งซื้อสินค้าคำนวณได้ตามข้อใด

ก. สินค้าคงเหลือต้นงวด + ซื้อสินค้า - สินค้าคงเหลือปลายงวด	
ข. สินค้าคงเหลือปลายงวด + ซื้อสินค้า - สินค้าคงเหลือต้นงวด	
ค. จำนวนหน่วยขาย + สินค้าคงเหลือปลายงวด - สินค้าคงเหลือต้นงวด	
ง. จำนวนหน่วยขาย + สินค้าคงเหลือต้นงวด - สินค้าคงเหลือปลายงวด	
จ. จำนวนหน่วยขาย + สินค้าคงเหลือปลายงวด + สินค้าคงเหลือต้นงวด	
7. มูลค่าของสินค้าคงเหลือ ข้อใดกล่าวถูกต้อง

ก. มูลค่าสินค้าคงเหลือต้นงวดจะนำไปแสดงในงบแสดงฐานะการเงิน	
ข. มูลค่าสินค้าคงเหลือต้นงวดจะนำไปแสดงในงบกำไรขาดทุน	
ค. มูลค่าสินค้าคงเหลือปลายงวดจะนำไปแสดงในงบแสดงกำไรขาดทุน	
ง. มูลค่าสินค้าคงเหลือต้นงวดและปลายงวดจะนำไปแสดงในงบแสดงกำไรขาดทุน	
จ. มูลค่าสินค้าคงเหลือต้นงวดและปลายงวดจะนำไปแสดงในงบแสดงแสดงฐานะการเงิน	

8. งบประมาณต้นทุนสินค้าที่ขาย จะแสดงการคำนวณต้นทุนสินค้าที่ขายตามข้อใด

- ก. สินค้าคงเหลือปลายงวด + ซื้อสินค้า - สินค้าคงเหลือต้นงวด
- ข. สินค้าคงเหลือต้นงวด + ซื้อสินค้า - สินค้าคงเหลือปลายงวด
- ค. จำนวนหน่วยขาย + สินค้าคงเหลือต้นงวด - สินค้าคงเหลือปลายงวด
- ง. จำนวนหน่วยขาย + สินค้าคงเหลือปลายงวด - สินค้าคงเหลือต้นงวด
- จ. จำนวนหน่วยขาย + สินค้าคงเหลือปลายงวด + สินค้าคงเหลือต้นงวด

9. ในการจัดทำงบกำไรขาดทุนโดยประมาณ ต้องใช้ข้อมูลจากงบประมาณตามข้อใด

- ก. งบประมาณขาย งบประมาณซื้อสินค้า งบประมาณต้นทุนสินค้าที่ขาย
- ข. งบประมาณขาย งบประมาณซื้อสินค้า งบประมาณสินค้าคงเหลือ
- ค. งบประมาณขาย งบประมาณสินค้าคงเหลือ งบประมาณต้นทุนสินค้าที่ขาย
- ง. งบประมาณขาย งบประมาณต้นทุนสินค้าที่ขาย งบประมาณค่าใช้จ่ายในการขาย
- จ. งบประมาณขาย งบประมาณต้นทุนสินค้าที่ขาย งบประมาณค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน

10. ข้อใดถูกต้อง

- ก. กำไรขั้นต้น = ขาย - ต้นทุนสินค้าที่ขาย
- ข. กำไรสุทธิ = ขาย - ต้นทุนสินค้าที่ขาย
- ค. กำไรสุทธิ = ขาย - ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน
- ง. กำไรสุทธิ = กำไรขั้นต้น - ค่าใช้จ่ายในการบริหาร
- จ. กำไรสุทธิ = ขาย - ต้นทุนสินค้าที่ขาย - ค่าใช้จ่ายในการขาย

7. เอกสารอ้างอิง (ขึ้นหน้าใหม่)

7.1 มาลี สืบตระหง่าน. การวางแผนและควบคุมโดยงบประมาณ. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, 2565.

7.2 วารุณี เอี่ยมอารมณ์. การวางแผนและควบคุมโดยงบประมาณ. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมอาชีพ, 2557.

เว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง

<https://plan.nsrui.ac.th/storage/document/5ed9d19ee4f31.pdf>

	ใบกิจกรรมที่ 2	บทเรียนที่...2....
	รหัสวิชา 30201-2007....	สอนครั้งที่...3-6...
	ชื่อวิชา การวางแผนและควบคุมโดยงบประมาณ..	
	ชื่อบทเรียน งานงบประมาณสำหรับธุรกิจซื้อขายสินค้า.....	ทฤษฎี...12... ชม. ปฏิบัติ...0... ชม.
ชื่อเรื่อง/งานงบประมาณสำหรับธุรกิจซื้อขายสินค้า.....		

1. ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับบทเรียน

จัดทำงบประมาณสำหรับธุรกิจซื้อขายสินค้า ด้วยความมีระเบียบละเอียดรอบคอบ ชี้อัตย์ มีวินัย ตรงต่อเวลา

2. อ้างอิงมาตรฐาน/เชื่อมโยงกลุ่มอาชีพ

2.1 มาตรฐานอาชีพ.....-..... สมรรถนะย่อย.....-.....

- 1) เกณฑ์การปฏิบัติงาน.....-.....
- 2) วิธีประเมิน.....-.....
- 3) หลักฐานการปฏิบัติงาน (Performance Evidence) -
- 4) หลักฐานความรู้ (Knowledge Evidence) -

2.2 บุคลากรกลุ่มอาชีพ.....-.....

3. สมรรถนะประจำบทเรียน

จัดทำงบประมาณดำเนินงานสำหรับธุรกิจซื้อขายสินค้า

4. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (เขียนให้ครบด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย จิตพิสัยและประยุกต์ใช้)

- 4.1 บอกองค์ประกอบของงบประมาณหลักสำหรับธุรกิจซื้อขายสินค้าได้
- 4.2 จัดทำงบประมาณขายสำหรับธุรกิจซื้อขายสินค้าได้
- 4.3 จัดทำงบประมาณซื้อสินค้าสำหรับธุรกิจซื้อขายสินค้าได้
- 4.4 จัดทำงบประมาณสินค้าคงเหลือสำหรับธุรกิจซื้อขายสินค้าได้
- 4.5 จัดทำงบประมาณต้นทุนสินค้าที่ขายสำหรับธุรกิจซื้อขายสินค้าได้
- 4.6 จัดทำงบประมาณค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานสำหรับธุรกิจซื้อขายสินค้าได้
- 4.7 จัดทำงบกำไรขาดทุนโดยประมาณสำหรับธุรกิจซื้อขายสินค้าได้
- 4.8 ประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะจัดทำงบประมาณสำหรับธุรกิจซื้อขายสินค้าในการปฏิบัติงานวิชาชีพ

5. เครื่องมือ วัสดุ และอุปกรณ์

- 5.1เครื่องคอมพิวเตอร์.....
- 5.2เครื่อง Projector.....

6. ขั้นตอนการทำกิจกรรม

ให้ผู้เรียนจับคู่กัน ศึกษาและจัดทำงบประมาณของธุรกิจซื้อขายสินค้า โดยใช้โปรแกรมตารางงาน และนำเสนอหน้าชั้นเรียน

7. สรุปและอภิปราย

ครูและนักเรียนร่วมกับสรุปและอภิปรายงานกลุ่ม

8. การประเมินผล

ผ่านเกณฑ์การประเมินผลไม่ต่ำกว่าร้อยละ 60

9. เอกสารอ้างอิง/เอกสารค้นคว้าเพิ่มเติม

9.1 มาลี สืบตระกูล. การวางแผนและควบคุมโดยงบประมาณ. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, 2565.

9.2 วารุณี เอี่ยมอารมณ์. การวางแผนและควบคุมโดยงบประมาณ. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมอาชีพ, 2557.

เว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง

<https://plan.nsr.u.ac.th/storage/document/5ed9d19ee4f31.pdf>

	ใบงานที่ 2	บทเรียนที่...2....
	รหัสวิชา 30201-2012....	สอนครั้งที่...3-6...
	ชื่อวิชา การวางแผนและควบคุมโดยงบประมาณ..	
	ชื่อบทเรียน งานงบประมาณสำหรับธุรกิจซื้อขายสินค้า.....	ทฤษฎี...12... ชม. ปฏิบัติ...0... ชม.
ชื่อเรื่อง/งานงบประมาณสำหรับธุรกิจซื้อขายสินค้า.....		

1. ผลลัพธ์การปฏิบัติงาน

จัดทำงบประมาณสำหรับธุรกิจซื้อขายสินค้า ด้วยความมีระเบียบละเอียดรอบคอบ ชี้อัตย์ มีวินัย ตรงต่อเวลา

2. อ้างอิงมาตรฐาน/เชื่อมโยงกลุ่มอาชีพ

2.1 มาตรฐานอาชีพ.....-..... สมรรถนะย่อย.....-.....

- 1) เกณฑ์การปฏิบัติงาน.....-.....
- 2) วิธีประเมิน.....-.....
- 3) หลักฐานการปฏิบัติงาน (Performance Evidence) -
- 4) หลักฐานความรู้ (Knowledge Evidence) -

2.2 บูรณาการกลุ่มอาชีพ.....-.....

3. สมรรถนะปฏิบัติงาน

จัดทำงบประมาณดำเนินงานสำหรับธุรกิจซื้อขายสินค้า

4. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (เขียนให้ครบด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย จิตพิสัยและประยุกต์ใช้)

- 4.1 บอกองค์ประกอบของงบประมาณหลักสำหรับธุรกิจซื้อขายสินค้าได้
- 4.2 จัดทำงบประมาณขายสำหรับธุรกิจซื้อขายสินค้าได้
- 4.3 จัดทำงบประมาณซื้อสินค้าสำหรับธุรกิจซื้อขายสินค้าได้
- 4.4 จัดทำงบประมาณสินค้าคงเหลือสำหรับธุรกิจซื้อขายสินค้าได้
- 4.5 จัดทำงบประมาณต้นทุนสินค้าที่ขายสำหรับธุรกิจซื้อขายสินค้าได้
- 4.6 จัดทำประมาณค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานสำหรับธุรกิจซื้อขายสินค้าได้
- 4.7 จัดทำงบกำไรขาดทุนโดยประมาณสำหรับธุรกิจซื้อขายสินค้าได้
- 4.8 ประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะจัดทำงบประมาณสำหรับธุรกิจซื้อขายสินค้าในการปฏิบัติงานวิชาชีพ

5. เครื่องมือ วัสดุ และอุปกรณ์

- 5.1เครื่องคอมพิวเตอร์.....
- 5.2เครื่อง Projector.....

6. คำแนะนำ/ข้อควรระวัง

ปฏิบัติงานตามขั้นตอนที่กำหนด

7. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

ใบงานที่ 2

ชื่อเรื่อง การจัดทำงบประมาณสำหรับกิจการซื้อขายสินค้า

เวลา 50 นาที

จุดประสงค์

1. จัดทำงบประมาณสำหรับกิจการซื้อขายสินค้า
2. สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น

วัสดุอุปกรณ์

1. กระดาษสำหรับเขียนชื่อกลุ่มและรายชื่อสมาชิกในกลุ่ม
2. กระดาษคำตอบ กลุ่มละ 4-6 แผ่น

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. ให้ผู้เรียนจัดกลุ่มตามความสมัครใจ กลุ่มละ 4-5 คน
2. ตัวแทนแต่ละกลุ่มเลือกหัวหน้าและเลขาฯ กลุ่ม ตั้งชื่อกลุ่มและเขียนรายชื่อสมาชิกในกระดาษที่จัดให้
3. สมาชิกในกลุ่มเลือกกิจการซื้อขายสินค้า กลุ่มละ 1 กิจการ (แต่ละกลุ่มไม่เหมือนกัน)
4. สมาชิกในกลุ่มช่วยกันค้นหาข้อมูลและกำหนดรายการต่าง ๆ เพื่อจัดทำงบประมาณของกิจการซื้อขายสินค้าที่กลุ่มเลือก
5. สมาชิกในกลุ่มช่วยกันจัดทำงบประมาณของกิจการซื้อขายสินค้าที่กลุ่มเลือก
6. ตัวแทนกลุ่มนำเสนอหน้าชั้นเรียน
7. ผู้เรียนแต่ละกลุ่มตรวจสอบความถูกต้อง

8. สรุปและวิจารณ์ผล

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปและตรวจสอบความถูกต้อง

9. การประเมินผล

ผ่านเกณฑ์การประเมินผลไม่ต่ำกว่าร้อยละ 60

10. เอกสารอ้างอิง/เอกสารค้นคว้าเพิ่มเติม

- 10.1 มาลี สืบตระกูล. การวางแผนและควบคุมโดยงบประมาณ. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, 2565.
 - 10.2 วารุณี เอี่ยมอารมณ. การวางแผนและควบคุมโดยงบประมาณ. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมอาชีพ, 2557.
- เว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง

<https://plan.nsrui.ac.th/storage/document/5ed9d19ee4f31.pdf>

	ใบความรู้ที่ 3	บทเรียนที่...3.....
	รหัสวิชา 30201-2012....	สอนครั้งที่...7-11.
	ชื่อวิชา การวางแผนและควบคุมโดยงบประมาณ..	
	ชื่อบทเรียน งานงบประมาณสำหรับธุรกิจอุตสาหกรรม.....	ทฤษฎี...15... ชม. ปฏิบัติ...0... ชม.
ชื่อเรื่อง/งานงบประมาณสำหรับธุรกิจอุตสาหกรรม.....		

1. ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับบทเรียน

จัดทำงบประมาณสำหรับธุรกิจอุตสาหกรรม ด้วยความมีระเบียบละเอียดรอบคอบ ซื่อสัตย์ มีวินัย ตรงต่อเวลา

2. อ้างอิงมาตรฐาน/เชื่อมโยงกลุ่มอาชีพ

2.1 มาตรฐานอาชีพ.....-..... สมรรถนะย่อย.....-.....

- 1) เกณฑ์การปฏิบัติงาน.....-.....
- 2) วิธีประเมิน.....-.....
- 3) หลักฐานการปฏิบัติงาน (Performance Evidence) -
- 4) หลักฐานความรู้ (Knowledge Evidence) -

2.2 บุคลากรกลุ่มอาชีพ.....-.....

3. สมรรถนะประจำบทเรียน

จัดทำงบประมาณดำเนินงานสำหรับธุรกิจอุตสาหกรรม

4. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (เขียนให้ครบด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย จิตพิสัยและประยุกต์ใช้)

- 4.1 บอกองค์ประกอบของงบประมาณหลักสำหรับธุรกิจอุตสาหกรรมได้
- 4.2 จัดทำงบประมาณขายสำหรับธุรกิจอุตสาหกรรมได้
- 4.3 จัดทำประมาณการผลิตได้
- 4.4 จัดทำประมาณวัตถุดิบทางตรงได้
- 4.5 จัดทำประมาณซื้อวัตถุดิบได้
- 4.6 จัดทำประมาณค่าแรงงานทางตรงได้
- 4.7 จัดทำประมาณค่าใช้จ่ายการผลิตได้
- 4.8 จัดทำประมาณต้นทุนการผลิตได้
- 4.9 จัดทำประมาณต้นทุนสินค้าที่ขายสำหรับธุรกิจอุตสาหกรรมได้
- 4.10 จัดทำประมาณค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานสำหรับธุรกิจอุตสาหกรรมได้
- 4.11 จัดทำงบกำไรขาดทุนโดยประมาณสำหรับธุรกิจอุตสาหกรรมได้
- 4.12 ประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะจัดทำงบประมาณสำหรับธุรกิจอุตสาหกรรมในการปฏิบัติงานวิชาชีพ
- 4.13 มีเจตคติและกิจนิสัยที่ดีในการปฏิบัติงานด้วยความมีวินัย รับผิดชอบ ซื่อสัตย์และรอบคอบ

5. เนื้อหาสาระ

5.1 งานจัดทำงบประมาณขายสำหรับธุรกิจอุตสาหกรรม

องค์ประกอบของงบประมาณหลักสำหรับธุรกิจอุตสาหกรรม

งบประมาณดำเนินงาน

- งบประมาณขาย
- งบประมาณการผลิต
- งบประมาณวัตถุดิบทางตรง
- งบประมาณซื้อวัตถุดิบ
- งบประมาณค่าแรงงานทางตรง
- งบประมาณค่าใช้จ่ายการผลิต
- งบประมาณต้นทุนการผลิต
- งบประมาณต้นทุนสินค้าที่ขาย
- งบประมาณค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน
- งบกำไรขาดทุนโดยประมาณ

งบประมาณการเงิน

- * งบประมาณการลงทุน
- * งบประมาณเงินสด
- * งบแสดงฐานะการเงินโดยประมาณ

งบประมาณขาย (Sales Budget) คือ งบประมาณที่แสดงจำนวนหน่วย ราคาขายต่อหน่วย และจำนวนเงินของสินค้าแต่ละชนิดที่จะขายในแต่ละช่วงเวลา การจัดทำงบประมาณขายสำหรับธุรกิจอุตสาหกรรมมีขั้นตอนและวิธีการจัดทำเช่นเดียวกับธุรกิจซื้อขายสินค้า

ตัวอย่างที่ 3.1 บริษัทสินไทย จำกัด ผลิตและจำหน่ายสินค้า โดยกำหนดราคาขายไว้หน่วยละ 100 บาท ฝ่ายการตลาดได้พยากรณ์ยอดขายแต่ละไตรมาส ของปี 25X1 ไว้ดังนี้

	ปี 25X1 (หน่วย)	ปี 25X2 (หน่วย)
ไตรมาส 1	4,000	6,000
ไตรมาส 2	5,000	8,000
ไตรมาส 3	9,000	10,000
ไตรมาส 4	12,000	15,000

การจัดทำงบประมาณขาย แสดงได้ดังตารางที่ 3.1

บริษัท สินค้าไทย จำกัด
งบประมาณขาย
สำหรับปีงบประมาณ สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25x1

รายการ	ไตรมาส				รวม
	1	2	3	4	
จำนวนหน่วยที่ขาย	4,000	5,000	9,000	12,000	30,000
ราคาขายต่อหน่วย	100	100	100	100	100
ยอดขาย	400,000	500,000	900,000	1,200,000	3,000,000

ตารางที่ 3.1 งบประมาณขาย

5.2 งานจัดทำงบประมาณการผลิต

งบประมาณการผลิต (Production Budget) คือ งบประมาณที่แสดงจำนวนหน่วยของสินค้าแต่ละชนิดที่จะผลิตในแต่ละช่วงเวลา ข้อมูลจากงบประมาณขายจึงสำคัญต่อการกำหนดแผนการผลิตเป็นอย่างมาก

ปัจจัยที่ต้องคำนึงถึงในการวางแผนการผลิต

- 1) ปริมาณสินค้าที่ต้องผลิตตลอดปี
- 2) นโยบายสินค้าคงคลัง
- 3) นโยบายเกี่ยวกับกำลังการผลิต
- 4) ความสามารถในการจัดหาวัตถุดิบและแรงงาน
- 5) ระยะเวลาในการผลิต

การคำนวณจำนวนหน่วยที่จะทำการผลิต

จำนวนหน่วยที่ขาย	xxx
<u>บวก</u> สินค้าสำเร็จรูปปลายงวด	<u>xxx</u>
สินค้าที่ต้องการ	xxx
<u>หัก</u> สินค้าสำเร็จรูปต้นงวด	<u>xxx</u>
จำนวนหน่วยที่ผลิต	<u>xxx</u>

ตัวอย่างที่ 3.2 บริษัทสินไทย จำกัดมีนโยบาย ในการรักษาระดับสินค้าสำเร็จรูปให้มีปริมาณ 20% ของยอดขาย ในไตรมาสถัดไป สินค้าสำเร็จรูปคงเหลือ 1 มกราคม 25X1 มีจำนวน 800 หน่วย ยอดขายโดยประมาณในปี 25X2 พไตรมาสที่ 1 มีจำนวน 6,000 หน่วย ไตรมาสที่ 2 มีจำนวน 8,000 หน่วย

การจัดทำงบประมาณการผลิต แสดงได้ในตารางที่ 3.2

บริษัท สินค้าไทย จำกัด
งบประมาณการผลิต
สำหรับปีงบประมาณ สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25x1

รายการ	ไตรมาส				รวม
	1	2	3	4	
จำนวนหน่วยที่ขาย	4,000	5,000	9,000	12,000	30,000
<u>บวก</u> สินค้าสำเร็จรูปปลายงวด	1,000	1,800	2,400	1,200	1,200
สินค้าที่ต้องการ	5,000	6,800	11,400	13,200	31,200
<u>หัก</u> สินค้าสำเร็จรูปต้นงวด	800	1,000	1,800	2,400	800
จำนวนหน่วยที่ผลิต	4,200	5,800	9,600	10,800	30,400

ตารางที่ 3.2 งบประมาณการผลิต

สินค้าปลายงวด คำนวณได้ดังนี้

สินค้าสำเร็จรูปปลายไตรมาสที่ 1	= 20% × 5,000 =	1,000
สินค้าสำเร็จรูปปลายไตรมาสที่ 2	= 20% × 9,000 =	1,800
สินค้าสำเร็จรูปปลายไตรมาสที่ 3	= 20% × 12,000 =	2,400
สินค้าสำเร็จรูปปลายไตรมาสที่ 4	= 20% × 6,000 =	1,200

5.3 งานจัดทำงบประมาณวัตถุดิบทางตรง

งบประมาณวัตถุดิบทางตรง (Direct Materials Budget) คือ งบประมาณที่แสดงจำนวน และชนิดของวัตถุดิบทางตรงที่ต้องใช้ในการผลิต จะทำขึ้นภายหลังจากการทำงบประมาณการผลิต การประมาณวัตถุดิบทางตรงที่ใช้ในการผลิตจะประมาณจากจำนวนหน่วยที่ผลิต โดยใช้ต้นทุนวัตถุดิบมาตรฐานสินค้าหนึ่งหน่วยเป็นเกณฑ์ในการประมาณ ซึ่งคำนวณได้ดังนี้

$$\text{วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต} = \text{จำนวนหน่วยที่ผลิต} \times \text{ปริมาณวัตถุดิบมาตรฐาน/หน่วย}$$

ตัวอย่างที่ 3.3 ข้อมูลเกี่ยวกับวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตที่ได้จากฝ่ายผลิตและฝ่ายจัดซื้อสำหรับสินค้าหนึ่งหน่วย วัตถุดิบ 2 กิโลกรัม ราคา กิโลกรัมละ 8 บาท

การจัดทำงบประมาณวัตถุดิบทางตรง แสดงได้ดังตารางที่ 3.3

บริษัท สิ้นค้าไทย จำกัด
งบประมาณวัตถุดิบทางตรง
สำหรับปีงบประมาณ สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25x1

รายการ	ไตรมาส				รวม
	1	2	3	4	
จำนวนหน่วยที่ผลิต (ตารางที่ 4.2)	4,200	5,800	9,600	10,800	30,400
อัตราการใช้วัตถุดิบต่อหน่วย (ก.ก.)	2	2	2	2	2
จำนวนวัตถุดิบใช้ในการผลิต (ก.ก.)	8,400	11,600	19,200	21,600	60,800
ราคาวัตถุดิบต่อ ก.ก. (บาท)	8	8	8	8	8
จำนวนวัตถุดิบใช้ในการผลิต (บาท)	67,200	92,800	153,600	172,800	486,400

ตารางที่ 3.3 งบประมาณวัตถุดิบทางตรง

5.4 งานจัดทำงบประมาณซื้อวัตถุดิบ

งบประมาณซื้อวัตถุดิบ (Materials Purchases Budget) คือ เป็นงบประมาณที่แสดงปริมาณการซื้อ วัตถุดิบ และจำนวนเงินที่ต้องซื้อวัตถุดิบแต่ละชนิด อยู่ในความรับผิดชอบของฝ่ายจัดซื้อ ซึ่งต้องวางแผนการจัดซื้อ วัตถุดิบให้เพียงพอต่อการใช้ในแต่ละไตรมาส การจัดทำงบประมาณซื้อวัตถุดิบต้องใช้ข้อมูลจากงบประมาณ วัตถุดิบทางตรงและนโยบายวัตถุดิบคงคลัง

การคำนวณปริมาณซื้อวัตถุดิบ

วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต	xxx
<u>บวก</u> วัตถุดิบคงเหลือปลายงวด	<u>xxx</u>
วัตถุดิบที่ต้องการ	xxx
<u>หัก</u> วัตถุดิบคงเหลือต้นงวด	<u>xxx</u>
ปริมาณซื้อวัตถุดิบ	<u>xxx</u>

ตัวอย่างที่ 3.4 บริษัท สิ้นค้าไทย จำกัด มีนโยบายสำรองวัตถุดิบปลายงวด 100% ของวัตถุดิบที่ใช้ในไตรมาส ถัดไป วัตถุดิบคงเหลือ 1 มกราคม 25X1 ,มีจำนวน 1,200 กิโลกรัม
การจัดทำงบประมาณซื้อวัตถุดิบ แสดงได้ดังตารางที่ 3.4

บริษัท สิ้นค้าไทย จำกัด
งบประมาณซื้อวัตถุดิบ
สำหรับปีงบประมาณ สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25x1

รายการ	ไตรมาส				รวม
	1	2	3	4	
จำนวนวัตถุดิบใช้ในการผลิต (กก.)	8,400	11,600	19,200	21,600	60,800
<u>บวก</u> วัตถุดิบปลายงวด	1,160	1,920	2,160	1,280	1,280
วัตถุดิบที่ต้องการ	9,560	13,520	21,360	22,880	62,080
<u>หัก</u> วัตถุดิบต้นงวด	1,200	1,160	1,920	2,160	1,200
จำนวนวัตถุดิบที่ซื้อ (กก.)	8,360	12,360	19,440	20,720	60,880
ราคาวัตถุดิบต่อกิโลกรัม	8	8	8	8	8
จำนวนวัตถุดิบที่ซื้อ (บาท)	66,880	98,880	155,520	165,760	487,040

ตารางที่ 3.4 งบประมาณซื้อวัตถุดิบ

วัตถุดิบปลายงวด คำนวณได้ดังนี้

$$\text{วัตถุดิบปลายไตรมาสที่ 1} = 10\% \times 11,600 = 1,160$$

$$\text{วัตถุดิบปลายไตรมาสที่ 2} = 10\% \times 19,200 = 1,920$$

$$\text{วัตถุดิบปลายไตรมาสที่ 3} = 10\% \times 21,600 = 2,160$$

$$\text{วัตถุดิบปลายไตรมาสที่ 4} = 10\% \times 12,800 = 1,280^*$$

*** การคำนวณหาวัตถุดิบปลายไตรมาสที่ 4 มีดังนี้**

$$\text{จำนวนหน่วยที่ผลิตไตรมาสที่ 1 ปี 25X2} = 6,000 + 1,600 (20\% \times 8,000) - 1,200 = 6,400 \text{ หน่วย}$$

$$\text{วัตถุดิบใช้ในการผลิตไตรมาสที่ 1 ปี 25X2} = 6,400 \times 2 = 12,800 \text{ กก.}$$

5.5 งานจัดทำประมาณค่าแรงงานทางตรง

งบประมาณค่าแรงงานทางตรง (Direct Labor Budget) คือ งบประมาณที่แสดงจำนวนชั่วโมงที่ใช้ในการผลิตสินค้า และแสดงจำนวนเงินค่าแรงที่ต้องจ่ายให้พนักงานในช่วงเวลาหนึ่ง ๆ โดยประมาณจากจำนวนหน่วยที่ผลิตจากงบประมาณการผลิต จำนวนชั่วโมงที่ใช้ในการผลิตและอัตราค่าแรงงานมาตรฐานของสินค้าหนึ่งหน่วย

การคำนวณจำนวนชั่วโมงทำงาน

$$\text{ชั่วโมงที่ใช้ในการผลิต} = \text{จำนวนหน่วยที่ผลิต} \times \text{เวลามาตรฐาน/หน่วย}$$

การคำนวณค่าแรงงานทางตรง

$$\text{ค่าแรงงานทางตรง} = \text{ชั่วโมงที่ใช้ในการผลิต} \times \text{อัตราค่าแรงงาน/ชั่วโมง}$$

ตัวอย่างที่ 3.5 ฝ่ายผลิตได้กำหนดเวลาและอัตราค่าแรงงานมาตรฐานดังนี้ สินค้าหนึ่งหน่วยใช้เวลา 0.5 ชั่วโมง อัตราค่าแรงงานชั่วโมงละ 40 บาท

การจัดทำงบประมาณค่าแรงงานทางตรง แสดงได้ดังตารางที่ 4.5

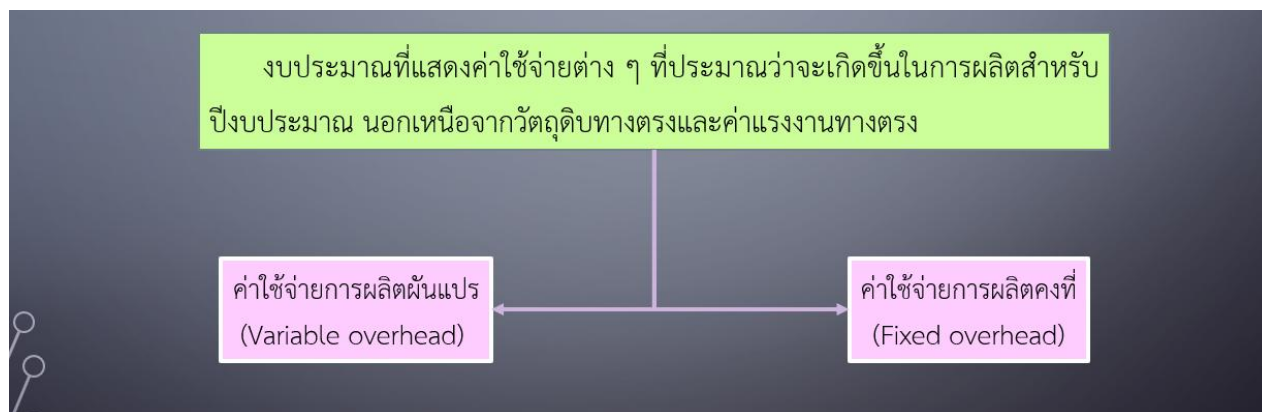
บริษัท สินค้าไทย จำกัด
งบประมาณค่าแรงงานทางตรง
สำหรับปีงบประมาณ สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25x1

รายการ	ไตรมาส				รวม
	1	2	3	4	
จำนวนหน่วยที่ผลิต (ตารางที่ 4.2)	4,200	5,800	9,600	10,800	30,400
ชั่วโมงมาตรฐานต่อหน่วย	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5
จำนวนชั่วโมงแรงงานที่ใช้ในการผลิต	2,100	2,900	4,800	5,400	15,200
อัตราค่าแรงงานต่อชั่วโมง	40	40	40	40	40
ค่าแรงงานทางตรงทั้งสิ้น (บาท)	84,000	116,000	192,000	216,000	608,000

ตารางที่ 3.5 งบประมาณค่าแรงงานทางตรง

5.6 งานจัดทำงบประมาณค่าใช้จ่ายการผลิต

งบประมาณค่าใช้จ่ายการผลิต (Manufacturing Overhead Budget) คือ งบประมาณที่แสดงค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่ประมาณว่าจะเกิดขึ้นในการผลิตสำหรับปีงบประมาณ นอกเหนือจากวัตถุดิบทางตรงและค่าแรงงานทางตรง ในการจัดทำงบประมาณค่าใช้จ่ายการผลิตจะจัดทำเป็นต้นทุนค่าใช้จ่ายของแต่ละแผนก โดยทั่วไปกิจการอุตสาหกรรมมักแบ่งออกเป็น 2 แผนก คือ แผนกบริการ และแผนกผลิต

ค่าใช้จ่ายการผลิตผันแปร
(Variable overhead)

ค่าใช้จ่ายที่ย่อรวมจะเปลี่ยนแปลงเป็นอัตราส่วนโดยตรงกับปริมาณการผลิต

การคำนวณค่าใช้จ่ายการผลิตผันแปรแต่ละระดับการผลิต

ค่าใช้จ่ายการผลิตผันแปร = จำนวนหน่วยที่ผลิต x อัตราค่าใช้จ่ายการผลิตผันแปรต่อหน่วย

หรือ

ค่าใช้จ่ายการผลิตผันแปร = จำนวนชั่วโมงแรงงาน x อัตราค่าใช้จ่ายการผลิตผันแปรต่อชั่วโมงแรงงาน

ค่าใช้จ่ายการผลิตคงที่
(Fixed overhead)

ค่าใช้จ่ายที่ย่อรวมจะมีจำนวนคงที่ไม่ว่าจะผลิตสินค้ามากหรือน้อยเพียงใด ณ ระดับกำลังการผลิตหนึ่งของเครื่องจักร เช่น ค่าเช่าโรงงาน ค่าเสื่อมราคาเครื่องจักร เงินเดือนผู้จัดการฝ่ายผลิต

ตัวอย่างที่ 3.6 รายละเอียดเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายการผลิตของบริษัท สิ้นค้าไทย มีดังนี้

ค่าใช้จ่ายการผลิตผันแปรต่อชั่วโมงแรงงานทางตรง

ค่าแรงงานทางอ้อม 3 บาท

ค่าใช้จ่ายการผลิตอื่น ๆ 1 บาท

ค่าใช้จ่ายการผลิตคงที่ต่อปี

ค่าเสื่อมราคา 40,000 บาท

ค่าเบี้ยประกัน 51,200 บาท

การจัดทำงบประมาณค่าใช้จ่ายการผลิต แสดงได้ดังตารางที่ 3.6

บริษัท สิ้นค้าไทย จำกัด

งบประมาณค่าใช้จ่ายการผลิต

สำหรับปีงบประมาณ สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25x1

รายการ	ไตรมาส				รวม
	1	2	3	4	
จำนวนชั่วโมงแรงงานทางตรง (ตารางที่ 4.5)	2,100	2,900	4,800	5,400	15,200
ค่าใช้จ่ายการผลิตผันแปร					
ค่าแรงงานทางอ้อม	6,300	8,700	14,400	16,200	45,600
ค่าใช้จ่ายการผลิตอื่น ๆ	2,100	2,900	4,800	5,400	15,200
รวมค่าใช้จ่ายการผลิตผันแปร	8,400	11,600	19,200	21,600	60,800
ค่าใช้จ่ายการผลิตคงที่					
ค่าเสื่อมราคา	10,000	10,000	10,000	10,000	40,000
ค่าเบี้ยประกัน	12,800	12,800	12,800	12,800	51,200
รวมค่าใช้จ่ายการผลิตคงที่	22,800	22,800	22,800	22,800	91,200
ค่าใช้จ่ายการผลิตทั้งสิ้น	31,200	34,400	42,000	44,400	152,000
หัก ค่าเสื่อมราคา	10,000	10,000	10,000	10,000	40,000
เงินสดจ่ายค่าใช้จ่ายการผลิต	21,200	24,400	32,000	34,400	112,000

ตารางที่ 3.6 งบประมาณค่าใช้จ่ายการผลิต

ค่าใช้จ่ายการผลิตผันแปร คำนวณได้ดังนี้

	วัตถุดิบทางอ้อม	ค่าใช้จ่ายในการผลิตอื่น ๆ
ไตรมาสที่ 1	= 2,100 X 3 = 6,300	= 2,100 X 1 = 2,100
ไตรมาสที่ 2	= 2,900 X 3 = 8,700	= 2,900 X 1 = 2,900
ไตรมาสที่ 3	= 4,800 X 3 = 14,400	= 4,800 X 1 = 4,800
ไตรมาสที่ 4	= 5,400 X 3 = 16,200	= 5,400 X 1 = 5,400

5.7 งานจัดทำงบประมาณต้นทุนการผลิต

งบประมาณต้นทุนการผลิต (Manufacturing Cost Budget) คือ งบประมาณที่แสดงต้นทุนต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการผลิตสินค้าแต่ละช่วงเวลา ซึ่งประกอบด้วย ต้นทุนวัตถุดิบทางตรงที่ใช้ ค่าแรงงานทางตรงและ ค่าใช้จ่ายการผลิต

ต้นทุนวัตถุดิบทางตรง + ค่าแรงงานทางตรง + ค่าใช้จ่ายการผลิต

ตัวอย่างที่ 3.7 จากข้อมูลงบประมาณวัตถุดิบทางตรง (ตารางที่ 3.3) งบประมาณค่าแรงงานทางตรง (ตารางที่ 3.5) และงบประมาณค่าใช้จ่ายการผลิต (ตารางที่ 3.6) สามารถจัดทำงบประมาณต้นทุนการผลิตได้ดัง ตารางที่ 3.7

บริษัท สิ้นค้าไทย จำกัด
งบประมาณต้นทุนการผลิต
สำหรับปีงบประมาณ สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25x1

รายการ	ไตรมาส				รวม
	1	2	3	4	
วัตถุดิบทางตรง	67,200	92,800	153,600	172,800	486,400
ค่าแรงงานทางตรง	84,000	116,000	192,000	216,000	608,000
ค่าใช้จ่ายการผลิตผันแปร	8,400	11,600	19,200	21,600	60,800
รวมต้นทุนผันแปร	159,600	220,400	364,800	410,400	1,155,200
ต้นทุนคงที่	22,800	22,800	22,800	22,800	91,200
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น*	182,400	243,200	387,600	433,200	1,246,400
จำนวนหน่วยที่ผลิต	30,400 หน่วย				
ต้นทุนการผลิตต่อหน่วย (1,246,400 / 30,400)	41 บาท				
วัตถุดิบทางตรง	(486,400 / 30,400)		16 บาท		
ค่าแรงงานทางตรง	(608,000 / 30,400)		20 บาท		
ค่าใช้จ่ายการผลิตผันแปร	(60,800 / 30,400)		2 บาท		
ต้นทุนคงที่	(91,200 / 30,400)		3 บาท		

ตารางที่ 3.7 งบประมาณต้นทุนการผลิต

5.8 งานจัดทำงบประมาณต้นทุนสินค้าที่ขายสำหรับธุรกิจอุตสาหกรรม

งบประมาณต้นทุนสินค้าที่ขาย (Cost of Goods Sold) คือ งบประมาณที่แสดงการคำนวณต้นทุนสินค้าที่ขาย โดยนำข้อมูลจากงบประมาณขายและงบประมาณต้นทุนการผลิตมาใช้ในการคำนวณต้นทุนสินค้าที่ขาย ซึ่งสามารถคำนวณได้ ดังนี้

1. การคำนวณต้นทุนสินค้าที่ขาย ในกรณีสินค้าสำเร็จรูปคงเหลือต้นงวดและสินค้าสำเร็จรูปที่ผลิตในปีงบประมาณมีต้นทุนต่อหน่วยเท่ากัน

$$\text{ต้นทุนสินค้าที่ขาย} = \text{จำนวนหน่วยที่ขาย} \times \text{ต้นทุนสินค้าสำเร็จรูปต่อหน่วย}$$

2. การคำนวณต้นทุนสินค้าที่ขาย ในกรณีสินค้าสำเร็จรูปคงเหลือต้นงวดและสินค้าสำเร็จรูปที่ผลิตในปีงบประมาณมีต้นทุนต่อหน่วยไม่เท่ากัน

สินค้าสำเร็จรูปต้นงวด	xx
<u>บวก</u> ต้นทุนสินค้าสำเร็จรูป	xx
สินค้าสำเร็จรูปที่มีเพื่อขาย	xx
<u>หัก</u> สินค้าสำเร็จรูปปลายงวด	<u>xx</u>
ต้นทุนสินค้าที่ขาย	<u>xx</u>

ตัวอย่างที่ 3.8 สินค้าคงเหลือ 1 มกราคม 25X1 จำนวน 800 หน่วย ต้นทุนต่อหน่วย 40 บาท
การจัดทำงบประมาณต้นทุนสินค้าที่ขาย

บริษัท สินค้าไทย จำกัด
งบประมาณต้นทุนสินค้าที่ขาย
สำหรับปีงบประมาณ สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25x1

สินค้าสำเร็จรูปต้นงวด (800 × 40)	32,000
<u>บวก</u> ต้นทุนสินค้าสำเร็จรูป (ตารางที่ 4.7)	<u>1,246,400</u>
สินค้าสำเร็จรูปที่มีเพื่อขาย	1,278,400
<u>หัก</u> สินค้าสำเร็จรูปปลายงวด (1,200 × 41)	<u>49,200</u>
ต้นทุนสินค้าที่ขาย	1,229,200

5.9 งานงบประมาณค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน

งบประมาณค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน (Operating Expenses Budget) คือ งบประมาณที่แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการขายและค่าใช้จ่ายในการบริหารที่เกิดขึ้นในการดำเนินงาน ซึ่งไม่เกี่ยวข้องข้องกับค่าใช้จ่ายในการผลิตสินค้าผลิต

ตัวอย่างที่ 3.9 บริษัท สินค้าไทย จำกัด ได้ประมาณค่าใช้จ่ายสำหรับปี 25X1 ไว้ดังนี้

ค่าใช้จ่ายในการขายและการบริหารผันแปร

ค่านายหน้า 10% ของยอดขาย

ค่าโฆษณา 3% ของยอดขาย

ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหารคงที่ แต่ละไตรมาส

เงินเดือน 30,000 บาท

ค่ารับรอง 8,000 บาท

ค่าเสื่อมราคา 12,000 บาท

การจัดทำงบประมาณค่าใช้จ่ายดำเนินงานแสดงได้ดังตารางที่ 3.8

บริษัท สิ้นค้าไทย จำกัด
งบประมาณค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน
สำหรับปีงบประมาณ สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25x1

รายการ	ไตรมาส				รวม
	1	2	3	4	
ยอดขาย	400,000	500,000	900,000	1,200,000	3,000,000
ค่าใช้จ่ายผันแปร					
ค่านายหน้า	40,000	50,000	90,000	120,000	300,000
ค่าโฆษณา	12,000	15,000	27,000	36,000	90,000
รวมค่าใช้จ่ายผันแปร	52,000	65,000	117,000	156,000	390,000
ค่าใช้จ่ายคงที่					
เงินเดือน	30,000	30,000	30,000	30,000	120,000
ค่ารับรอง	8,000	8,000	8,000	8,000	32,000
ค่าเสื่อมราคา	12,000	12,000	12,000	12,000	48,000
รวมค่าใช้จ่ายคงที่	50,000	50,000	50,000	50,000	200,000
ค่าใช้จ่ายในดำเนินงานทั้งสิ้น	102,000	115,000	167,000	206,000	590,000
หัก ค่าเสื่อมราคา	12,000	12,000	12,000	12,000	48,000
เงินสดจ่ายค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	90,000	103,000	155,000	194,000	542,000

ตารางที่ 3.8 งบประมาณค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน

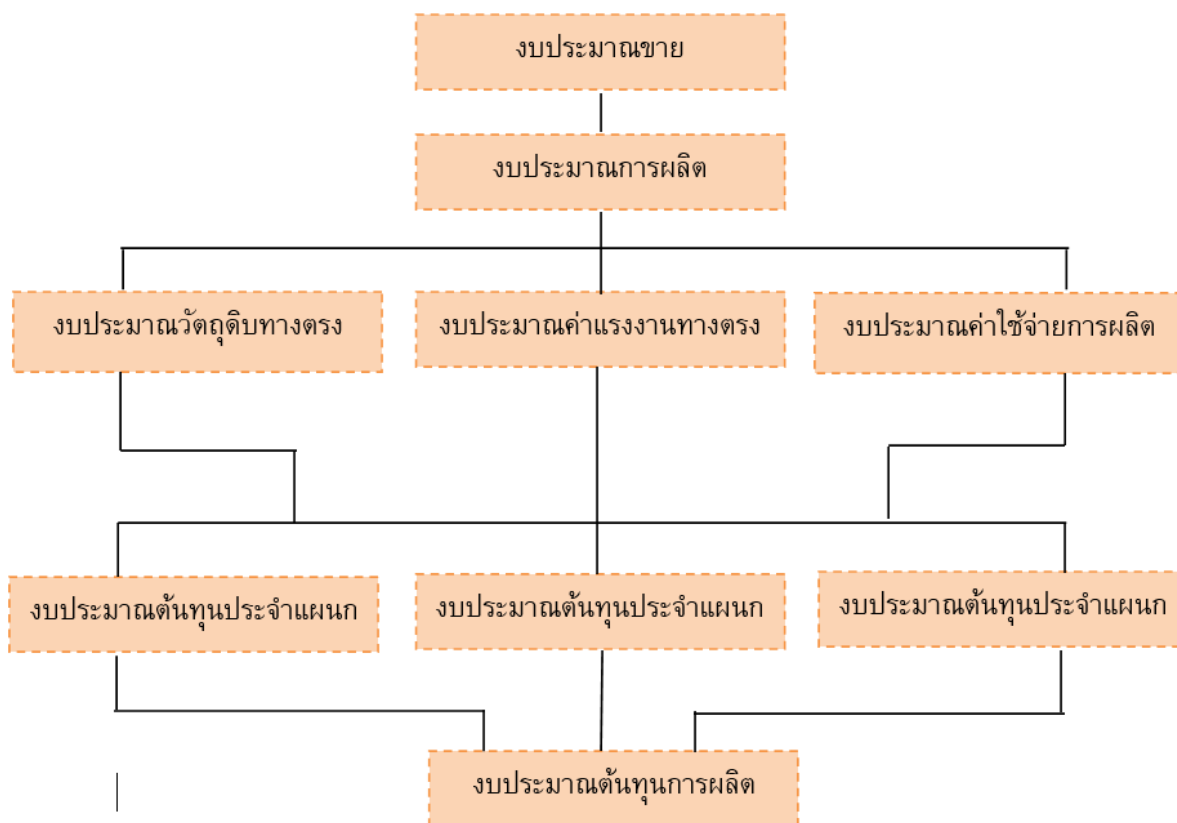
5.10 งานงบกำไรขาดทุนโดยประมาณ

งบกำไรขาดทุนโดยประมาณ (Budget Income Statement) คือ งบประมาณที่แสดงผลการดำเนินงานของปีที่จัดทำงบประมาณ โดยนำข้อมูลมาจากงบประมาณขาย งบประมาณต้นทุนสินค้าที่ขาย งบประมาณค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร มาจัดทำงบกำไรขาดทุนโดยประมาณ ตัวอย่าง 3.9 ข้อมูลจากงบประมาณขาย (ตารางที่ 3.1) งบประมาณต้นทุนสินค้าที่ขายและงบประมาณค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน (ตารางที่ 3.8) สามารถจัดทำงบกำไรขาดทุนโดยประมาณ ได้ดังนี้

บริษัท สิ้นค้าไทย จำกัด
งบกำไรขาดทุนโดยประมาณ
สำหรับปีงบประมาณ สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25X1

ขาย (ตารางที่ 3.1)	3,000,000
ต้นทุนสินค้าที่ขาย (งบประมาณต้นทุนสินค้าที่ขาย)	<u>1,229,200</u>
กำไรขั้นต้น	1,770,800
ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	<u>590,000</u>
กำไรสุทธิ	<u>1,180,800</u>

การจัดทำงบประมาณสำหรับธุรกิจอุตสาหกรรม สามารถแสดงลำดับในการจัดทำงบประมาณต่าง ๆ ได้ดัง
ภาพ

6. แบบฝึกหัด/แบบทดสอบ

แบบฝึกหัด

ตอนที่ 1 จงเติมคำหรือข้อความลงในช่องว่างต่อไปนี้ให้ถูกต้องแบบทดสอบหลังเรียนบทเรียนที่ 3

1. ธุรกิจอุตสาหกรรม หมายถึง _____
2. งบประมาณการผลิต คือ _____
3. งบประมาณการผลิตจัดทำขึ้น _____ ฝ่ายบริหารได้ _____ และกำหนด _____
4. งบประมาณที่แสดงจำนวนและชนิดของวัตถุดิบทางตรงที่ต้องใช้ในการผลิต คือ _____ จะทำขึ้น _____
5. วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต คำนวณได้โดย _____

6. งบประมาณซื้อวัตถุดิบ คือ _____
7. จำนวนชั่วโมงที่ใช้ในการผลิต คำนวณได้โดย _____
8. งบประมาณค่าใช้จ่ายการผลิต คือ _____
9. ค่าใช้จ่ายการผลิตผันแปร คำนวณได้โดย _____
10. กรณีสินค้าสำเร็จรูปคงเหลือต้นงวดและสินค้าสำเร็จรูปที่ผลิตในปีงบประมาณมีต้นทุนต่อหน่วยไม่เท่ากัน ต้นทุนสินค้าที่ขายคำนวณได้โดย _____

ตอนที่ 2 แบบฝึกทักษะ

1. บริษัท ตึกตาไทย จำกัด ผลิตและจำหน่ายตึกตา ข้อมูลที่จัดเตรียมเกี่ยวกับงบประมาณปี 25X2 มีดังนี้

1.1 งบประมาณการยอดขายปีงบประมาณ 25X2

เดือน	จำนวนหน่วย
มกราคม	2,000
กุมภาพันธ์	2,400
มีนาคม	3,000
เมษายน	3,500
พฤษภาคม	3,200
มิถุนายน	3,400

เดือน	จำนวนหน่วย
กรกฎาคม	3,000
สิงหาคม	3,300
กันยายน	3,500
ตุลาคม	4,000
พฤศจิกายน	4,500
ธันวาคม	5,000

ราคาขายต่อหน่วย 250 บาท

ประมาณการยอดขายไตรมาสแรกของปีงบประมาณ 25X3 จำนวน 8,000 หน่วย

- 1.2 สินค้าคงเหลือ 1 มกราคม 25X1 จำนวน 1,200 หน่วย

- 1.3 บริษัทมีนโยบายถือสินค้าคงเหลือสิ้นงวดเท่ากับ 30% ของยอดขายเดือนหรือไตรมาสถัดไป

ให้ทำ

- 1) งบประมาณ สำหรับไตรมาสแรกของปี 25X2 (แยกเป็นรายเดือนและช่องรวมทั้งไตรมาส)

(1) งบประมาณขาย

(2) งบประมาณการผลิต

- 2) งบประมาณ สำหรับปี 25X2 (แยกเป็นรายไตรมาสและช่องรวมตลอดปี)

(1) งบประมาณขาย

(2) งบประมาณการผลิต

2. บริษัท สยามพัฒนา จำกัด ผลิตและจำหน่ายกระเป๋าเดินทาง ข้อมูลที่รวบรวมเพื่อจัดทำงบประมาณ มีดังนี้

2.1 ยอดขายที่ประมาณไว้สำหรับเดือนกรกฎาคม-ธันวาคมของปีงบประมาณ 25X3

เดือน	จำนวนหน่วย
กรกฎาคม	1,200
สิงหาคม	1,500
กันยายน	2,000

เดือน	จำนวนหน่วย
ตุลาคม	2,200
พฤศจิกายน	2,400
ธันวาคม	2,600

2.2 บริษัทมีนโยบายสินค้าคงเหลือในวันสิ้นเดือน ดังนี้

2.2.1 สินค้าสำเร็จรูปคงเหลือ 20% ของยอดขายในเดือนถัดไป

2.2.2 วัตถุดิบคงเหลือ 25% ของวัตถุดิบที่ต้องใช้ในการผลิตเดือนถัดไป

2.3 สินค้าสำเร็จรูปคงเหลือ 1 กรกฎาคม 25X3 มีจำนวน 240 ใบ

วัตถุดิบคงเหลือ 1 กรกฎาคม 25X3 มีจำนวน 190 เมตร

2.4 กระเป๋ 1 ใบ ใช้วัตถุดิบ 0.5 เมตร ฝ่ายจัดซื้อแจ้งราคาเมตรละ 800 บาท

ให้ทำ งบประมาณสำหรับไตรมาสที่ 3 ของปี 25X3 (แยกเป็นรายเดือนและช่องรวมทั้งไตรมาส)

- 1) งบประมาณการผลิต
- 2) งบประมาณวัตถุดิบทางตรง
- 3) งบประมาณซื้อวัตถุดิบ

3. บริษัท ฟาสีทอง จำกัด ได้ประมาณการยอดขายสำหรับปีงบประมาณ 25X3 – 25X4 ไว้ดังนี้

ปีงบประมาณ 25X3		ปีงบประมาณ 25X4	
ไตรมาสที่ 1	2,500 หน่วย	ไตรมาสที่ 1	2,600 หน่วย
ไตรมาสที่ 2	1,800 หน่วย	ไตรมาสที่ 2	2,000 หน่วย
ไตรมาสที่ 3	1,500 หน่วย	ไตรมาสที่ 3	1,800 หน่วย
ไตรมาสที่ 4	2,000 หน่วย	ไตรมาสที่ 4	2,400 หน่วย

ข้อมูลเพิ่มเติม

3.1 บริษัท ฟาสีทอง จำกัด มีนโยบายสินค้าคงเหลือในวันสิ้นไตรมาส ดังนี้

3.1.1 สินค้าสำเร็จรูปคงเหลือ 25% ของยอดขายในไตรมาสถัดไป

3.1.2 วัตถุดิบคงเหลือ 20% ของวัตถุดิบที่ต้องใช้ในการผลิตไตรมาสถัดไป

3.2 ข้อมูลการผลิต สินค้า 1 หน่วย ใช้วัตถุดิบ 4 กก. ราคา กก. ละ 20 บาท

3.3 ยอดขายไตรมาสสุดท้ายปีงบประมาณ 25X2 มีจำนวน 2,200 หน่วย

ให้ทำ งบประมาณสำหรับปี 25X3

- 1) งบประมาณการผลิต
- 2) งบประมาณวัตถุดิบทางตรง
- 3) งบประมาณซื้อวัตถุดิบ

4. บริษัท ปฐพีทอง จำกัด ผลิตและจำหน่ายสินค้าชนิดเดียว บริษัทได้วางแผนการผลิตช่วง 3 เดือนแรกของปี 25X3 ไว้ดังนี้ เดือนมกราคม 4,000 หน่วย เดือนกุมภาพันธ์ 4,800 หน่วย เดือนมีนาคม 5,500 หน่วย สินค้า 1 หน่วย ใช้วัตถุดิบ 3 ชิ้น ราคาชิ้นละ 20 บาท แรงงานทางตรง 1.5 ชั่วโมง ค่าแรงชั่วโมงละ 40 บาท ค่าแรงงานทางอ้อม 10 บาทต่อชั่วโมงแรงงานทางตรง ค่าสาธารณูปโภค 5 บาทต่อชั่วโมงแรงงานทางตรง เงินเดือนเดือนละ 7,000 บาท ค่าเสื่อมราคาเครื่องจักรเดือนละ 3,000 บาท ค่าเบี้ยประกันปีละ 12,000 บาท

- ให้ทำ
- 1) งบประมาณวัตถุดิบทางตรง
 - 2) งบประมาณค่าแรงงานทางตรง
 - 3) งบประมาณค่าใช้จ่ายการผลิต

5. บริษัท สามมุข จำกัด ผลิตและจำหน่ายสินค้าชนิดเดียว ยอดขายที่พยากรณ์ไว้สำหรับปี 25X2 และปี 25X3 บางส่วนมีดังนี้

รายการ	ปี 25x2				ปี 25x3	
ไตรมาสที่	1	2	3	4	1	2
จำนวนหน่วย	6,000	8,000	9,000	10,000	7,000	9,000

ราคาขายหน่วยละ 320 บาท

5.1 บริษัทต้องการให้มีสินค้าสำเร็จรูปคงเหลือ 30% ของยอดขายในไตรมาสถัดไป และวัตถุดิบคงเหลือ 40% ของวัตถุดิบที่ต้องใช้ในการผลิตไตรมาสถัดไป สินค้าสำเร็จรูปและวัตถุดิบคงเหลือต้นไตรมาสแรกปี 25X2 มียอดคงเหลือตามเงื่อนไข

5.2 ข้อมูลการผลิต สินค้า 1 หน่วย

5.2.1 วัตถุดิบ 2 หน่วย ราคาหน่วยละ 45 บาท

5.2.2 แรงงานทางตรง 1 ชั่วโมง อัตราค่าแรงชั่วโมงละ 50 บาท

5.2.3 อัตราค่าใช้จ่ายการผลิตผันแปร 20 บาทต่อชั่วโมงแรงงานทางตรง แบ่งเป็น

ค่าแรงงานทางอ้อม 12 บาท

ค่าสาธารณูปโภค 6 บาท

วัสดุโรงงาน 2 บาท

5.2.4 ค่าใช้จ่ายการผลิตคงที่ต่อปี

ค่าเสื่อมราคาเครื่องจักร 160,000 บาท

ค่าเช่าโรงงาน 200,000 บาท

ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด 72,900 บาท

ให้ทำ งบประมาณสำหรับปี 25X2

- 1) งบประมาณการผลิต
- 2) งบประมาณวัตถุดิบทางตรง
- 3) งบประมาณค่าแรงงานทางตรง
- 4) งบประมาณค่าใช้จ่ายการผลิต
- 5) งบประมาณต้นทุนการผลิต

แบบทดสอบหลังเรียน

จงทำเครื่องหมายกากบาท (X) ลงหน้าข้อที่ถูกต้องที่สุด

1. งบประมาณการผลิต ข้อใดกล่าวถูกต้อง

- ก. แสดงจำนวนหน่วย ราคาขายต่อหน่วย
- ข. แสดงจำนวนและชนิดของวัตถุดิบทางตรงที่ต้องใช้ในการผลิต
- ค. แสดงจำนวนหน่วยของสินค้าที่จะผลิตในแต่ละช่วงเวลา
- ง. เป็นงบประมาณที่ต้องจัดทำต่อจากงบประมาณวัตถุดิบทางตรง
- จ. แสดงจำนวนหน่วย ราคาขายต่อหน่วย และจำนวนเงินของสินค้าคงเหลือ

2. จำนวนหน่วยที่จะผลิตคำนวณได้ตามข้อใด

- ก. สินค้าคงเหลือปลายงวด + ซื้อสินค้า - สินค้าคงเหลือต้นงวด
- ข. จำนวนหน่วยขาย + สินค้าคงเหลือปลายงวด - สินค้าคงเหลือต้นงวด
- ค. จำนวนหน่วยขาย - สินค้าคงเหลือปลายงวด + สินค้าคงเหลือต้นงวด
- ง. จำนวนหน่วยขาย + สินค้าคงเหลือต้นงวด + สินค้าคงเหลือปลายงวด
- จ. จำนวนหน่วยขาย - สินค้าคงเหลือปลายงวด - สินค้าคงเหลือต้นงวด

3. งบประมาณวัตถุดิบทางตรง ข้อใดกล่าวถูกต้อง

- ก. แสดงจำนวนและชนิดของวัตถุดิบทางตรงที่ซื้อ
- ข. เป็นงบประมาณที่ต้องจัดทำก่อนงบประมาณการผลิต
- ค. แสดงจำนวนหน่วยของสินค้าที่จะทำการผลิตในแต่ละช่วงเวลา
- ง. แสดงจำนวนและชนิดของวัตถุดิบทางตรงที่ต้องใช้ในการผลิต
- จ. แสดงจำนวนหน่วย ต้นทุนการผลิตต่อหน่วย และต้นทุนสินค้าคงเหลือ

4. ปริมาณการซื้อวัตถุดิบในงบประมาณซื้อวัตถุดิบ คำนวณได้ตามข้อใด

- ก. วัตถุดิบต้นงวด + ซื้อวัตถุดิบ - วัตถุดิบปลายงวด
- ข. วัตถุดิบปลายงวด + ซื้อวัตถุดิบ - วัตถุดิบต้นงวด
- ค. จำนวนหน่วยที่ผลิต $\times$ ปริมาณวัตถุดิบมาตรฐาน/หน่วย
- ง. วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต + วัตถุดิบต้นงวด - วัตถุดิบปลายงวด
- จ. วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต + วัตถุดิบปลายงวด - วัตถุดิบต้นงวด

5. ข้อใด **ไม่ใช่** ปัจจัยที่ต้องคำนึงถึงในการวางแผนการผลิต

- ก. นโยบายสินค้าคงคลัง
- ข. ระยะเวลาในการผลิต
- ค. จำนวนสินค้าที่ขายตลอดปี
- ง. ปริมาณสินค้าที่ต้องผลิตตลอดปี
- จ. นโยบายเกี่ยวกับกำลังการผลิต

6. ในการจัดทำงบประมาณซื้อวัตถุดิบต้องใช้ข้อมูลจากงบประมาณตามข้อใด

- ก. งบประมาณขาย งบประมาณการผลิต
- ข. งบประมาณขาย งบประมาณวัตถุดิบทางตรง
- ค. งบประมาณการผลิต นโยบายวัตถุดิบคงคลัง
- ง. งบประมาณการผลิต งบประมาณวัตถุดิบทางตรง
- จ. งบประมาณวัตถุดิบทางตรง นโยบายวัตถุดิบคงคลัง

7. งบประมาณค่าแรงงานทางตรง ข้อใดกล่าวถูกต้อง

- ก. แสดงจำนวนหน่วยที่ขาย จำนวนหน่วยที่ผลิต
- ข. แสดงจำนวนหน่วยที่ผลิต อัตราค่าแรงงานทางตรง
- ค. แสดงจำนวนหน่วยที่ผลิต จำนวนชั่วโมงที่ใช้ในการผลิตสินค้า
- ง. แสดงจำนวนชั่วโมงที่ใช้ในการผลิตสินค้า จำนวนเงินค่าแรงงานที่ต้องจ่าย
- จ. แสดงจำนวนหน่วยที่ผลิต เวลาการผลิตมาตรฐานต่อหน่วย

8. ค่าใช้จ่ายในข้อใดจะนำไปแสดงในงบประมาณค่าใช้จ่ายการผลิต

- ก. วัสดุโรงงาน ค่าแรงงานทางตรง
- ข. วัตถุดิบทางตรง ค่าแรงงานทางตรง
- ค. ค่าแรงงานทางอ้อม ค่าเสื่อมราคาเครื่องจักร
- ง. วัตถุดิบทางอ้อม ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์สำนักงาน
- จ. ค่าเสื่อมราคาและค่าเบี้ยประกันอาคารสำนักงาน

9. งบประมาณต้นทุนการผลิต คือข้อใด

- ก. Production Budget
- ข. Direct Labor Budget
- ค. Direct Materials Budget
- ง. Manufacturing Cost Budget
- จ. Manufacturing Overhead Budget

10. ในการจัดทำงบประมาณต้นทุนการผลิต ต้องใช้ข้อมูลจากงบประมาณตามข้อใด

- ก. งบประมาณขาย งบประมาณการผลิต งบประมาณวัตถุดิบทางตรง
- ข. งบประมาณการผลิต งบประมาณวัตถุดิบทางตรง งบประมาณซื้อวัตถุดิบ
- ค. งบประมาณวัตถุดิบทางตรง งบประมาณค่าใช้จ่ายการผลิตผันแปรและคงที่
- ง. งบประมาณการผลิต งบประมาณวัตถุดิบทางตรง งบประมาณค่าแรงงานทางตรง
- จ. งบประมาณวัตถุดิบทางตรง งบประมาณค่าแรงงานทางตรง งบประมาณค่าใช้จ่ายการผลิต

7. เอกสารอ้างอิง (ขึ้นหน้าใหม่)

7.4 มาลี สืบตระกูล. การวางแผนและควบคุมโดยงบประมาณ. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, 2565.

7.6 วารุณี เอี่ยมอรมณ. การวางแผนและควบคุมโดยงบประมาณ. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมอาชีพ, 2557.

เว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง

<https://plan.nsr.u.ac.th/storage/document/5ed9d19ee4f31.pdf>

	ใบกิจกรรมที่ 3	บทเรียนที่...3....
	รหัสวิชา 30201-2012....	สอนครั้งที่..7-11..
	ชื่อวิชา การวางแผนและควบคุมโดยงบประมาณ..	
	ชื่อบทเรียน งานงบประมาณสำหรับธุรกิจอุตสาหกรรม.....	ทฤษฎี...15... ชม. ปฏิบัติ...0... ชม.
ชื่อเรื่อง/งานงบประมาณสำหรับธุรกิจอุตสาหกรรม.....		

1. ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับบทเรียน

จัดทำงบประมาณสำหรับธุรกิจอุตสาหกรรม ด้วยความมีระเบียบละเอียดรอบคอบ ซื่อสัตย์ มีวินัย ตรงต่อเวลา

2. อ้างอิงมาตรฐาน/เชื่อมโยงกลุ่มอาชีพ

2.1 มาตรฐานอาชีพ.....-..... สมรรถนะย่อย.....-.....

- 1) เกณฑ์การปฏิบัติงาน.....-.....
- 2) วิธีประเมิน.....-.....
- 3) หลักฐานการปฏิบัติงาน (Performance Evidence) -
- 4) หลักฐานความรู้ (Knowledge Evidence) -

2.2 บุคลากรกลุ่มอาชีพ.....-.....

3. สมรรถนะประจำบทเรียน

จัดทำงบประมาณดำเนินงานสำหรับธุรกิจอุตสาหกรรม

4. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (เขียนให้ครบด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย จิตพิสัยและประยุกต์ใช้)

- 4.1 บอกองค์ประกอบของงบประมาณหลักสำหรับธุรกิจอุตสาหกรรมได้
- 4.2 จัดทำงบประมาณขายสำหรับธุรกิจอุตสาหกรรมได้
- 4.3 จัดทำประมาณการผลิตได้
- 4.4 จัดทำประมาณวัตถุดิบทางตรงได้
- 4.5 จัดทำประมาณซื้อวัตถุดิบได้
- 4.6 จัดทำประมาณค่าแรงงานทางตรงได้
- 4.7 จัดทำประมาณค่าใช้จ่ายการผลิตได้
- 4.8 จัดทำประมาณต้นทุนการผลิตได้
- 4.9 จัดทำประมาณต้นทุนสินค้าที่ขายสำหรับธุรกิจอุตสาหกรรมได้
- 4.10 จัดทำประมาณค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานสำหรับธุรกิจอุตสาหกรรมได้
- 4.11 จัดทำงบกำไรขาดทุนโดยประมาณสำหรับธุรกิจอุตสาหกรรมได้
- 4.12 ประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะจัดทำงบประมาณสำหรับธุรกิจอุตสาหกรรมในการปฏิบัติงานวิชาชีพ
- 4.13 มีเจตคติและกิจนิสัยที่ดีในการปฏิบัติงานด้วยความมีวินัย รับผิดชอบ ซื่อสัตย์และรอบคอบ

5. เครื่องมือ วัสดุ และอุปกรณ์

5.1เครื่องคอมพิวเตอร์.....

5.2เครื่อง Projector.....

6. ขั้นตอนการทำกิจกรรม

ให้ผู้เรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 3-4 คน ค้นคว้าและนำเสนองบประมาณของธุรกิจอุตสาหกรรม

7. สรุปและอภิปราย

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเนื้อหา

8. การประเมินผล

ผ่านเกณฑ์การประเมินผลไม่ต่ำกว่าร้อยละ 60

9. เอกสารอ้างอิง/เอกสารค้นคว้าเพิ่มเติม

9.1 มาลี สืบตระกูล. การวางแผนและควบคุมโดยงบประมาณ. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, 2565.

9.2 วารุณี เอี่ยมอารมณ์. การวางแผนและควบคุมโดยงบประมาณ. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมอาชีพ, 2557.

เว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง

<https://plan.nsr.ac.th/storage/document/5ed9d19ee4f31.pdf>

	ใบงานที่ 3	บทเรียนที่..3.....
	รหัสวิชา 30201-2012....	สอนครั้งที่..7-11.
	ชื่อวิชา การวางแผนและควบคุมโดยงบประมาณ..	
	ชื่อบทเรียน งานงบประมาณสำหรับธุรกิจอุตสาหกรรม.....	ทฤษฎี...15... ชม. ปฏิบัติ...0... ชม.
ชื่อเรื่อง/งานงบประมาณสำหรับธุรกิจอุตสาหกรรม.....		

1. ผลลัพธ์การปฏิบัติงาน

จัดทำงบประมาณสำหรับธุรกิจอุตสาหกรรม ด้วยความมีระเบียบละเอียดรอบคอบ ซื่อสัตย์ มีวินัย ตรงต่อเวลา

2. อ้างอิงมาตรฐาน/เชื่อมโยงกลุ่มอาชีพ

2.1 มาตรฐานอาชีพ.....-..... สมรรถนะย่อย.....-.....

- 1) เกณฑ์การปฏิบัติงาน.....-.....
- 2) วิธีประเมิน.....-.....
- 3) หลักฐานการปฏิบัติงาน (Performance Evidence) -
- 4) หลักฐานความรู้ (Knowledge Evidence) -

2.2 บุคลากรกลุ่มอาชีพ.....-.....

3. สมรรถนะปฏิบัติงาน

จัดทำงบประมาณดำเนินงานสำหรับธุรกิจอุตสาหกรรม

4. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (เขียนให้ครบด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย จิตพิสัย และประยุกต์ใช้)

- 4.1 บอกองค์ประกอบของงบประมาณหลักสำหรับธุรกิจอุตสาหกรรมได้
- 4.2 จัดทำงบประมาณขายสำหรับธุรกิจอุตสาหกรรมได้
- 4.3 จัดทำประมาณการผลิตได้
- 4.4 จัดทำประมาณวัตถุดิบทางตรงได้
- 4.5 จัดทำประมาณซื้อวัตถุดิบได้
- 4.6 จัดทำประมาณค่าแรงงานทางตรงได้
- 4.7 จัดทำประมาณค่าใช้จ่ายการผลิตได้
- 4.8 จัดทำประมาณต้นทุนการผลิตได้
- 4.9 จัดทำประมาณต้นทุนสินค้าที่ขายสำหรับธุรกิจอุตสาหกรรมได้
- 4.10 จัดทำประมาณค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานสำหรับธุรกิจอุตสาหกรรมได้
- 4.11 จัดทำงบกำไรขาดทุนโดยประมาณสำหรับธุรกิจอุตสาหกรรมได้
- 4.12 ประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะจัดทำงบประมาณสำหรับธุรกิจอุตสาหกรรมในการปฏิบัติงานวิชาชีพ
- 4.13 มีเจตคติและกิจนิสัยที่ดีในการปฏิบัติงานด้วยความมีวินัย รับผิดชอบ ซื่อสัตย์และรอบคอบ

5. เครื่องมือ วัสดุ และอุปกรณ์

- 5.1เครื่องคอมพิวเตอร์.....
- 5.2เครื่อง Projector.....

6. คำแนะนำ/ข้อควรระวัง

- .6.1 ปฏิบัติงานตามขั้นตอนที่กำหนด
- 6.2 ทำงานด้วยความระมัดระวัง คำนึงถึงความปลอดภัย และหลัก 5 ส..

7. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

ใบงานที่ 4

ชื่อเรื่อง การจัดทำงบประมาณสำหรับกิจการอุตสาหกรรม

เวลา 60 นาที

จุดประสงค์

1. จัดทำงบประมาณสำหรับกิจการซื้อขายสินค้า
2. สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น

วัสดุอุปกรณ์

1. กระดาษสำหรับเขียนชื่อกลุ่มและรายชื่อสมาชิกในกลุ่ม
2. กระดาษคำตอบ กลุ่มละ 6-10 แผ่น

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. ให้ผู้เรียนจัดกลุ่มตามความสมัครใจ กลุ่มละ 4-5 คน
2. ตัวแทนแต่ละกลุ่มเลือกหัวหน้าและเลขานุการ กลุ่ม ตั้งชื่อกลุ่มและเขียนรายชื่อสมาชิกในกระดาษที่จัดให้
3. สมาชิกในกลุ่มเลือกกิจการผลิตสินค้าเพื่อจำหน่าย กลุ่มละ 1 กิจการ (แต่ละกลุ่มไม่เหมือนกัน)
4. สมาชิกในกลุ่มช่วยกันค้นหาข้อมูลและกำหนดรายการต่าง ๆ เพื่อจัดทำงบประมาณของกิจการผลิตสินค้าเพื่อจำหน่ายที่กลุ่มเลือก
5. สมาชิกในกลุ่มช่วยกันจัดทำงบประมาณของกิจการผลิตสินค้าเพื่อจำหน่ายที่กลุ่มเลือก
6. ตัวแทนกลุ่มนำเสนอหน้าชั้นเรียน
7. ผู้เรียนแต่ละกลุ่มตรวจสอบความถูกต้อง

8. สรุปและวิจารณ์ผล

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเนื้อหา

9. การประเมินผล

ผ่านเกณฑ์การประเมินผลไม่ต่ำกว่าร้อยละ 60

10. เอกสารอ้างอิง/เอกสารค้นคว้าเพิ่มเติม

- 10.1 มาลี สืบตระกูล. การวางแผนและควบคุมโดยงบประมาณ. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, 2565.
 - 10.2 วารุณี เอี่ยมอารมณ. การวางแผนและควบคุมโดยงบประมาณ. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมอาชีพ, 2557.
- เว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง
- <https://plan.nsrui.ac.th/storage/document/5ed9d19ee4f31.pdf>

	ใบความรู้ที่ 4	บทเรียนที่..4.....
	รหัสวิชา 30201-2012....	สอนครั้งที่.12-13.
	ชื่อวิชา การวางแผนและควบคุมโดยงบประมาณ..	
	ชื่อบทเรียน งานงบประมาณการเงิน.....	ทฤษฎี...6... ชม. ปฏิบัติ...0... ชม.
ชื่อเรื่อง/งานงบประมาณการเงิน.....		

1. ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับบทเรียน

จัดทำงบประมาณการเงิน ด้วยความมีระเบียบละเอียดรอบคอบ เชื่อสัจย์ มีวินัย ตรงต่อเวลา

2. อ้างอิงมาตรฐาน/เชื่อมโยงกลุ่มอาชีพ

2.1 มาตรฐานอาชีพ.....-..... สมรรถนะย่อย.....-.....

1) เกณฑ์การปฏิบัติงาน.....-.....

2) วิธีประเมิน.....-.....

3) หลักฐานการปฏิบัติงาน (Performance Evidence) -

4) หลักฐานความรู้ (Knowledge Evidence) -

2.2 บุคลากรกลุ่มอาชีพ.....-.....

3. สมรรถนะประจำบทเรียน

จัดทำงบประมาณการเงิน

4. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (เขียนให้ครบด้านพุทธิสัย ทักษะพิสัย จิตพิสัยและประยุกต์ใช้)

4.1 บอกองค์ประกอบของงบประมาณการเงินได้

4.2 จัดทำงบประมาณการลงทุนได้

4.3 จัดทำงบประมาณเงินสดได้

4.4 จัดทำงบแสดงฐานะการเงินโดยประมาณได้

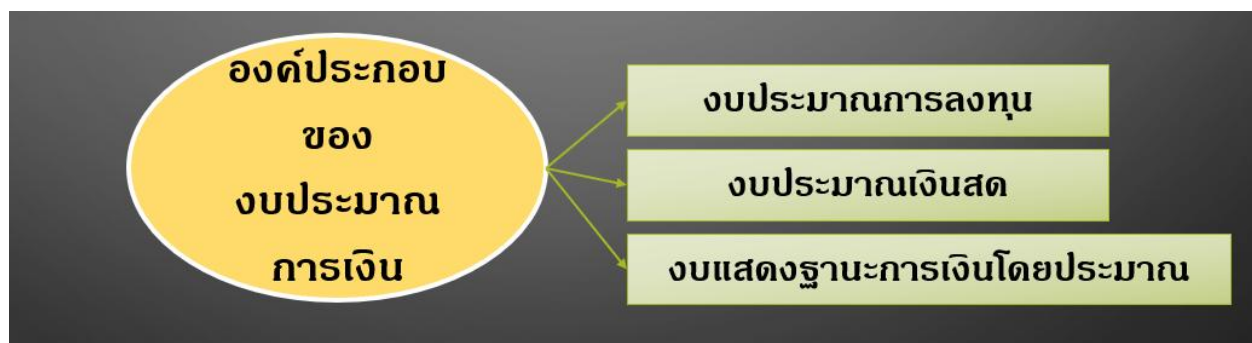
4.5 ประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะจัดทำงบประมาณการเงินในการปฏิบัติงานวิชาชีพ

4.6 มีเจตคติและกิจนิสัยที่ดีในการปฏิบัติงานด้วยความมีวินัย รับผิดชอบ เชื่อสัจย์และรอบคอบ

5. เนื้อหาสาระ

5.1 องค์ประกอบของงบประมาณการเงิน

งบประมาณการเงิน (Financial Budget) คือ งบประมาณที่แสดงการเปลี่ยนแปลงของสินทรัพย์ต่าง ๆ ฐานะการเงินของธุรกิจ โดยการนำข้อมูลจากงบประมาณดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทางการเงิน และการแสดงฐานะการเงินมาใช้ในการคำนวณและจัดทำงบประมาณการเงินของธุรกิจ

5.2 งานงบประมาณการลงทุน

งบประมาณการลงทุน (Capital Budget) คือ งบประมาณที่แสดงแผนการใช้จ่ายเงินลงทุนระยะยาวของธุรกิจ เป็นการลงทุนในสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน เพื่อการขยายงานและเพิ่มศักยภาพในการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์และผลตอบแทนสูงสุด เช่น การลงทุนซื้อเครื่องจักร อุปกรณ์ การก่อสร้างอาคารใหม่ การซื้อที่ดินเพื่อขยายโรงงาน ฯลฯ การวางแผนการลงทุนต้องวางแผนอย่างระมัดระวังและรอบคอบ เนื่องจากเป็นการลงทุนที่มีระยะเวลานานเกินกว่า 1 ปี ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อกระแสเงินสดของธุรกิจ หรือทำให้เงินลงทุนสำรองลดลง หรืออาจทำให้เกิดหนี้สินระยะยาว การตัดสินใจเลือกลงทุนในโครงการใดโครงการหนึ่ง จึงเป็นกระบวนการที่สำคัญที่ต้องพิจารณาถึงความจำเป็นเร่งด่วน

ตัวอย่างที่ 4.1 บริษัท ก้องนที จำกัด ได้วางแผนการลงทุนในปีงบประมาณ 25X1 โดยจะลงทุนซื้ออุปกรณ์ สำนักงานเพิ่มเติมในไตรมาสที่ 2 จำนวน 30,000 บาท และจะลงทุนซื้อเครื่องจักรเพิ่มเติมในไตรมาสที่ 4 จำนวน 200,000 บาท

การจัดทำงบประมาณการลงทุนแสดงได้ดังตารางที่ 4.1

บริษัท ก้องนที จำกัด
งบประมาณการลงทุน
สำหรับปี สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25X1

รายการ	ไตรมาส				รวม
	1	2	3	4	
อุปกรณ์สำนักงาน	-	30,000	-	-	30,000
เครื่องจักร	-	-	-	200,000	200,000
รวม	-	30,000	-	200,000	230,000

ตารางที่ 4.1 งบประมาณการลงทุน

5.3 งานงบประมาณเงินสด

งบประมาณเงินสด (Cash Budget) คือ งบประมาณที่แสดงการประมาณเงินสดรับและเงินสดจ่ายในการดำเนินงานของธุรกิจในช่วงระยะเวลาหนึ่ง จัดทำขึ้นเพื่อวางแผนและควบคุมเงินสดของธุรกิจให้มีสภาพคล่องมีเงินสดเพียงพอในการดำเนินธุรกิจและไม่มีเงินสดมากเกินไป หรือ ไม่ให้ขาดแคลนเงินสด ซึ่งทำให้ผู้บริหารสามารถบริหารจัดการเงินสดได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด

งบประมาณเงินสด ประกอบด้วย 4 ส่วน ดังนี้

- 1) **เงินสดรับ (Cash Inflows)** เป็นการประมาณจำนวนเงินสดที่จะได้รับจากการดำเนินงาน ซึ่งประกอบด้วย เงินสดคงเหลือต้นงวด และเงินสดที่คาดว่าจะได้รับระหว่างงวดทุกรายการ ยกเว้นเงินสดรับที่ได้จากการกู้ยืม

เงินสดคงเหลือต้นงวด	+	เงินสดที่คาดว่าจะได้รับระหว่างงวดทุกรายการ
---------------------	---	--

แหล่งที่มาของเงินสดรับ	ตัวอย่าง
การประกอบธุรกิจ	ธุรกิจบริการ – การรับรายได้ค่าบริการเป็นเงินสด และการรับชำระหนี้ค่าบริการจากลูกค้า ธุรกิจซื้อขายและอุตสาหกรรม – ขายสินค้าเป็นเงินสด และการรับชำระหนี้ในรูปแบบเงินเชื่อ
การลงทุน	ดอกเบี้ยรับ เงินปันผล
อื่น ๆ	รายได้เบ็ดเตล็ด ขายสินทรัพย์ ขายเงินลงทุน

ตัวอย่างที่ 4.2 บริษัท แวนแก้ว จำกัด จำหน่ายเสื้อผ้าสำเร็จรูปข้อมูลจากงบประมาณขายและรายได้อื่น ๆ สำหรับปีงบประมาณ 25X2 มีดังนี้

รายการ	ไตรมาส	ไตรมาส			
	4 ปี 25X1	1	2	3	4
ขายสินค้า	120,000	100,000	200,000	150,000	250,000
เงินปันผลรับ			20,000		
รายได้อื่นๆ				2,000	

ในการขายสินค้า แบ่งเป็นขายสินค้าที่เป็นเงินสด 80% ขายเป็นเงินเชื่อ 20% บริษัทเก็บเงินจากการขายได้ในไตรมาสที่ขาย 60% และไตรมาสเดือนถัดจากไตรมาสที่ขาย 40%

การคำนวณเงินสดรับระหว่างงวด

1. ขายสินค้าเป็นเงินสด

ปี 25X1

$$\text{ไตรมาสที่ 4} = 120,000 \times 80\% = 96,000$$

ปี 25X2

$$\text{ไตรมาสที่ 1} = 100,000 \times 80\% = 80,000$$

$$\text{ไตรมาสที่ 2} = 200,000 \times 80\% = 160,000$$

$$\text{ไตรมาสที่ 3} = 150,000 \times 80\% = 120,000$$

$$\text{ไตรมาสที่ 4} = 250,000 \times 80\% = 200,000$$

2. รับชำระหนี้จากลูกหนี้

ขายสินค้าเป็นเงินเชื่อ

ปี 25X1

$$\text{ไตรมาสที่ 4} = 120,000 \times 20\% = 24,000$$

ปี 25X2

$$\text{ไตรมาสที่ 1} = 100,000 \times 20\% = 20,000$$

$$\text{ไตรมาสที่ 2} = 200,000 \times 20\% = 40,000$$

$$\text{ไตรมาสที่ 3} = 150,000 \times 20\% = 30,000$$

$$\text{ไตรมาสที่ 4} = 250,000 \times 20\% = 50,000$$

3. เงินสดที่เก็บจากการขาย

ปี 25X1

ไตรมาสที่ 4

$$\text{ไตรมาสที่ขาย (4)} = 24,000 \times 60\% = 14,400$$

$$\text{ไตรมาสถัดไป (1 ปี 25X2)} = 24,000 \times 40\% = 9,600$$

ปี 25X2

ไตรมาสที่ 1

$$\text{ไตรมาสที่ขาย (1)} = 20,000 \times 60\% = 12,000$$

$$\text{ไตรมาสถัดไป (2)} = 20,000 \times 40\% = 8,000$$

ไตรมาสที่ 2

$$\text{ไตรมาสที่ขาย (2)} = 40,000 \times 60\% = 24,000$$

$$\text{ไตรมาสถัดไป (3)} = 40,000 \times 40\% = 16,000$$

ไตรมาสที่ 3

$$\text{ไตรมาสที่ขาย (3)} = 30,000 \times 60\% = 18,000$$

$$\text{ไตรมาสถัดไป (4)} = 30,000 \times 40\% = 12,000$$

ไตรมาสที่ 4

$$\text{ไตรมาสที่ขาย (4)} = 50,000 \times 60\% = 30,000$$

$$\text{ไตรมาสถัดไป (1 ปี 25X3)} = 50,000 \times 40\% = 20,000$$

การคำนวณเงินสดรับจากการชำระจากลูกหนี้แสดงได้ดังตารางที่ 5.2

รายการ	ไตรมาส			
	1	2	3	4
ขายสินค้าเป็นเงินเชื่อ (20%)	20,000	40,000	30,000	50,000
รับชำระหนี้				
ขาย-ไตรมาสที่ 4 ปี 25X1	9,600			
ขาย-ไตรมาสที่ 1	12,000	8,000		
ขาย-ไตรมาสที่ 2		24,000	16,000	
ขาย-ไตรมาสที่ 3			18,000	12,000
ขาย-ไตรมาสที่ 4				30,000
รวมเงินสดรับจากลูกหนี้	21,600	32,000	34,000	42,000

ตารางที่ 4.2 การชำระเงินจากลูกหนี้

การจัดทำประมาณการเงินสดรับ แสดงดังตารางที่ 5.3

บริษัท แวนแก้ว จำกัด

งบประกอบ 1

ประมาณการเงินสดรับ

สำหรับปี สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25X2

รายการ	ไตรมาส			
	1	2	3	4
ขายสินค้าเป็นเงินสด	80,000	160,000	120,000	200,000
รับชำระจากลูกหนี้	21,600	32,000	34,000	42,000
เงินปันผลรับ		20,000		
รายได้อื่น ๆ			2,000	
รวมเงินสดรับ	101,600	212,000	156,000	242,000

ตารางที่ 4.3 ประมาณการเงินสดรับ

- 2) **เงินสดจ่าย (Cash Outflows)** เป็นการประมาณจำนวนเงินสดที่ต้องจ่ายในการดำเนินงานซึ่งประกอบด้วย เงินสดที่คาดว่าจะต้องจ่ายระหว่างงวดทุกรายการ ยกเว้นเงินสดที่จ่ายชำระเงินกู้ยืม เงินสดจ่ายเป็นค่าดอกเบี้ยเงินกู้ยืม ส่วนค่าเสื่อมราคาซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการปรับปรุงรายการในวันสิ้นงวด

การใช้เงินสดจ่ายของธุรกิจต่าง ๆ	ตัวอย่าง
การดำเนินธุรกิจตามประเภทธุรกิจ	ธุรกิจบริการ – ค่าใช้จ่ายในการบริการ ค่าใช้จ่ายในการขาย ค่าใช้จ่ายในการบริหาร ธุรกิจพาณิชย์กรรม – ซื้อสินค้า ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการซื้อสินค้า ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ธุรกิจอุตสาหกรรม – ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการซื้อวัตถุดิบ ค่าแรงงานทางตรง ค่าใช้จ่ายการผลิต
การลงทุน	ซื้อสินทรัพย์ ซื้อหลักทรัพย์
อื่น ๆ	จ่ายเงินปันผลเป็นเงินสด

ตัวอย่างที่ 4.3 จากตัวอย่างที่ 4.2 บริษัทแว่นแก้ว จำกัด ได้รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเงินสดที่ต้องจ่ายจากงบประมาณซื้อสินค้า งบประมาณค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของปีงบประมาณ 25X2 ดังนี้

รายการ	ไตรมาส	ไตรมาส			
	4 ปี 25X1	1	2	3	4
ซื้อสินค้า	80,000	60,000	100,000	90,000	150,000
จ่ายเงินปันผล			30,000		
ซื้ออุปกรณ์สำนักงาน		13,600		20,000	
ค่าใช้จ่ายในการขาย 10% ของยอดขายสินค้าทั้งหมด					
ค่าใช้จ่ายในการบริหารไตรมาสละ 30,000 บาท (รวมค่าเสื่อมราคาไตรมาสละ 2,000 บาท)					

ในการซื้อสินค้า ซื้อสินค้าเป็นเงินสด 30% ซึ่งจะได้รับส่วนลด 5% ส่วนที่เหลือเป็นเงินเชื่อ นโยบายการจ่ายเงิน จ่ายชำระไตรมาสที่ซื้อ 50% จ่ายชำระในไตรมาสถัดจากไตรมาสที่ซื้อ 30% และจ่ายชำระในไตรมาสถัดไปอีก 20%

การคำนวณเงินสดจ่ายระหว่างงวด

1. ซื้อสินค้าเป็นเงินสด

ไตรมาส	ซื้อสินค้า*	ส่วนลดที่ได้รับ*	เงินสดจ่าย
1	18,000	900	17,100
2	30,000	1,500	28,500
3	27,000	1,350	25,650
4	45,000	2,250	42,750
รวม	120,000	6,000	114,000

*การคำนวณซื้อสินค้าเป็นเงินสดและส่วนลดที่ได้รับ

ไตรมาส	ซื้อสินค้าเป็นเงินสด	ส่วนลดที่ได้รับ
1	$60,000 \times 30\% = 18,000$	$18,000 \times 5\% = 900$
2	$100,000 \times 30\% = 30,000$	$30,000 \times 5\% = 1,500$
3	$90,000 \times 30\% = 27,000$	$27,000 \times 5\% = 1,350$
4	$150,000 \times 30\% = 45,000$	$45,000 \times 5\% = 2,250$

2. จ่ายชำระหนี้

ซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อ

ปี 25X1

$$\text{ไตรมาสที่ 4} = 80,000 \times 70\% = 56,000 \text{ บาท}$$

ปี 25X2

$$\text{ไตรมาสที่ 1} = 60,000 \times 70\% = 42,000 \text{ บาท}$$

$$\text{ไตรมาสที่ 2} = 100,000 \times 70\% = 70,000 \text{ บาท}$$

$$\text{ไตรมาสที่ 3} = 90,000 \times 70\% = 63,000 \text{ บาท}$$

$$\text{ไตรมาสที่ 4} = 150,000 \times 70\% = 105,000 \text{ บาท}$$

เงินสดจ่ายชำระหนี้

ปี 25X1

ไตรมาสที่ 4

$$\text{ไตรมาสที่ซื้อ (4)} = 56,000 \times 50\% = 28,000 \text{ บาท}$$

$$\text{ไตรมาสถัดจากไตรมาสที่ซื้อ (1 ปี 25X)} = 56,000 \times 30\% = 16,800 \text{ บาท}$$

$$\text{ไตรมาสถัดไป (2 ปี 25X2)} = 56,000 \times 20\% = 11,200 \text{ บาท}$$

ปี 25X2

ไตรมาสที่ 1

$$\text{ไตรมาสที่ซื้อ (1)} = 42,000 \times 50\% = 21,000 \text{ บาท}$$

$$\text{ไตรมาสถัดจากไตรมาสที่ซื้อ (2)} = 42,000 \times 30\% = 12,600 \text{ บาท}$$

$$\text{ไตรมาสถัดไป (3)} = 42,000 \times 20\% = 8,400 \text{ บาท}$$

ไตรมาสที่ 2

$$\text{ไตรมาสที่ซื้อ (2)} = 70,000 \times 50\% = 35,000 \text{ บาท}$$

$$\text{ไตรมาสถัดจากไตรมาสที่ซื้อ (3)} = 70,000 \times 30\% = 21,000 \text{ บาท}$$

$$\text{ไตรมาสถัดไป (4)} = 70,000 \times 20\% = 14,000 \text{ บาท}$$

ไตรมาสที่ 3

$$\text{ไตรมาสที่ซื้อ (3)} = 63,000 \times 50\% = 31,500 \text{ บาท}$$

$$\text{ไตรมาสถัดจากไตรมาสที่ซื้อ (4)} = 63,000 \times 30\% = 18,900 \text{ บาท}$$

$$\text{ไตรมาสถัดไป (1 ปี 25X3)} = 63,000 \times 20\% = 12,600 \text{ บาท}$$

ไตรมาสที่ 4

ไตรมาสที่ซื้อ (4)	=	105,000 × 50% = 52,500	บาท
ไตรมาสถัดจากไตรมาสที่ซื้อ (1 ปี 25X3)	=	105,000 × 30% = 31,500	บาท
ไตรมาสถัดไป (2 ปี 25X3)	=	105,000 × 20% = 21,000	บาท

การคำนวณเงินสดจ่ายชำระเจ้าหนี้แสดงดังตารางที่ 5.4

รายการ	ไตรมาส				รวม
	1	2	3	4	
ซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อ (70%)	42,000	70,000	63,000	105,000	280,000
จ่ายชำระหนี้					
ซื้อ-ไตรมาส 4 ปี 25X1	16,800	11,200			28,000
ซื้อ-ไตรมาส 1	21,000	12,600	8,400		42,000
ซื้อ-ไตรมาส 2		35,000	21,000	14,000	70,000
ซื้อ-ไตรมาส 3			31,500	18,900	50,400
ซื้อ-ไตรมาส 4				52,500	52,400
รวมเงินสดจ่ายชำระหนี้	37,800	58,800	60,900	85,400	242,900

ตารางที่ 4.4 การจ่ายเงินชำระเจ้าหนี้

การจัดทำประมาณการเงินสดจ่ายแสดงดังตารางที่ 4.5

บริษัท แวนแก้ว จำกัด

งบประมาณ 2

ประมาณการเงินสดจ่าย

สำหรับปี สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25X2

รายการ	ไตรมาส			
	1	2	3	4
ซื้อสินค้าเป็นเงินสด	17,100	28,500	25,650	42,750
จ่ายชำระเจ้าหนี้	37,800	58,800	60,900	85,400
ค่าใช้จ่ายในการขาย*	10,000	20,000	15,000	25,000
ค่าใช้จ่ายในการบริหาร*	28,000	28,000	28,000	28,000
จ่ายเงินปันผล		30,000		
ซื้ออุปกรณ์สำนักงาน	13,600		20,000	
รวมเงินสดจ่าย	106,500	165,300	149,550	181,150

ตารางที่ 4.5 งบประมาณการเงินสดจ่าย

- 3) **เงินสดเกินความต้องการหรือขาดแคลนเงินสด** เป็นผลต่างที่เกิดจากการนำเงินสดรับที่มีเพื่อใช้ในงวด (เงินสดคงเหลือต้นงวดบวกเงินสดรับระหว่างงวด) เปรียบเทียบกับเงินสดจ่ายระหว่างงวด หากเงินสดรับที่มีเพื่อใช้มีจำนวนมากกว่าเงินสดจ่ายระหว่างงวด แสดงว่ากิจการมีเงินสดคงเหลือเกินความต้องการ กิจการอาจนำเงินสดที่เกินความต้องการนี้ไปลงทุนระยะสั้น หรือนำไปชำระหนี้ แต่หากเงินสดรับที่มีเพื่อใช้มีจำนวนน้อยกว่าเงินสดจ่ายระหว่างงวด ถือว่ากิจการขาดแคลนเงินสด กิจการต้องวางแผนการจัดหาเงินสดมาใช้ในระหว่างงวด

เงินสดรับที่มีเพื่อใช้ > เงินสดจ่ายระหว่างงวด ➡ กิจการมีเงินสดคงเหลือเกินความต้องการ

เงินสดรับที่มีเพื่อใช้ < เงินสดจ่ายระหว่างงวด ➡ กิจการขาดแคลนเงินสด

การคำนวณหาเงินสดเกินความต้องการหรือขาดแคลนเงินสด

กรณี**ไม่**มีการกำหนดเงินสดคงเหลือขั้นต่ำ

เงินสดคงเหลือต้นงวด	xx
บวก เงินสดรับ (งบประกอบ 1)	xx
เงินสดที่มีเพื่อใช้	xx
หัก เงินสดจ่าย (งบประกอบ 2)	xx
เงินสดเกิน (ขาด)	xx

กรณีมีการกำหนดเงินสดคงเหลือขั้นต่ำ

เงินสดคงเหลือต้นงวด	xx
บวก เงินสดรับ (งบประกอบ 1)	xx
เงินสดที่มีเพื่อใช้	xx
หัก เงินสดจ่าย (งบประกอบ 2)	xx
เงินสดขั้นต่ำ	xx
เงินสดเกิน (ขาด)	xx

ตัวอย่างที่ 4.4 จากตัวอย่างที่ 4.2 และ 4.3 บริษัทแว่นแก้ว จำกัด มีเงินสดคงเหลือ 1 ม.ค. 25X2 10,000 บาท การคำนวณหาเงินสดเกินหรือขาดของบริษัทแว่นแก้ว จำกัด แสดงดังตารางที่ 4.6

รายการ	ไตรมาส			
	1	2	3	4
เงินสดคงเหลือต้นงวด	10,000	5,100	51,800	58,250
บวก เงินสดรับระหว่างงวด	101,600	212,000	156,000	242,000
เงินสดที่มีเพื่อใช้	111,600	217,100	207,800	300,250
หัก เงินสดจ่ายระหว่างงวด	106,500	165,300	149,550	181,150
เงินสดเกิน (ขาด)	5,100	51,800	58,250	119,100

ตารางที่ 4.6 การคำนวณเงินสดเกิน (ขาด) กรณีไม่มีการกำหนดเงินสดคงเหลือขั้นต่ำ

ตัวอย่างที่ 4.5 จากตัวอย่างที่ 4.2 และ 4.3 บริษัทแว่นแก้ว จำกัด มีนโยบายกำหนดให้มีเงินสดขั้นต่ำ 15,000 บาท ณ วันสิ้นงวดของแต่ละไตรมาส เงินสดคงเหลือ 1 ม.ค. 25X2 10,000 บาท การคำนวณหาเงินสดเกินความต้องการหรือขาดแคลนเงินสดของบริษัท แว่นแก้ว จำกัดแสดงดังตารางที่ 4.7

รายการ	ไตรมาส			
	1	2	3	4
เงินสดคงเหลือต้นงวด	10,000	(9,900)	21,800	13,250
บวก เงินสดรับระหว่างงวด	101,600	212,000	156,000	242,000
เงินสดที่มีเพื่อใช้	111,600	202,100	177,800	255,250
หัก เงินสดจ่ายระหว่างงวด	106,500	165,300	149,550	181,150
เงินสดคงเหลือขั้นต่ำ	15,000	15,000	15,000	15,000
เงินสดเกิน (ขาด)	(9,900)	21,800	13,250	59,100

ตารางที่ 4.7 การคำนวณเงินสดเกิน (ขาด) กรณีมีการกำหนดเงินสดคงเหลือขั้นต่ำ

- 4) เงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน** เป็นส่วนสุดท้ายของงบประมาณเงินสดที่แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับการกู้ยืมเงินเมื่อมีการขาดแคลนเงินสด การจ่ายชำระหนี้กู้ระหว่างงวดในงบประมาณ รวมถึงรายละเอียดการจ่ายดอกเบี้ยเมื่อครบกำหนด

จากตัวอย่างที่ 4.5 บริษัท แว่นแก้ว จำกัด วางแผนการจัดการหาเงินโดยจะกู้เงินในวันต้นงวดของไตรมาสที่ขาดแคลนเงินสด จำนวนเงินเป็นหน่วย 1,000 บาท อัตราดอกเบี้ย 6% ต่อปี และจะจ่ายคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยในวันสิ้นงวดปีงบประมาณ

จากตัวอย่างที่ 4.4 จะเห็นว่าเงินสดปลายไตรมาสที่ 1 มียอดเงินเกินเพียง 5,100 บาท ซึ่งต่ำกว่าเงินสดที่ต้องมีขั้นต่ำ 15,000 บาท จำนวน 9,900 บาท ดังนั้น บริษัท แว่นแก้ว จำกัด จึงต้องกู้เงินด้วยจำนวน 10,000 บาท ตามจำนวนเงินที่ขาด (คำนวณได้จากตัวอย่างที่ 4.5)

**แสดงจำนวนเงินรวมของเงินสดรับ
และเงินสดจ่ายระหว่างงวด**

เงินสดคงเหลือต้นงวด	XXX
บวก เงินสดรับระหว่างงวด	XX
เงินสดที่มีเพื่อใช้	XXX
หัก เงินสดจ่ายระหว่างงวด	XXX
เงินสดคงเหลือขั้นต่ำ	XX
เงินสดเกิน (ขาด)	XX
เงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน	XX
บวก เงินสดคงเหลือขั้นต่ำ	XX
เงินสดคงเหลือปลายงวด	XX

รายการ	ไตรมาส				รวม
	1	2	3	4	
เงินสดคงเหลือต้นงวด	10,000	15,100	61,800	68,250	10,000
บวก เงินสดรับระหว่างงวด	101,600	212,000	156,000	242,000	711,600
เงินสดที่มีเพื่อใช้	111,600	227,100	217,800	310,250	721,600
หัก เงินสดจ่ายระหว่างงวด	106,500	165,300	149,550	181,150	602,500
เงินสดคงเหลือขั้นต่ำ	15,000	15,000	15,000	15,000	15,000
เงินสดเกิน (ขาด)	(9,900)	46,800	53,250	114,100	104,100
เงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน					
เงินกู้ยืมต้นงวด	10,000				10,000
ชำระเงินต้น				(10,000)	(10,000)
ดอกเบี้ยจ่าย				(200)*	(200)*
รวมเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน	10,000			(10,200)	
บวก เงินสดคงเหลือขั้นต่ำ	15,000	15,000	15,000	15,000	15,000
เงินสดคงเหลือปลายงวด	15,100	61,800	68,250	118,900	118,900

ตารางที่ 4.8 งบประมาณเงินสด

**แสดงรายละเอียดของเงินสดรับ
และเงินสดจ่าย**

เงินสดคงเหลือต้นงวด	XXX
บวก เงินสดรับ	
ขายสินค้าเงินสด	XX
รับชำระจากลูกหนี้	XX
เงินสดที่มีเพื่อใช้	XXX
หัก เงินสดจ่าย	
ซื้อสินค้าเงินสด	XXX
จ่ายชำระเจ้าหนี้	XX
ค่าใช้จ่ายในการขาย	XX
ค่าใช้จ่ายในการบริหาร	XX
ซื้อสินทรัพย์	XX
จ่ายเงินปันผล ฯลฯ	XX
รวมเงินสดจ่าย	XX
เงินสดคงเหลือขั้นต่ำ	XX
เงินสดเกิน (ขาด)	XX
เงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน	XX
บวก เงินสดคงเหลือขั้นต่ำ	XX
เงินสดคงเหลือปลายงวด	XX

บริษัท แวนแกว จำกัด
ประมาณการเงินสด
สำหรับระยะเวลา 4 เดือน สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25X2

รายการ	ไตรมาส				รวม
	1	2	3	4	
เงินสดคงเหลือต้นงวด	10,000	15,100	61,800	68,250	10,000
บวก เงินสดรับ					
ขายสินค้าเงินสด	80,000	160,000	120,000	200,000	560,000
รับชำระจากลูกหนี้	21,600	32,000	34,000	42,000	129,600
รับเงินปันผล		20,000			20,000
รายได้อื่น			2,000		2,000
เงินสดที่มีเพื่อใช้	111,600	227,100	217,800	310,250	721,600
หัก เงินสดจ่าย					
ซื้อสินค้าเงินสด	17,100	28,500	25,650	42,750	114,000
จ่ายชำระเจ้าหนี้	37,800	58,800	60,900	85,400	242,900
ค่าใช้จ่ายในการขาย	10,000	20,000	15,000	25,000	70,000
ค่าใช้จ่ายในการบริหาร	28,000	28,000	28,000	28,000	112,000
จ่ายเงินปันผล		30,000			30,000
ซื้ออุปกรณ์สำนักงาน	13,600		20,000		33,600
รวมเงินสดจ่าย	106,500	165,300	149,550	181,150	602,500
เงินสดคงเหลือขั้นต่ำ	15,000	15,000	15,000	15,000	15,000
เงินสดเกิน (ขาด)	(9,900)	46,800	53,250	114,100	104,100
เงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน					
เงินกู้ยืมต้นงวด	10,000				10,000
ชำระเงินต้น				(10,000)	(10,000)
ดอกเบี้ยจ่าย				(200)*	(200)*
รวมเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน	10,000			(10,200)	
บวก เงินสดคงเหลือขั้นต่ำ	15,000	15,000	15,000	15,000	15,000
เงินสดคงเหลือปลายงวด	15,100	61,800	68,250	118,900	118,900

*ดอกเบี้ยจ่าย = $10,000 \times 6\% \times 4/12$

5.4 งานงบแสดงฐานะการเงิน

งบแสดงฐานะการเงินโดยประมาณ (Budgeted Statement of Financial Position) คือ งบประมาณที่แสดงการประมาณสินทรัพย์ หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้นของกิจการ ณ วันใดวันหนึ่งในอนาคต โดยจะใช้ข้อมูลเบื้องต้นจากงบแสดงฐานะการเงินต้นปีงบประมาณปัจจุบัน หรือปลายปีงบประมาณปีก่อน มาปรับปรุงกับข้อมูลจากงบประมาณต่างๆ ที่จัดทำในปีงบประมาณปัจจุบัน

ตัวอย่างที่ 4.9 งบแสดงฐานะการเงินของปี 25X1 ของบริษัทแว่นแก้ว จำกัด มีดังนี้

บริษัท แว่นแก้ว จำกัด

งบแสดงฐานะการเงิน

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25X1

หน่วย: บาท

สินทรัพย์			
สินทรัพย์หมุนเวียน			
เงินสด		10,000	
ลูกหนี้การค้า		<u>9,600</u>	
สินค้าคงเหลือ		<u>18,800</u>	
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน			38,400
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน			
ที่ดิน		100,000	
อาคารและอุปกรณ์	200,000		
หัก ค่าเสื่อมราคาสะสม	<u>40,000</u>	<u>160,000</u>	
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน			<u>260,000</u>
รวมสินทรัพย์			<u>298,400</u>
หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น			
หนี้สินหมุนเวียน			
เจ้าหนี้การค้า		28,000	
รวมหนี้สิน			28,000
ส่วนของผู้ถือหุ้น			
ทุนหุ้นสามัญ		180,000	
ส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญ		21,600	
กำไรสะสม		<u>68,800</u>	
รวมส่วนของผู้ถือหุ้น			<u>270,400</u>
รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น			<u>298,400</u>

เนื่องจากตัวอย่างในหน่วยนี้ (5.2–5.7) เป็นตัวอย่างการคำนวณเงินสดรับ เงินสดจ่าย เพื่อนำมาจัดทำงบประมาณเงินสด ดังนั้นข้อมูลที่น่ามาใช้ในการจัดทำงบแสดงฐานะการเงินโดยประมาณบางข้อมูลจึงกำหนดให้

จากโจทย์ และจัดทำงบประมาณต้นทุนสินค้าที่ขายและงบกำไรขาดทุนโดยประมาณ เพื่อคำนวณหายอดกำไร
สะสมปลายปี 25X2

บริษัท แวนแก้ว จำกัด

งบประมาณต้นทุนสินค้าที่ขาย
สำหรับปี สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25X2

สินค้าคงเหลือต้นงวด	18,800
บวก ซื้อสินค้า	<u>394,000</u>
สินค้าที่มีเพื่อขาย	412,800
หัก สินค้าคงเหลือปลายงวด	<u>88,000</u>
ต้นทุนสินค้าที่ขาย	<u>324,800</u>

อธิบายข้อมูลที่ใช้ในการจัดทำงบประมาณต้นทุนสินค้าที่ขาย

รายการ	ข้อมูลจาก	ตัวอย่างที่ 4.8 หาข้อมูลจาก
สินค้าคงเหลือต้นงวด	งบแสดงฐานะการเงิน 31 ธ.ค. 25X1	งบแสดงฐานะการเงิน 31 ธ.ค. 25X1
ซื้อสินค้า	งบประมาณซื้อสินค้า	ตัวอย่างที่ 4.3 ซื้อเงินสด 114,000+ ซื้อเงินเชื่อ 280,000 (ตารางที่ 4.4)
สินค้าคงเหลือปลายงวด	งบประมาณสินค้าคงเหลือ	กำหนดให้

บริษัท แวนแก้ว จำกัด

งบกำไรขาดทุนโดยประมาณ
สำหรับปีงบประมาณ สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25X2

ขาย	700,000
ต้นทุนสินค้าที่ขาย	<u>324,800</u>
กำไรขั้นต้น	375,200
ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน (ตารางที่ 4.5)	
ค่าใช้จ่ายในการขาย	70,000
ค่าใช้จ่ายในการบริหาร	<u>120,000</u>
กำไรหลังหักค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	<u>185,200</u>
บวก รายได้อื่นๆ	
เงินปันผลรับ	20,000
รายได้อื่นๆ	<u>2,000</u>
	207,200
หัก ดอกเบี้ยจ่าย	<u>200</u>
กำไรสุทธิ	<u>207,000</u>

การจัดทำงบแสดงฐานะการเงินโดยประมาณ

บริษัท แวนแกว จำกัด
งบแสดงฐานะการเงินโดยประมาณ
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25X2

หน่วย : บาท

สินทรัพย์		
สินทรัพย์หมุนเวียน		
เงินสด	118,900	
ลูกหนี้การค้า	20,000	
สินค้าคงเหลือ	<u>88,000</u>	
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน		226,900
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน		
ที่ดิน	100,000	
อาคารและอุปกรณ์	233,600	
หัก ค่าเสื่อมราคาสะสม	<u>48,000</u>	<u>185,600</u>
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน		<u>285,600</u>
รวมสินทรัพย์		<u>512,500</u>

หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น		
หนี้สินหมุนเวียน		
เจ้าหนี้การค้า	<u>65,100</u>	
รวมหนี้สิน		65,100
ส่วนของผู้ถือหุ้น		
ทุนหุ้นสามัญ	180,000	
ส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญ	21,600	
กำไรสะสม	<u>245,800</u>	
รวมส่วนของผู้ถือหุ้น		<u>447,400</u>
รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น		<u>512,500</u>

อธิบายข้อมูลการจัดทำงบแสดงฐานะการเงินโดยประมาณ

รายการ	ตัวอย่างที่ 4.8 หาข้อมูลจาก
เงินสด	เงินสดปลายงวด จากงบประมาณเงินสด (ตารางที่ 4.8 / ตารางที่ 4.9)
ลูกหนี้การค้า	ตัวอย่างที่ 4.2 ไตรมาสที่ 4 (50,000X 40%)
สินค้าคงเหลือ	กำหนดให้
ที่ดิน	งบแสดงฐานะการเงิน 31 ธ.ค. 25X1 ไม่เปลี่ยนแปลง
อาคารและอุปกรณ์	งบแสดงฐานะการเงิน 31 ธ.ค. 25X1 + ซื้อมา 33,600 (ตารางที่ 4.5)
ค่าเสื่อมราคาสะสม	งบแสดงฐานะการเงิน 31 ธ.ค. 25X1 + 8,000 (ตารางที่ 4.3)
เจ้าหนี้การค้า	ตัวอย่างที่ 4.3 ไตรมาสที่ 3 (63,000 X 20%) + ไตรมาสที่ 4 (105,000X 50%)
ทุนหุ้นสามัญ	งบแสดงฐานะการเงิน 31 ธ.ค. 25X1 ไม่เปลี่ยนแปลง
ส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญ	งบแสดงฐานะการเงิน 31 ธ.ค. 25X1 ไม่เปลี่ยนแปลง
กำไรสะสม	กำไรสะสมยกมา 68,800 + กำไรสุทธิ 207,000 - จ่ายเงินปันผล 30,000

6. แบบฝึกหัด/แบบทดสอบ

แบบฝึกหัด

ตอนที่ 1 จงเติมคำหรือข้อความลงในช่องว่างต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

1. งบประมาณการลงทุน คือ _____
2. งบประมาณเงินสด คือ _____
3. เงินสดรับ _____ ประกอบด้วย _____
4. เงินสดจ่าย _____ ประกอบด้วย _____
5. เงินสดเกินความต้องการหรือขาดแคลนเงินสด เป็นผลต่างที่ _____
6. กิจกรรมมีเงินสดรับเพื่อใช้น้อยกว่าเงินสดจ่ายระหว่างงวด แสดงว่า กิจกรรม _____
กิจกรรมต้อง _____
7. กิจกรรมมีเงินสดรับเพื่อใช้มากกว่าเงินสดจ่ายระหว่างงวด แสดงว่า _____

8. เงินสดเกินความต้องการหรือขาดแคลนเงินสด คำนวณโดย _____
9. งบแสดงฐานะการเงินโดยประมาณ คือ _____
10. งบแสดงฐานะการเงินโดยประมาณ จัดทำได้โดย _____

ตอนที่ 2 แบบฝึกทักษะ

1. บริษัท อมรชัย จำกัด ได้วางแผนการลงทุนในปีงบประมาณ 25X1 ดังนี้

1.1 เดือนกุมภาพันธ์ ซื้ออุปกรณ์สำนักงาน 50,000 บาท

1.2 ปรับปรุงอาคารสำนักงาน 100,000 บาท โดยแบ่งจ่าย ดังนี้

เดือน	จำนวนเงิน (บาท)
มิถุนายน	40,000
สิงหาคม	30,000
พฤศจิกายน	30,000

1.3 ซื้อเครื่องจักร 300,000 บาท โดยจ่ายเงินตั้งแต่เดือนเมษายน-ธันวาคม

ให้ทำ งบประมาณการลงทุนรายไตรมาส สำหรับปีงบประมาณ 25X1

2. บริษัท เกสร จำกัด ได้ประมาณยอดขายสามเดือนของไตรมาสแรกปีงบประมาณ 25X2 ดังนี้

เดือนมกราคม 10,000 หน่วย เดือนกุมภาพันธ์ 12,000 หน่วย เดือนมีนาคม 15,000 หน่วย ราคาขายหน่วยละ 300 บาท การขายสินค้า 30% ขายเป็นเงินสด ที่เหลือขายเป็นเงินเชื่อ โดยเก็บเงินได้ในเดือนที่ขาย 80% ส่วนที่เหลือเก็บเงินได้ในเดือนถัดไป ยอดขายเดือนธันวาคม ปี 25X1 มีจำนวน 9,000 หน่วย

ให้ทำ 1) งบประมาณขาย เดือนมกราคม - มีนาคม

2) คำนวณเงินสดรับจากการขายสินค้าเป็นเงินสด

3) คำนวณเงินสดรับจากการรับชำระหนี้

4) ตารางการรับชำระหนี้เดือนมกราคม - มีนาคม

3. ฝ่ายขายได้ประมาณการยอดขายสินค้าช่วง 6 เดือนหลังปีงบประมาณ 25X2 ของบริษัท ศรีอยุธยา จำกัด ไว้ดังนี้

เดือน	จำนวนเงิน (บาท)
กรกฎาคม	1,000,000
สิงหาคม	1,500,000
กันยายน	1,875,000

เดือน	จำนวนเงิน (บาท)
ตุลาคม	2,250,000
พฤศจิกายน	2,750,000
ธันวาคม	3,125,000

ขายสินค้าเป็นเงินสด 20% ที่เหลือขายเป็นเงินเชื่อ การเก็บเงินจากการขายสินค้าเป็นเงินเชื่อ

60% เก็บเงินได้ในงวดที่ขาย

30% เก็บเงินได้ถัดจากงวดที่ขาย

10% เก็บเงินได้ถัดจากงวดที่ขาย 2 งวด

เดือนพฤศจิกายน ได้รับเงินปันผล 100,000 บาท เดือนธันวาคมได้รับดอกเบี้ยเงินฝาก 40,000 บาท

ให้ทำ 1) ตารางการรับชำระจากลูกหนี้เดือนตุลาคม - ธันวาคม 25X2

2) ประมาณการเงินสดรับเดือนตุลาคม - ธันวาคม 25X2

4. บริษัท ธนบวร จำกัด ได้วางแผนการซื้อสินค้าสำหรับ 6 เดือนแรกของปีงบประมาณ 25X3 ดังนี้

เดือน	จำนวนเงิน (บาท)	เดือน	จำนวนเงิน (บาท)
มกราคม	300,000	เมษายน	600,000
กุมภาพันธ์	450,000	พฤษภาคม	750,000
มีนาคม	550,000	มิถุนายน	700,000

การซื้อสินค้าเป็นเงินสด 20% ที่เหลือซื้อเป็นเงินเชื่อ โดยจะจ่ายเงินค่าซื้อสินค้า ดังนี้

70% จ่ายในเดือนที่ซื้อ (ได้ส่วนลด 5%)

30% จ่ายในเดือนถัดจากเดือนที่ซื้อ

- ให้ทำ
- 1) คำนวณเงินสดจ่ายจากการซื้อสินค้าเป็นเงินสดเดือนมีนาคม-มิถุนายน
 - 2) คำนวณเงินสดจ่ายจากการชำระเดือนมีนาคม-มิถุนายน
 - 3) ตารางการจ่ายเงินชำระเจ้าหนี้เดือนมีนาคม-มิถุนายน

5. ข้อมูลที่รวบรวมจากงบประมาณต่าง ๆ ปีงบประมาณ 25X3 ของบริษัท ดอยตุง จำกัด มีดังนี้

รายการ	ไตรมาส (บาท)			
	1	2	3	4
ซื้อวัตถุดิบทางตรง	400,000	380,000	480,000	500,000
ค่าแรงงานทางตรง	140,000	110,000	160,000	225,000
ค่าใช้จ่ายการผลิต	65,000	55,000	70,000	76,000
ค่าใช้จ่ายในการขาย	40,000	45,000	50,000	55,500
ค่าใช้จ่ายในการบริหาร	30,000	35,000	32,000	33,000
ซื้อเครื่องใช้สำนักงาน			150,000	

วัตถุดิบซื้อเป็นเงินเชื่อทั้งหมด โดยจะจ่ายเงินในไตรมาสที่ซื้อ 60% ส่วนที่เหลือจะจ่ายในไตรมาสถัดไป
ซื้อวัตถุดิบทางตรงไตรมาสที่ 4 ปีงบประมาณ 25X2 มีจำนวน 420,000 บาท

- ให้ทำ
- 1) ตารางการจ่ายเงินชำระเจ้าหนี้ สำหรับปีงบประมาณ 25X3
 - 2) ประมาณการเงินสดจ่าย สำหรับปีงบประมาณ 25X3

6. ข้อมูลต่าง ๆ ที่บริษัท แหลมทอง จำกัด รวบรวมเพื่อจัดทำงบประมาณเงินสดสำหรับปี 25X4 มีดังนี้

6.1 ประมาณการยอดขาย

เดือน	จำนวนเงิน (บาท)	เดือน	จำนวนเงิน (บาท)
มิถุนายน	100,000	สิงหาคม	200,000
กรกฎาคม	140,000	กันยายน	250,000

6.2 ยอดขายในแต่ละเดือนเป็นการขายเงินเชื่อ 60% เก็บเงินในเดือนที่ขายได้ 70% ส่วนที่เหลือเก็บเงินได้ในเดือนถัดไป

6.3 ประมาณการซื้อสินค้า

เดือน	จำนวนเงิน (บาท)
มิถุนายน	40,000
กรกฎาคม	70,000

เดือน	จำนวนเงิน (บาท)
สิงหาคม	100,000
กันยายน	125,000

6.4 ยอดซื้อในแต่ละเดือนเป็นการซื้อเงินเชื่อ 70% จ่ายเงินในเดือนที่ซื้อ 60% ได้รับส่วนลด 2% ส่วนที่เหลือจ่ายในเดือนถัดไป

6.5 บริษัทวางแผนจะซื้ออุปกรณ์สำนักงานราคา 30,000 บาท ในเดือนสิงหาคม

6.6 ค่าใช้จ่ายที่จ่ายต่อเดือน ค่าใช้จ่ายในการขาย 10% ของยอดขาย ค่าใช้จ่ายในการบริหาร 10,000 บาท (รวมค่าเสื่อมราคา 2,000 บาท)

6.7 ประมาณการเงินสดคงเหลือ 1 กรกฎาคม มีจำนวน 25,000 บาท

6.8 เดือนกรกฎาคม บริษัทจะได้รับเงินปันผลจากเงินลงทุน 50,000 บาท

ให้ทำ 1) ประมาณการเงินสดรับเดือนกรกฎาคม-กันยายน

2) ประมาณการเงินสดจ่ายเดือนกรกฎาคม-กันยายน

3) งบประมาณเงินสดสำหรับระยะเวลา 3 เดือน สิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 25X4

แบบทดสอบหลังเรียน

ตอนที่ 1 จงทำเครื่องหมายกากบาท (X) ลงหน้าข้อที่ถูกต้องที่สุด

1. งบประมาณการลงทุน คือข้อใด

- ก. แสดงแผนการจัดหาเงินลงทุนของธุรกิจ
- ข. แสดงแผนการใช้จ่ายเงินลงทุนระยะยาวของธุรกิจ
- ค. แสดงแผนการจ่ายเงินในการดำเนินงานของธุรกิจ
- ง. แสดงแผนการซื้อขายสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนของธุรกิจ
- จ. แสดงการประมาณเงินสดรับและเงินสดจ่ายในการดำเนินงานของธุรกิจ

2. งบประมาณเงินสด คือข้อใด

- ก. Cash Inflows Budget
- ข. Cash Outflows Budget
- ค. Cash Budget
- ง. Current Cash Budget
- จ. Capital Cash Budget

3. ข้อใด ไม่ใช่ องค์ประกอบของงบประมาณเงินสด

- ก. เงินสดรับ
- ข. เงินลงทุน
- ค. เงินสดจ่าย
- ง. เงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน
- จ. เงินสดเกินความต้องการหรือขาดแคลนเงินสด

4. ข้อใด ไม่ใช่ เงินสดรับ

- ก. ดอกเบี้ยรับ
- ข. ขายสินทรัพย์
- ค. ขายสินค้าเป็นเงินสด
- ง. เงินสดจากการกู้ธนาคาร
- จ. รับชำระหนี้จากการขายสินค้าเป็นเงินเชื่อ

5.ข้อใด ไม่ใช่ เงินสดจ่าย

ก. ซื้อสินทรัพย์	ง. จ่ายชำระเจ้าหนี้การค้า
ข. ค่าเสื่อมราคา	จ. ค่าใช้จ่ายในการบริหาร
ค. ค่าใช้จ่ายในการขาย	

6.ข้อใดกล่าวถูกต้อง

- ก. การซื้อสินทรัพย์ถือเป็นเงินสดจ่ายในการลงทุน
 ข. ดอกเบี้ยรับถือเป็นเงินสดที่ได้จากการดำเนินธุรกิจ
 ค. ค่าเสื่อมราคาต้องนำไปแสดงในงบประมาณเงินสด
 ง. ดอกเบี้ยเงินกู้ถือเป็นเงินสดจ่ายในงบประมาณเงินสด
 จ. ค่าเสื่อมราคาต้องนำไปแสดงในงบแสดงฐานะการเงินโดยประมาณ

7.เงินสดเกินความต้องการหรือขาดแคลนเงินสด คำนวณได้ตามข้อใด

- ก. เงินสดต้นงวด + เงินสดรับระหว่างงวด
 ข. เงินสดต้นงวด + เงินสดจ่ายระหว่างงวด
 ค. เงินสดต้นงวด - เงินสดรับระหว่างงวด - เงินสดจ่ายระหว่างงวด
 ง. เงินสดต้นงวด - เงินสดรับระหว่างงวด + เงินสดจ่ายระหว่างงวด
 จ. เงินสดต้นงวด + เงินสดรับระหว่างงวด - เงินสดจ่ายระหว่างงวด

8.รายการใดจะนำไปแสดงในกิจกรรมจัดหาเงิน

ก. ดอกเบี้ยรับ	ง. การจ่ายชำระเงินกู้ยืม
ข. เงินปันผลรับ	จ. การจ่ายชำระเจ้าหนี้การค้า
ค. การขายสินทรัพย์	

9.งบแสดงฐานะการเงินโดยประมาณ คือข้อใด

ก. Financial Budget	ง. Financial Position Statement Budget
ข. Financial Statement Budget	จ. Budgeted Financial Position Statement
ค. Budget Financial Statement	

10.ข้อมูลที่น่ามาใช้ในการจัดทำงบแสดงฐานะการเงินโดยประมาณ ข้อใดถูกต้อง

- ก. สินค้าคงเหลือ จากงบแสดงฐานะการเงินต้นปีงบประมาณ
 ข. ลูกหนี้การค้า จากงบแสดงฐานะการเงินต้นปีงบประมาณ
 ค. เงินสดปลายงวด จากงบประมาณเงินสด
 ง. เจ้าหนี้การค้า จากงบประมาณการเงินสดจ่าย
 จ. กำไรสะสม จากงบกำไรขาดทุนโดยประมาณ

7. เอกสารอ้างอิง (ชั้นนำใหม่)

7.1 มาลี สืบตระกูล. การวางแผนและควบคุมโดยงบประมาณ. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, 2565.

7.2 วารุณี เอี่ยมอารมณ์. การวางแผนและควบคุมโดยงบประมาณ. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมอาชีพ, 2557.
เว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง

<https://plan.nsrui.ac.th/storage/document/5ed9d19ee4f31.pdf>

	ใบกิจกรรมที่ 4	บทเรียนที่..4....
	รหัสวิชา 30201-2012....	สอนครั้งที่.12-13.
	ชื่อวิชา การวางแผนและควบคุมโดยงบประมาณ..	
	ชื่อบทเรียน งานงบประมาณการเงิน.....	ทฤษฎี...6... ชม. ปฏิบัติ...0... ชม.
ชื่อเรื่อง/งานงบประมาณการเงิน.....		

1. ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับบทเรียน

จัดทำงบประมาณการเงิน ด้วยความมีระเบียบละเอียดรอบคอบ ซื่อสัตย์ มีวินัย ตรงต่อเวลา

2. อ้างอิงมาตรฐาน/เชื่อมโยงกลุ่มอาชีพ

2.1 มาตรฐานอาชีพ.....-..... สมรรถนะย่อย.....-.....

1) เกณฑ์การปฏิบัติงาน.....-.....

2) วิธีประเมิน.....-.....

3) หลักฐานการปฏิบัติงาน (Performance Evidence) -

4) หลักฐานความรู้ (Knowledge Evidence) -

2.2 บุคลากรกลุ่มอาชีพ.....-.....

3. สมรรถนะประจำบทเรียน

จัดทำงบประมาณการเงิน

4. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (เขียนให้ครบด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย จิตพิสัย และประยุกต์ใช้)

4.1 บอกองค์ประกอบของงบประมาณการเงินได้

4.2 จัดทำงบประมาณการลงทุนได้

4.3 จัดทำงบประมาณเงินสดได้

4.4 จัดทำงบแสดงฐานะการเงินโดยประมาณได้

4.5 ประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะจัดทำงบประมาณการเงินในการปฏิบัติงานวิชาชีพ

4.6 มีเจตคติและกิจนิสัยที่ดีในการปฏิบัติงานด้วยความมีวินัย รับผิดชอบ ซื่อสัตย์และรอบคอบ

5. เครื่องมือ วัสดุ และอุปกรณ์

5.1เครื่องคอมพิวเตอร์.....

5.2เครื่อง Projector.....

6. ขั้นตอนการทำกิจกรรม

ให้ผู้เรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 3-4 คน ศึกษากรณีงบประมาณเงินสดและนำเสนอหน้าชั้นเรียน

7. สรุปและอภิปราย

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเนื้อหา

8. การประเมินผล

ผ่านเกณฑ์การประเมินผลไม่ต่ำกว่าร้อยละ 60

9. เอกสารอ้างอิง/เอกสารค้นคว้าเพิ่มเติม

9.1 มาลี สืบตระกูล. การวางแผนและควบคุมโดยงบประมาณ. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, 2565.

9.2 วารุณี เอี่ยมอารมณ์. การวางแผนและควบคุมโดยงบประมาณ. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมอาชีพ, 2557.

เว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง

<https://plan.nsrui.ac.th/storage/document/5ed9d19ee4f31.pdf>

	ใบงานที่ 4	บทเรียนที่..4.....
	รหัสวิชา 30201-2012....	สอนครั้งที่.12-13.
	ชื่อวิชา การวางแผนและควบคุมโดยงบประมาณ..	
	ชื่อบทเรียน งานงบประมาณการเงิน.....	ทฤษฎี...6... ชม.
ชื่อเรื่อง/งานงบประมาณการเงิน.....		ปฏิบัติ...0... ชม.

1. ผลลัพธ์การปฏิบัติงาน

จัดทำงบประมาณการเงิน ด้วยความมีระเบียบละเอียดรอบคอบ ซื่อสัตย์ มีวินัย ตรงต่อเวลา

2. อ้างอิงมาตรฐาน/เชื่อมโยงกลุ่มอาชีพ

2.1 มาตรฐานอาชีพ.....-..... สมรรถนะย่อย.....-.....

1) เกณฑ์การปฏิบัติงาน.....-.....

2) วิธีประเมิน.....-.....

3) หลักฐานการปฏิบัติงาน (Performance Evidence) -

4) หลักฐานความรู้ (Knowledge Evidence) -

2.2 บุคลากรกลุ่มอาชีพ.....-.....

3. สมรรถนะประจำบทเรียน

จัดทำงบประมาณการเงิน

4. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (เขียนให้ครบด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย จิตพิสัย และประยุกต์ใช้)

4.1 บอกองค์ประกอบของงบประมาณการเงินได้

4.2 จัดทำงบประมาณการลงทุนได้

4.3 จัดทำงบประมาณเงินสดได้

4.4 จัดทำงบแสดงฐานะการเงินโดยประมาณได้

4.5 ประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะจัดทำงบประมาณการเงินในการปฏิบัติงานวิชาชีพ

4.6 มีเจตคติและกิจนิสัยที่ดีในการปฏิบัติงานด้วยความมีวินัย รับผิดชอบ ซื่อสัตย์และรอบคอบ

5. เครื่องมือ วัสดุ และอุปกรณ์

5.1เครื่องคอมพิวเตอร์.....

5.2เครื่อง Projector.....

6. คำแนะนำ/ข้อควรระวัง

ปฏิบัติงานตามขั้นตอนที่กำหนด

7. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

ใบงานที่ 5

ชื่อเรื่อง การจัดทำงบประมาณเงินสด

เวลา 60 นาที

จุดประสงค์

1. จัดทำงบประมาณเงินสด
2. สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น

วัสดุอุปกรณ์

1. กระดาษสำหรับเขียนชื่อกลุ่มและรายชื่อสมาชิกในกลุ่ม
2. กระดาษคำตอบ กลุ่มละ 6-10 แผ่น

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. ให้ผู้เรียนจัดกลุ่มตามความสมัครใจ กลุ่มละ 4-5 คน
2. ตัวแทนแต่ละกลุ่มเลือกหัวหน้าและเลขานุการ กลุ่ม ตั้งชื่อกลุ่มและเขียนรายชื่อสมาชิกในกระดาษที่จัดให้
3. สมาชิกในกลุ่มจับฉลากเลือกระหว่างกิจการซื้อขายสินค้ากับกิจการผลิตสินค้าเพื่อจำหน่าย
4. สมาชิกแต่ละกลุ่มศึกษาข้อมูลและงบประมาณของกิจการที่จับฉลากได้ตามข้อ 3 ที่ได้จัดทำไปแล้วในใบงานที่ 3 และ 4
5. สมาชิกในกลุ่มช่วยกันกำหนดข้อมูลต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ในการจัดทำงบประมาณเงินสด
6. สมาชิกในกลุ่มร่วมกันจัดทำงบประมาณเงินสด
7. ตัวแทนกลุ่มนำเสนอหน้าชั้นเรียน
8. ผู้เรียนแต่ละกลุ่มตรวจสอบความถูกต้อง

8. สรุปและวิจารณ์ผล

.ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเนื้อหา..

9. การประเมินผล

ผ่านเกณฑ์การประเมินผลไม่ต่ำกว่าร้อยละ 60

10. เอกสารอ้างอิง/เอกสารค้นคว้าเพิ่มเติม

- 10.1 มาลี สืบตระกูล. การวางแผนและควบคุมโดยงบประมาณ. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, 2565.
 - 10.2 วารุณี เอี่ยมอารมณ. การวางแผนและควบคุมโดยงบประมาณ. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมอาชีพ, 2557.
- เว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง

<https://plan.nsruc.ac.th/storage/document/5ed9d19ee4f31.pdf>

	ใบความรู้ที่ 5	บทเรียนที่..5....
	รหัสวิชา 30201-2012....	สอนครั้งที่.14-15.
	ชื่อวิชา การวางแผนและควบคุมโดยงบประมาณ..	
	ชื่อบทเรียน งานวางแผนและควบคุมโดยงบประมาณ.....	ทฤษฎี...6... ชม. ปฏิบัติ...0... ชม.
ชื่อเรื่อง/งานวางแผนและควบคุมโดยงบประมาณ.....		

1. ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับบทเรียน

วางแผนและควบคุมโดยงบประมาณ ด้วยความมีระเบียบละเอียดรอบคอบ ซื่อสัตย์ มีวินัย ตรงต่อเวลา

2. อ้างอิงมาตรฐาน/เชื่อมโยงกลุ่มอาชีพ

2.1 มาตรฐานอาชีพ.....-..... สมรรถนะย่อย.....-.....

- 1) เกณฑ์การปฏิบัติงาน.....-.....
- 2) วิธีประเมิน.....-.....
- 3) หลักฐานการปฏิบัติงาน (Performance Evidence) -
- 4) หลักฐานความรู้ (Knowledge Evidence) -

2.2 บุคลากรกลุ่มอาชีพ.....-.....

3. สมรรถนะประจำบทเรียน

จัดทำรายงานการประเมินผลการดำเนินงานด้วยวิธีต่าง ๆ ได้

4. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (เขียนให้ครบด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย จิตพิสัย และประยุกต์ใช้)

- 4.1 บอกองค์ประกอบของการวางแผนกำไรได้
- 4.2 บอกงบประมาณที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนกำไรได้
- 4.3 บอกงบประมาณที่จัดทำเพื่อวางแผนด้านการเงินได้
- 4.4 เปรียบเทียบผลการดำเนินงานที่ปฏิบัติได้จริงกับงบประมาณคงที่ได้
- 4.5 เปรียบเทียบผลการดำเนินงานที่ปฏิบัติได้จริงกับงบประมาณยืดหยุ่นได้
- 4.6 ประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะจัดทำงบประมาณการเงินในการปฏิบัติงานวิชาชีพ
- 4.7 มีเจตคติและกิจนิสัยที่ดีในการปฏิบัติงานด้วยความมีวินัย รับผิดชอบ ซื่อสัตย์และรอบคอบ

5. เนื้อหาสาระ

5.1 งานงบประมาณในการวางแผน

5.1.1 การวางแผนกำไร (Profit Planning)

เป็นการวางแผนแนวทางการดำเนินงานที่มีระเบียบเพื่อให้งานในความรับผิดชอบของผู้บริหารดำเนินไปอย่างมีระบบตามที่ต้องการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย นั่นคือกำไรตามเป้าหมาย การวางแผนกำไรประกอบด้วย

- 1) การกำหนดวัตถุประสงค์
- 2) การกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานของกิจการ

- 3) การจัดทำแผนกลยุทธ์ระยะยาว
- 4) การจัดทำแผนปฏิบัติการระยะสั้น

5.1.2 งบประมาณที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนกำไร

การวางแผนกำไรโดยการจัดทำงบประมาณหลักประจำปี ซึ่งเป็นแผนกำไรที่แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับระดับยอดขายหรือรายได้ ระดับการผลิตและต้นทุนค่าใช้จ่าย ตลอดจนกระแสเงินสดที่คาดว่าจะได้รับในอนาคต การจัดทำงบประมาณเพื่อใช้ในการวางแผนกำไรซึ่งเรียกว่างบประมาณดำเนินงานของธุรกิจแต่ละประเภทดังนี้

- 1) ประมาณการรายได้/ยอดขาย งบประมาณที่จัดทำ

ธุรกิจ	งบประมาณที่จัดทำ
ธุรกิจบริการ	งบประมาณรายได้
ธุรกิจซื้อขายสินค้า	งบประมาณขาย
ธุรกิจอุตสาหกรรม	งบประมาณขาย

- 2) งบประมาณการต้นทุน

- (1) ประมาณการต้นทุนสำหรับธุรกิจบริการ งบประมาณที่จัดทำคืองบประมาณต้นทุนบริการ
- (2) ประมาณการต้นทุนสินค้าที่ขาย
- (3) ประมาณการต้นทุนการผลิต

- 3) ประมาณการค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน งบประมาณที่จัดทำคือ งบประมาณค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน หรืองบประมาณค่าใช้จ่ายในการขายและงบประมาณค่าใช้จ่ายในการบริหาร

- 4) ประมาณการกำไร งบประมาณที่จัดทำคืองบกำไรขาดทุนโดยประมาณ

5.1.3 การวางแผนด้านการเงิน

ภายหลังการจัดทำงบประมาณดำเนินงานดังกล่าวมาแล้ว สามารถนำมาวางแผนด้านการเงินโดยการจัดทำงบประมาณได้ ดังนี้

- 1) การวางแผนการจ่ายเงินลงทุนระยะยาว เพื่อขยายงานหรือเพิ่มศักยภาพในการดำเนินงาน โดยจัดทำงบประมาณการลงทุน
- 2) วางแผนและควบคุมเงินสดให้ธุรกิจมีสภาพคล่อง มีเงินสดเพียงพอในการดำเนินธุรกิจ สามารถวางแผนการนำเงินสดไปลงทุนเพื่อให้ผลตอบแทนที่สูงสุด โดยการจัดทำงบประมาณเงินสด ซึ่งนำข้อมูลมาจากงบประมาณที่เกี่ยวข้อง ดังนี้
 - (1) ประมาณการเงินสดรับจากรายได้/ ขายสินค้าและรับเงินจากลูกหนี้ นำข้อมูลจากงบประมาณรายได้/งบประมาณขาย เงื่อนไขการขายและการรับชำระเงิน
 - (2) ประมาณการเงินสดจ่ายในการดำเนินงาน
 - ธุรกิจบริการ นำข้อมูลมาจากงบประมาณต้นทุนบริการ และงบประมาณค่าใช้จ่ายในการขายและค่าใช้จ่ายในการบริหาร
 - ธุรกิจซื้อขายสินค้า นำข้อมูลมาจากงบประมาณซื้อสินค้า เงื่อนไขการซื้อสินค้าและการจ่ายชำระเงิน งบประมาณค่าใช้จ่ายในการขายและค่าใช้จ่ายในการบริหาร

- ธุรกิจอุตสาหกรรม นำข้อมูลมาจากงบประมาณซื้อวัตถุดิบ เงื่อนไขการซื้อวัตถุดิบ และการจ่ายเงินชำระ งบประมาณค่าแรงงานทางตรง งบประมาณค่าใช้จ่ายในการผลิต งบประมาณค่าใช้จ่ายในการขาย และค่าใช้จ่ายในการบริหาร
- (3) งบประมาณการเงินสดจ่ายเพื่อลงทุน นำข้อมูลมาจากงบประมาณลงทุน

งบประมาณที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนกำไร

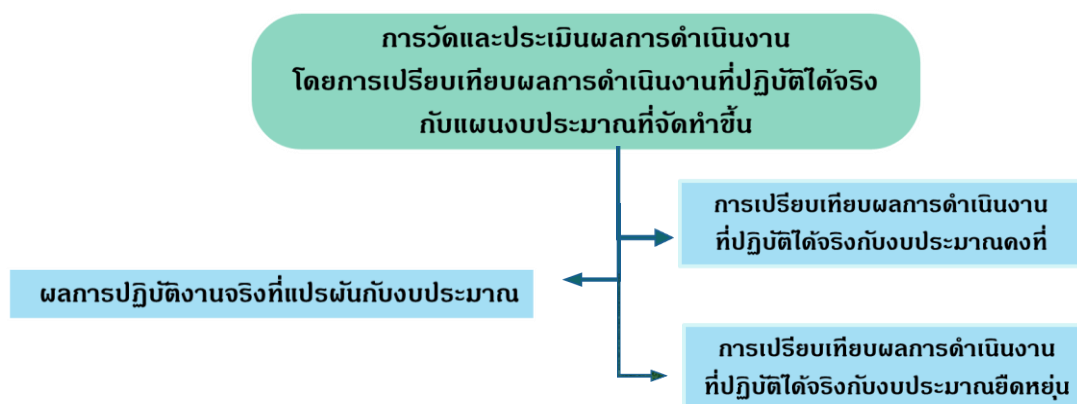
ประมาณการต้นทุน

ประมาณการ	ธุรกิจ	งบประมาณที่จัดทำ
ต้นทุนบริการ	ธุรกิจบริการ	งบประมาณต้นทุนบริการ
ต้นทุนสินค้าที่ขาย	ธุรกิจซื้อขายสินค้า	งบประมาณซื้อสินค้า งบประมาณสินค้าคงเหลือ งบประมาณต้นทุนสินค้าที่ขาย
	ธุรกิจอุตสาหกรรม	งบประมาณต้นทุนสินค้าที่ขาย
ต้นทุนการผลิต	ธุรกิจอุตสาหกรรม	งบประมาณการผลิต งบประมาณวัตถุดิบทางตรง งบประมาณซื้อวัตถุดิบ งบประมาณค่าแรงงานทางตรง งบประมาณค่าใช้จ่ายการผลิต งบประมาณต้นทุนการผลิต

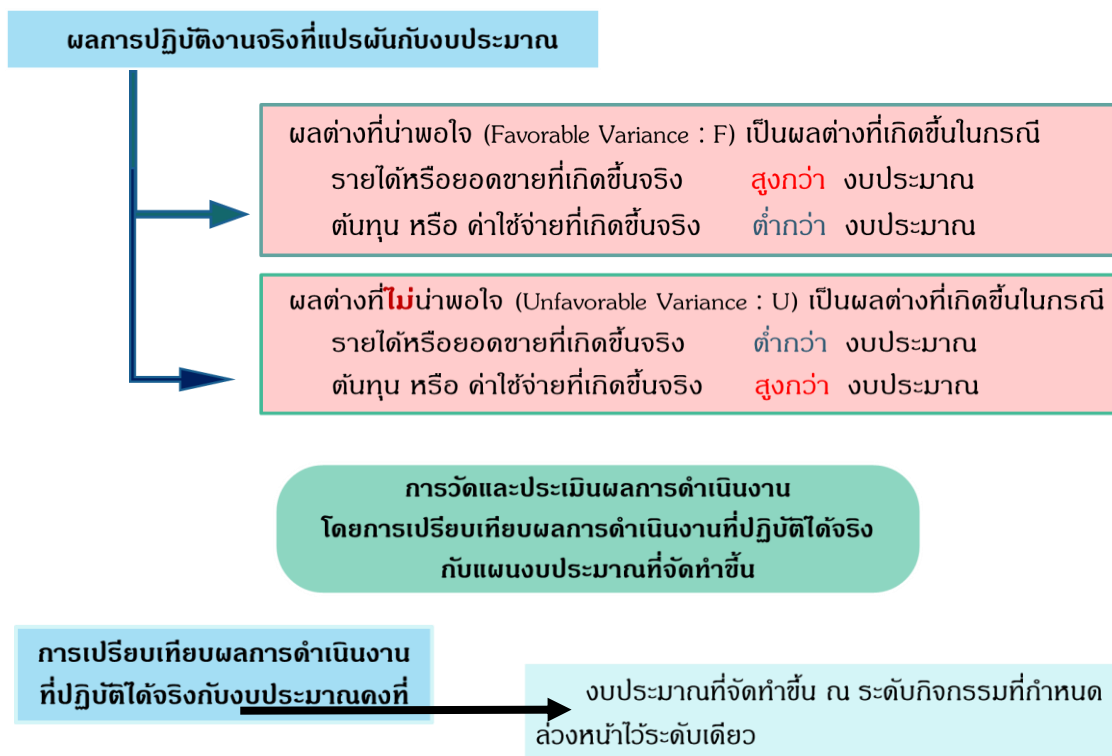
5.2 งานงบประมาณในการควบคุมและวัดผลการดำเนินงาน

5.2.1 การวัดและประเมินผลการดำเนินงานโดยการเปรียบเทียบผลการดำเนินงานที่ปฏิบัติได้จริงกับแผนงบประมาณที่จัดทำขึ้น

การวัดและประเมินผลการดำเนินงานสามารถจัดทำได้ภายหลังการดำเนินงานผ่านไปแล้วไตรมาสใดไตรมาสหนึ่ง หรือเมื่อดำเนินการเสร็จสิ้นปีงบประมาณ แล้วแต่ความต้องการทราบผลการดำเนินงานของผู้บริหาร หากวัดและประเมินผลหลังการดำเนินงานแต่ละไตรมาสจะทำให้ผู้บริหารได้ทราบถึงประสิทธิภาพและประสิทธิภาพในการดำเนินงานของแต่ละหน่วยงานและสามารถวางแผนแก้ไข ปรับปรุงการปฏิบัติงาน เพื่อให้ผลการดำเนินงานในไตรมาสถัดไปบรรลุเป้าหมายได้

การวัดและประเมินผลการดำเนินงาน
โดยการเปรียบเทียบผลการดำเนินงานที่ปฏิบัติได้จริง
กับแผนงบประมาณที่จัดทำขึ้น

เป็นการเปรียบเทียบผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นจริงกับงบประมาณที่จัดทำไว้โดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างของระดับกิจกรรมที่เกิดขึ้นจริงกับระดับกิจกรรมตามงบประมาณ เหมาะกับการนำไปใช้ในกรณีที่ระดับกิจกรรมใกล้เคียงกัน

ตัวอย่างที่ 5.1 บริษัทเจ้าพระยา จำกัด เป็นธุรกิจให้เช่าห้องพัก ต้องการประเมินผลการดำเนินงานเมื่อไตรมาสที่ 1 ข้อมูลที่ได้รับมาจากฝ่ายบัญชี มีดังนี้

บริษัท เจ้าพระยา จำกัด

งบกำไรขาดทุนโดยประมาณ

สำหรับปีงบประมาณ สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25X1

รายการ	ไตรมาส				รวม
	1	2	3	4	
รายได้ค่าเช่า	1,350,000	1,560,000	1,530,000	1,470,000	5,910,000
ต้นทุนบริการ	595,500	618,600	615,300	608,700	2,438,100
กำไรขั้นต้น	754,500	941,400	914,700	861,300	3,471,900
ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน					
ค่าใช้จ่ายในการขาย	162,000	187,200	183,600	176,400	709,200
ค่าใช้จ่ายในการบริหาร	82,000	82,000	82,000	82,000	328,000
กำไรสุทธิ	510,500	672,200	649,100	602,900	2,434,700

ผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นจริงไตรมาสที่ 1

บริษัท เจ้าพระยา จำกัด		
งบกำไรขาดทุน		
สำหรับไตรมาสที่ 1 สิ้นสุดวันที่ 31 มีนาคม 25X1		
รายได้ค่าเช่า		1,200,000
ต้นทุนบริการ		<u>580,000</u>
กำไรขั้นต้น		620,000
ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน		
ค่าใช้จ่ายในการขาย	170,000	
ค่าใช้จ่ายในการบริหาร	<u>82,000</u>	<u>252,000</u>
กำไรสุทธิ		<u>368,000</u>

การเปรียบเทียบผลการดำเนินงานที่ปฏิบัติได้จริงกับงบประมาณคงที่

บริษัท เจ้าพระยา จำกัด			
รายงานการประเมินผลการดำเนินงาน			
สำหรับไตรมาสที่ 1 สิ้นสุดวันที่ 31 มีนาคม 25X1			
รายการ	งบประมาณ	เกิดขึ้นจริง	ผลต่าง
รายได้ค่าเช่า	1,350,000	1,200,000	150,000 U
ต้นทุนบริการ	595,500	580,000	15,500 F
กำไรขั้นต้น	754,500	620,000	134,500 U
ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน			
ค่าใช้จ่ายในการขาย	162,000	170,000	8,000 U
ค่าใช้จ่ายในการบริหาร	82,000	82,000	0
กำไรสุทธิ	510,500	368,000	142,500 U

การวัดและประเมินผลการดำเนินงาน
โดยการเปรียบเทียบผลการดำเนินงานที่ปฏิบัติได้จริง
กับแผนงบประมาณที่จัดทำขึ้น

การเปรียบเทียบผลการดำเนินงาน
ที่ปฏิบัติได้จริงกับงบประมาณยึดหยุ่น

งบประมาณที่จัดทำขึ้นเพื่อประมาณรายได้และต้นทุนที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ณ ระดับกิจกรรมหลาย ๆ ระดับ สามารถปรับระดับกิจกรรมให้เป็นไปตามที่เกิดขึ้นจริง ในการจัดทำงบประมาณยึดหยุ่น จะแยกต้นทุนออกเป็นต้นทุนผันแปรและต้นทุนคงที่

เป็นการเปรียบเทียบผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นจริงของระดับกิจกรรมเดียวกันกับระดับกิจกรรมตามงบประมาณ

ตัวอย่าง 5.2 บริษัท เจริญอุตสาหกรรม จำกัด ได้จัดทำงบประมาณยึดหยุ่นของค่าใช้จ่ายการผลิตสำหรับปีงบประมาณ 25X2 ดังนี้

บริษัท เจริญอุตสาหกรรม จำกัด				
งบประมาณยึดหยุ่น				
ระดับการผลิต (หน่วย)		10,000	11,000	12,000
ต้นทุนผันแปร	(ต่อหน่วย)			
วัตถุดิบทางอ้อม	5	50,000	55,000	60,000
ค่าแรงงานทางอ้อม	15	150,000	165,000	180,000
รวมต้นทุนผันแปร	20	200,000	220,000	240,000
ต้นทุนคงที่				
เงินเดือนผู้ควบคุมงาน		30,000	30,000	30,000
ค่าเสื่อมราคา		20,000	20,000	20,000
ค่าเบี้ยประกัน		12,000	12,000	12,000
รวมต้นทุนคงที่		62,000	62,000	62,000
ต้นทุนค่าใช้จ่ายการผลิตรวม		262,000	282,000	302,000
ต้นทุนผันแปร				
วัตถุดิบทางอ้อม	(11,500 × 5)		57,500	
ค่าแรงงานทางอ้อม	(11,500 × 15)		172,500	
รวมต้นทุนผันแปร	(11,500 × 20)		230,000	
ต้นทุนคงที่				
เงินเดือนผู้ควบคุมงาน			30,000	
ค่าเสื่อมราคา			20,000	
ค่าเบี้ยประกัน			12,000	
รวมต้นทุนคงที่			62,000	
ต้นทุนค่าใช้จ่ายการผลิตรวม			292,000	

ตัวอย่างที่ 5.3 จากตัวอย่างที่ 5.2 การเปรียบเทียบผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นจริงกับงบประมาณยืดหยุ่นสำหรับปีงบประมาณ 25X2 แสดงได้ ดังนี้

บริษัทเจริญอุตสาหกรรม จำกัด

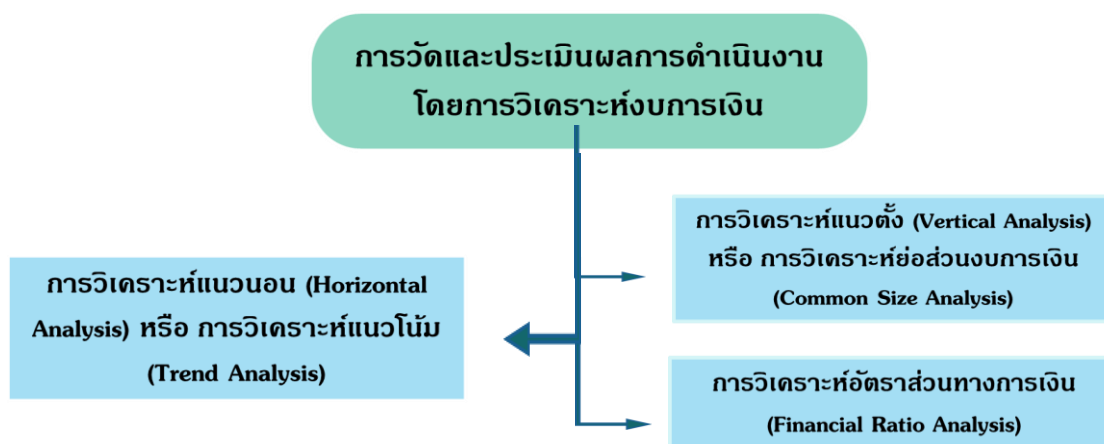
รายงานการประเมินผลการดำเนินงาน : ค่าใช้จ่ายในการผลิต

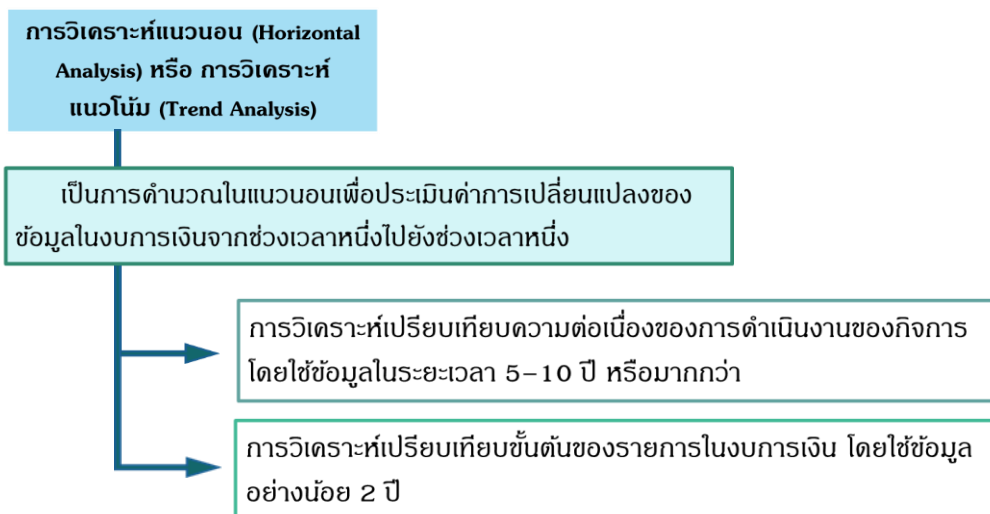
สำหรับไตรมาสที่ 1 สิ้นสุดวันที่ 31 มีนาคม 25X2

	ค่าใช้จ่ายการผลิต		ผลต่าง
	ตามงบประมาณ	เกิดขึ้นจริง	
หน่วยผลิต (หน่วย)	12,000	12,000	
ต้นทุนผันแปร			
วัตถุดิบทางอ้อม	60,000	58,000	2,000 F
ค่าแรงงานทางอ้อม	<u>180,000</u>	<u>185,000</u>	5,000 U
รวมต้นทุนผันแปร	240,000	243,000	3,000 U
ต้นทุนคงที่			
เงินเดือนผู้ควบคุมงาน	30,000	30,000	0
ค่าเสื่อมราคา	20,000	20,000	0
ค่าเบี้ยประกัน	<u>12,000</u>	<u>12,000</u>	0
รวมต้นทุนคงที่	<u>62,000</u>	<u>62,000</u>	0
ต้นทุนค่าใช้จ่ายการผลิตรวม	<u>302,000</u>	<u>305,000</u>	3,000 U

5.2.2 การวัดและประเมินผลการดำเนินงาน โดยการวิเคราะห์งบการเงิน

การวิเคราะห์งบการเงิน (Financial Statement Analysis) เป็นเครื่องมือสำคัญที่ผู้บริหารนำมาใช้เพื่อเป็นเครื่องวัดความสามารถในการบริหารงานและวางแผนของผู้บริหารว่ามีประสิทธิภาพและบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ เครื่องมือหรือเทคนิคการวิเคราะห์งบการเงินประกอบด้วย การวิเคราะห์แนบราบหรือแนวนอน การวิเคราะห์แนวตั้ง และการวิเคราะห์ด้วยอัตราส่วนการเงิน

ตัวอย่างที่ 5.4 ผู้บริหารบริษัท มีทรัพย์ จำกัด ต้องการประเมินการเปลี่ยนแปลงของยอดขายและกำไรสุทธิ ปี 25X1 – 25X5 ข้อมูลยอดขายและกำไรสุทธิที่ได้รับจากฝ่ายบัญชีมีดังนี้

	25X1	25X2	25X3	25X4	25X5
ยอดขายสุทธิ	1,000,000	1,200,000	1,300,000	1,400,000	1,450,000
กำไรสุทธิ	200,000	240,000	265,000	285,000	300,000

จากตัวอย่างกำหนดให้ปี 25X1 เป็นปีฐาน การคำนวณความสัมพันธ์ของปีปัจจุบันกับปีฐาน คำนวณได้ดังนี้

$$\text{ความสัมพันธ์ของปีปัจจุบันกับปีฐาน} = \frac{\text{จำนวนเงินปีปัจจุบัน}}{\text{จำนวนเงินปีฐาน}} \times 100$$

	25X2	25X3	25X4	25X5
ยอดขายสุทธิ	$\frac{1,200,000}{1,000,000} \times 100$	$\frac{1,300,000}{1,000,000} \times 100$	$\frac{1,400,000}{1,000,000} \times 100$	$\frac{1,450,000}{1,000,000} \times 100$
กำไรสุทธิ	$\frac{240,000}{200,000} \times 100$	$\frac{265,000}{200,000} \times 100$	$\frac{285,000}{200,000} \times 100$	$\frac{300,000}{200,000} \times 100$
	120	130	140	145

	25X1	25X2	25X3	25X4	25X5
ยอดขายสุทธิ	100	120	130	140	145
กำไรสุทธิ	100	109.09	120.45	129.55	136.36

การวิเคราะห์เปรียบเทียบขั้นต้นของรายการในงบการเงิน โดยใช้ข้อมูลอย่างน้อย 2 ปี

- เป็นการวิเคราะห์รายการทางการเงินโดยเปรียบเทียบตัวเลขระหว่างงวดใดงวดหนึ่งกับงวดที่ผ่านมา
- ใช้ตัวเลขปีที่ผ่านมาเป็นปีฐาน และเปลี่ยนตัวเลขที่ใช้เป็นปีฐานในแต่ละงวดบัญชีโดยใช้ปีถัดมาเป็นปีฐาน

การคำนวณอัตราการเปลี่ยนแปลงเพิ่มหรือลด

$$\text{อัตราการเปลี่ยนแปลง} = \frac{\text{จำนวนเงินปีปัจจุบัน} - \text{จำนวนเงินปีฐาน}}{\text{จำนวนเงินปีฐาน}} \times 100$$

หรือ

$$\text{อัตราการเปลี่ยนแปลง} = \frac{\text{จำนวนเงินเพิ่ม (ลด)}}{\text{จำนวนเงินปีฐาน}} \times 100$$

ตัวอย่างที่ 5.5 จากตัวอย่างที่ 5.4 หากผู้บริหารต้องการเปรียบเทียบยอดขายและกำไรสุทธิช่วงระยะเวลา 2 ปี โดยใช้ข้อมูลปี 25X1 – 25X5

การเปรียบเทียบยอดขายและกำไรสุทธิปี 25X1 และ 25X2

รายการ	ปี		การเปลี่ยนแปลงเพิ่ม (ลด)	
	25X2	25X1	จำนวนเงิน	ร้อยละ
ขาย (สุทธิ)	1,200,000	1,000,000	200,000	20
กำไรสุทธิ	240,000	220,000	20,000	9.09

การเปรียบเทียบยอดขายและกำไรสุทธิปี 25X2 และ 25X3

รายการ	ปี		การเปลี่ยนแปลงเพิ่ม (ลด)	
	25X3	25X2	จำนวนเงิน	ร้อยละ
ขาย (สุทธิ)	1,300,000	1,200,000	100,000	8.33
กำไรสุทธิ	265,000	240,000	25,000	10.42

การเปรียบเทียบยอดขายและกำไรสุทธิปี 25X3 และ 25X4

รายการ	ปี		การเปลี่ยนแปลงเพิ่ม (ลด)	
	25X4	25X3	จำนวนเงิน	ร้อยละ
ขาย (สุทธิ)	1,400,000	1,300,000	100,000	7.369
กำไรสุทธิ	285,000	265,000	20,000	7.55

การเปรียบเทียบยอดขายและกำไรสุทธิปี 25X4 และ 25X5

รายการ	ปี		การเปลี่ยนแปลงเพิ่ม (ลด)	
	25X5	25X4	จำนวนเงิน	ร้อยละ
ขาย (สุทธิ)	1,450,000	1,400,000	50,000	3.57
กำไรสุทธิ	300,000	285,000	15,000	5.26

จากตัวอย่างที่ 5.5 การเปรียบเทียบยอดขายและกำไรสุทธิ 2 ปี ตัวเลขที่ใช้เป็นปีฐานที่ใช้ในการเปรียบเทียบจะเปลี่ยนไปตามปีที่น่ามาเปรียบเทียบ ดังนี้

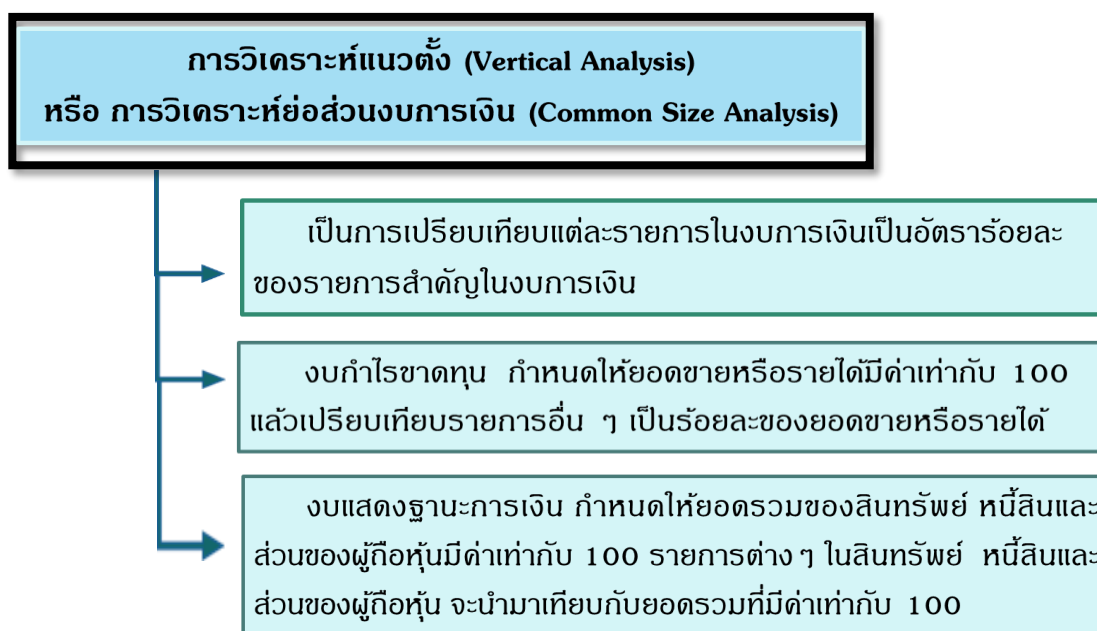
ปีเปรียบเทียบ	ปีฐาน
25X1 และ 25X2	25X1
25X2 และ 25X3	25X2
25X3 และ 25X4	25X3
25X4 และ 25X5	25X4

การคำนวณการเปลี่ยนแปลงที่เพิ่มขึ้นหรือลดลง

$$\text{อัตราการเปลี่ยนแปลง} = \frac{\text{จำนวนเงินเพิ่ม (ลด)}}{\text{จำนวนเงินปีฐาน}} \times 100$$

	25X2	25X3	25X4	25X5
ยอดขายสุทธิ	$\frac{200,000}{1,000,000} \times 100$	$\frac{100,000}{1,200,000} \times 100$	$\frac{100,000}{1,300,000} \times 100$	$\frac{50,000}{1,400,000} \times 100$
กำไรสุทธิ	$\frac{20,000}{220,000} \times 100$	$\frac{25,000}{240,000} \times 100$	$\frac{20,000}{265,000} \times 100$	$\frac{15,000}{285,000} \times 100$

รายการ	ปี		การเปลี่ยนแปลงเพิ่ม (ลด)	
	25X2	25X1	จำนวนเงิน	ร้อยละ
ขาย (สุทธิ)	1,200,000	1,000,000	200,000	20
กำไรสุทธิ	240,000	220,000	20,000	9.09

ตัวอย่าง 5.6 จากตัวอย่างที่ 5.5 บริษัท รวมพลัง จำกัด ได้วิเคราะห์งบกำไรขาดทุน และงบแสดงฐานะการเงิน สำหรับผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นในปี 25X3 โดยเปรียบเทียบกับผลการดำเนินงาน ปี 25X2 โดยใช้วิธี Common Size ดังนี้

บริษัท รวมพลัง จำกัด
งบกำไรขาดทุนเปรียบเทียบ
สำหรับปี สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25X3 และ 25X2

	บาท		ร้อยละ	
	25X3	25X2	25X3	25X2
ขาย (สุทธิ)	1,100,000	945,000	100.00	100.00
หัก ต้นทุนขาย	<u>583,000</u>	<u>491,400</u>	<u>53.00</u>	<u>52.00</u>
กำไรขั้นต้น	517,000	453,600	47.00	48.00
หัก ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน				
ค่าใช้จ่ายในการขาย	145,000	113,400	13.18	12.00
ค่าใช้จ่ายในการบริหาร	<u>55,000</u>	<u>66,150</u>	<u>5.00</u>	<u>7.00</u>
รวมค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	<u>200,000</u>	<u>179,550</u>	<u>18.18</u>	<u>19.00</u>
กำไรจากการดำเนินงาน	317,000	274,050	28.82	29.00
หัก ดอกเบี้ยจ่าย	<u>20,000</u>	<u>22,000</u>	<u>1.82</u>	<u>2.33</u>
กำไรก่อนหักภาษี	297,000	252,050	27.00	26.67
หัก ภาษีเงินได้	<u>86,520</u>	<u>73,200</u>	<u>7.87</u>	<u>7.75</u>
กำไรสุทธิ	<u>210,480</u>	<u>178,850</u>	<u>19.13</u>	<u>18.93</u>

การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน (Financial Ratio Analysis)

เป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรายการที่สำคัญในงบการเงิน สามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินสถานะของกิจการได้อย่างถูกต้อง และนำไปใช้ในการเปรียบเทียบกับอัตราส่วนเดียวกันในระยะเวลาที่ต่างกัน

อัตราส่วนวิเคราะห์สภาพคล่อง (Liquidity Ratios)

อัตราส่วนวิเคราะห์ความสามารถในการชำระหนี้ (Leverage Ratios)

อัตราส่วนวิเคราะห์ความสามารถในการทำกำไร (Profitability Ratios)

อัตราส่วนวิเคราะห์ประสิทธิภาพการดำเนินงาน (Efficiency Ratios)

อัตราส่วนวิเคราะห์สภาพคล่อง (Liquidity Ratios)

การวิเคราะห์	ใช้วัด	การคำนวณ
อัตราส่วนทุนหมุนเวียน (Current Ratio)	ความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้นจากสินทรัพย์หมุนเวียนที่มี	$\frac{\text{สินทรัพย์หมุนเวียน}}{\text{หนี้สินหมุนเวียน}}$
อัตราส่วนทุนหมุนเวียนเร็ว (Quick Ratio หรือ Acid-test Ratio)	ความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้นได้ดีกว่าอัตราส่วนทุนหมุนเวียน	$\frac{\text{เงินสด+หลักทรัพย์+ลูกหนี้+ตัวเงินรับ}}{\text{หนี้สินหมุนเวียน}}$

ตัวอย่างที่ 5.7 จากข้อมูลงบการเงินของบริษัท รวมพลัง จำกัด สามารถคำนวณอัตราส่วนทุนหมุนเวียนได้ ดังนี้

$$\text{อัตราส่วนทุนหมุนเวียน} = \frac{25X3}{1,494,000} = 2.69 \text{ เท่า} \quad \frac{25X2}{1,278,000} = 2.34 \text{ เท่า}$$

$$\frac{555,000}{545,000}$$

จากการคำนวณอัตราส่วนทุนหมุนเวียนพบว่า ในปี 25X3 บริษัทมีอัตราส่วนทุนหมุนเวียน 2.69 เท่า ของหนี้สินหมุนเวียน เมื่อเทียบกับปี 25X2 บริษัทมีอัตราส่วนที่เพิ่มขึ้น ถือว่าบริษัทมีสภาพคล่องอยู่ในเกณฑ์ดี

ตัวอย่างที่ 5.8 จากข้อมูลงบการเงินของบริษัท รวมพลัง จำกัด สามารถคำนวณอัตราส่วนทุนหมุนเวียนเร็วได้ดังนี้

ปี 25X3

$$\text{อัตราส่วนทุนหมุนเวียนเร็ว} = \frac{680,000 + 286,000}{555,000} = 1.74 \text{ เท่า}$$

ปี 25X2

$$\text{อัตราส่วนทุนหมุนเวียนเร็ว} = \frac{560,000 + 224,000}{545,000} = 1.44 \text{ เท่า}$$

จากการคำนวณอัตราส่วนทุนหมุนเวียนเร็วพบว่า ในปี 25X3 บริษัทมีอัตราส่วนทุนหมุนเวียนเร็ว 1.74 เท่า ของหนี้สินหมุนเวียน เมื่อเทียบกับปี 25X2 บริษัทมีอัตราส่วนที่เพิ่มขึ้น ถือว่าบริษัทมีสภาพคล่องระยะสั้นอยู่ในระดับดี

อัตราส่วนวิเคราะห์ความสามารถในการชำระหนี้ (Leverage Ratios)

การวิเคราะห์	ใช้วัด	การคำนวณ
อัตราส่วนหนี้สิน (Debt Ratio)	สินทรัพย์ทั้งหมดที่กิจการมีอยู่ มีการใช้ เงินทุนจากการกู้ยืมบุคคลภายนอก มากน้อยเพียงใด	$\frac{\text{หนี้สิน}}{\text{สินทรัพย์}} \times 100$
อัตราส่วนหนี้สิน ต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Debt to Shareholders' Equity Ratio)	หนี้สินเป็นร้อยละเท่าใดของส่วนของผู้ถือหุ้น	$\frac{\text{หนี้สิน}}{\text{ส่วนของผู้ถือหุ้น}} \times 100$
ความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย (Interest Coverage Ratio)	ความสามารถในการจ่ายชำระดอกเบี้ย	$\frac{\text{กำไรจากการดำเนินงาน}}{\text{ดอกเบี้ยจ่าย}}$

ตัวอย่างที่ 5.9 จากข้อมูลงบการเงินของบริษัท รวมพลัง จำกัด สามารถคำนวณอัตราส่วนหนี้สินได้ ดังนี้

	25X3	25X2
อัตราส่วนหนี้สิน	$= \frac{1,055,000}{3,014,000} \times 100 = 35\%$	$= \frac{1,045,000}{2,828,000} \times 100 = 36.9\%$

จากการคำนวณอัตราส่วนหนี้สินพบว่า ในปี 25X3 เท่ากับ 35% หมายความว่า สินทรัพย์ที่มีทั้งหมดของบริษัทได้มาจากการก่อหนี้ 35% และเป็นส่วนที่ได้มาจากส่วนของผู้ถือหุ้น 65% เมื่อเทียบกับปี 25X2 อัตราส่วนหนี้สินลดลง ถือว่าบริษัทไม่มีความเสี่ยงด้านการเงิน

ตัวอย่างที่ 5.10 จากข้อมูลงบการเงินของบริษัท รวมพลัง จำกัด สามารถคำนวณอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นได้ ดังนี้

ปี 25X3

$$\text{อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น} = \frac{1,055,000}{1,959,000} \times 100 = 53.85\%$$

ปี 25X2

$$\text{อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น} = \frac{1,045,000}{1,783,000} \times 100 = 58.61\%$$

จากการคำนวณอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น พบว่า ในปี 25X3 บริษัทมีหนี้สิน 53.85% ส่วนของผู้ถือหุ้น 46.15 % แสดงให้เห็นว่า บริษัทมีเงินทุนมาจากหนี้สินมากกว่าส่วนของผู้ถือหุ้น เมื่อเทียบกับปี 25X2 อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นลดลง ถือว่ากิจการไม่มีความเสี่ยงทางการเงิน

ตัวอย่างที่ 5.11 จากข้อมูลงบการเงินของบริษัท รวมพลัง จำกัด สามารถคำนวณความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย ดังนี้

	25X3	25X2
ความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย	$= \frac{317,000}{20,000} = 15.85 \text{ เท่า}$	$\frac{274,050}{22,000} = 12.46 \text{ เท่า}$

จากการคำนวณอัตราส่วนแสดงความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ยพบว่า ในปี 25X3 เท่ากับ 15.85 เท่า จากปี 25X2 ซึ่งมีอัตราส่วนเท่ากับ 12.46 เท่า แสดงให้เห็นว่าบริษัทมีความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ยเพิ่มขึ้น บริษัทจึงมีความเสี่ยงทางการเงินลดลง

อัตราส่วนวิเคราะห์ความสามารถในการทำกำไร (Profitability Ratios)

การวิเคราะห์	ใช้วัด	การคำนวณ
อัตรากำไรขั้นต้น (Gross Profit Margin)	อัตรากำไรขั้นต้นคิดเป็นร้อยละของยอดขาย	$\frac{\text{กำไรขั้นต้น}}{\text{ขายสุทธิ}} \times 100$
อัตรากำไรสุทธิ (Net Profit Margin)	ความสามารถในการทำกำไรหลังจ่ายดอกเบี้ยจ่ายและภาษีเงินได้	$\frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{ขายสุทธิ}} \times 100$
อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (Return on Assets หรือ ROA)	ประสิทธิภาพของการนำเงินมาลงทุนในสินทรัพย์	$\frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{สินทรัพย์รวมเฉลี่ย}} \times 100$
อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on Shareholders' Equity หรือ ROE)	ความสามารถในการทำกำไรจากเงินทุนของผู้ถือหุ้น	$\frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{ส่วนของผู้ถือหุ้นเฉลี่ย}} \times 100$
กำไรต่อหุ้น (Earning per Share หรือ EPS)	ความสามารถในการทำกำไรที่ตอบแทนแก่ผู้ถือหุ้นสามัญแต่ละหุ้น	$\frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{จำนวนหุ้นสามัญที่จำหน่ายแล้ว}}$

ตัวอย่างที่ 5.12 จากข้อมูลงบการเงินของบริษัท รวมพลัง จำกัด สามารถคำนวณอัตรากำไรขั้นต้นได้ ดังนี้

$$\begin{array}{rcccl} & & \text{25X3} & & \text{25X2} \\ \text{อัตรากำไรขั้นต้น} & = & \frac{517,000}{1,100,000} \times 100 & = & 47\% \quad \frac{453,600}{945,000} \times 100 = 48\% \end{array}$$

จากการคำนวณอัตรากำไรขั้นต้น พบว่า อัตรากำไรขั้นต้น ในปี 25X3 ลดลงจากปี 25X2 1% หากพิจารณาว่ายอดขายปี 25X3 สูงกว่าปี 25X2 แสดงให้เห็นว่าต้นทุนสินค้าที่ขายในปี 25X3 สูงกว่าปี 25X2

ตัวอย่างที่ 5.13 จากข้อมูลงบการเงินของบริษัท รวมพลัง จำกัด สามารถคำนวณอัตรากำไรสุทธิได้ ดังนี้

$$\begin{array}{rcccl} & & \text{25X3} & & \text{25X2} \\ \text{อัตรากำไรสุทธิ} & = & \frac{210,480}{1,100,000} \times 100 & = & 19.13\% \quad \frac{178,850}{945,000} \times 100 = 18.93\% \end{array}$$

จากการคำนวณอัตรากำไรสุทธิ พบว่า อัตรากำไรสุทธิ ในปี 25X3 เพิ่มขึ้นจาก ปี 25X2 เล็กน้อย แสดงว่าบริษัทมีความสามารถควบคุมค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน

ตัวอย่างที่ 5.14 จากข้อมูลงบการเงินของบริษัท รวมพลัง จำกัด สามารถคำนวณอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ ได้ดังนี้ (กำหนดให้ยอดสินทรัพย์ต้นปี 25X2 เป็น 2,798,500 บาท)

ปี 25X3

$$\text{อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์} = \frac{210,480}{(2,828,000+3,014,000)/2} \times 100 = 7.21\%$$

ปี 25X2

$$\text{อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์} = \frac{178,850}{(2,798,500+2,828,000)/2} \times 100 = 6.36\%$$

จากการคำนวณอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ พบว่า อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ในปี 25X3 เพิ่มขึ้นจากปี 25X2 เล็กน้อย เนื่องจากมีกำไรสุทธิและสินทรัพย์เพิ่มขึ้น

ตัวอย่างที่ 5.14 จากข้อมูลงบการเงินของบริษัท รวมพลัง จำกัด สามารถคำนวณอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ได้ดังนี้ (กำหนดให้ยอดส่วนของผู้ถือหุ้นต้นปี 25X2 เป็น 1,698,000 บาท)

ปี 25X3

$$\text{อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น} = \frac{210,480}{(1,783,000+1,959,000)/2} \times 100 = 11.25\%$$

ปี 25X2

$$\text{อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น} = \frac{178,850}{(1,698,000+1,783,000)/2} \times 100 = 10.28\%$$

จากการคำนวณอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น พบว่า อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ในปี 25X3 เพิ่มขึ้นจากปี 25X2 เนื่องจากมีกำไรสุทธิเพิ่มขึ้นทำให้ส่วนของผู้ถือหุ้นเพิ่มขึ้น

ตัวอย่างที่ 5.15 จากข้อมูลงบการเงินของบริษัท รวมพลัง จำกัด สามารถคำนวณอัตรากำไรต่อหุ้นได้ดังนี้

$$\begin{array}{rcccl} & & \text{25X3} & & \text{25X2} \\ \text{กำไรต่อหุ้น} & = & \frac{210,480}{100,000} & = & 2.10 \text{ บาท} \qquad \frac{178,850}{100,000} = 1.79 \text{ บาท} \end{array}$$

จากการคำนวณกำไรต่อหุ้น พบว่า กำไรต่อหุ้น ในปี 25X3 เพิ่มขึ้นจาก ปี 25X2 เนื่องจากมีกำไรสุทธิเพิ่มขึ้น

อัตราส่วนวิเคราะห์ประสิทธิภาพการดำเนินงาน (Efficiency Ratios)

การวิเคราะห์	ใช้วัด	การคำนวณ
อัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้ (Account Receivable Turnover Ratio)	ความสามารถในการเก็บเงินจากลูกหนี้	$\frac{\text{ขายเชื่อ (สุทธิ)}}{\text{ลูกหนี้เฉลี่ย}}$
อัตราการหมุนเวียนของสินค้า (Inventory Turnover Ratio)	ความสามารถในการบริหารจัดการสินค้าคงเหลือ	$\frac{\text{ต้นทุนขาย}}{\text{สินค้าคงเหลือเฉลี่ย}}$
อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม (Total Assets Turnover Ratio)	ความสามารถของกิจการในการใช้สินทรัพย์ ทั้งสิ้นว่ามีประสิทธิภาพเพียงใด	$\frac{\text{ขายสุทธิ}}{\text{สินทรัพย์รวมเฉลี่ย}}$

ตัวอย่างที่ 5.16 จากข้อมูลงบการเงินของบริษัท รวมพลัง จำกัด สามารถคำนวณอัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้ได้ดังนี้ (กำหนดให้ยอดขายทั้งหมดเป็นขายเชื่อ ลูกหนี้ต้นปี 25X2 เป็น 185,400 บาท)

ปี 25X3

$$\text{อัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้} = \frac{1,100,000}{(224,000+286,000)/2} = 4.31 \text{ รอบ}$$

ปี 25X2

$$\text{อัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้} = \frac{945,000}{(185,400+224,000)/2} = 4.62 \text{ รอบ}$$

จากการคำนวณอัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้ พบว่า อัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้ ในปี 25X3 และปี 25X2 ต่ำ แสดงว่าการเก็บเงินจากลูกหนี้มีประสิทธิภาพ

ตัวอย่างที่ 5.17 จากข้อมูลงบการเงินของบริษัท รวมพลัง จำกัด สามารถคำนวณอัตราการหมุนเวียนของสินค้า ได้ดังนี้ (กำหนดให้ยอดสินค้าคงเหลือต้นปี 25X2 เป็น 246,800 บาท)

ปี 25X3

$$\text{อัตราการหมุนเวียนของสินค้า} = \frac{583,000}{(494,000+528,000)/2} = 1.14 \text{ รอบ}$$

ปี 25X2

$$\text{อัตราการหมุนเวียนของสินค้า} = \frac{491,400}{(246,800+494,000)/2} = 1.33 \text{ รอบ}$$

จากการคำนวณอัตราการหมุนเวียนของสินค้า พบว่า อัตราการหมุนเวียนของสินค้า ในปี 25X3 ลดลงจากปี 25X2 เพียงเล็กน้อย แต่เป็นอัตราการหมุนเวียนต่ำ แสดงว่าการบริหารจัดการสินค้าคงเหลือไม่มีประสิทธิภาพเนื่องจากบริษัทมีสินค้าคงเหลือมาก ผู้บริหารควรหาสาเหตุ

ตัวอย่างที่ 5.18 จากข้อมูลงบการเงินของบริษัท รวมพลัง จำกัด สามารถคำนวณอัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม ได้ดังนี้

ปี 25X3

$$\text{อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม} = \frac{1,100,000}{(2,828,000+3,014,000)/2} = 0.38 \text{ เท่า}$$

ปี 25X2

$$\text{อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม} = \frac{945,000}{(2,798,500+2,828,000)/2} = 0.34 \text{ เท่า}$$

จากการคำนวณอัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม พบว่า อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม ในปี 25X3 และปี 25X2 มีอัตราการหมุนเวียนต่ำ แสดงว่าบริษัทมีสินทรัพย์มากเกินไปเกินความต้องการ การใช้สินทรัพย์รวมไม่มีประสิทธิภาพ

6. แบบฝึกหัด/แบบทดสอบ

แบบฝึกหัด

ตอนที่ 1 จงเติมคำหรือข้อความลงในช่องว่างต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

1. การวางแผนกำไร ประกอบด้วย _____
2. งบประมาณที่จัดทำเพื่อประมาณการต้นทุนการผลิต สำหรับธุรกิจอุตสาหกรรม คือ _____
3. การนำงบประมาณมาใช้ในการวัดและประเมินผลการดำเนินงาน สามารถวัดได้ _____ ด้าน คือ _____
4. ผลต่างที่เกิดขึ้นจากการนำข้อมูลที่เกิดจากการปฏิบัติงานจริงเปรียบเทียบกับข้อมูลตามงบประมาณที่จัดทำไว้ คือ _____
5. การเปรียบเทียบผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นจริงกับงบประมาณคงที่ เป็นการ _____ กับ _____ โดย _____
6. การเปรียบเทียบผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นจริงกับงบประมาณยืดหยุ่น เป็นการ _____ ของระดับกิจกรรม _____
7. การวิเคราะห์แนวราบหรือแนวนอน หรือเรียกว่า _____ เป็นการ _____
8. การวิเคราะห์แนวตั้ง หรือเรียกว่า _____ เป็นการ _____ โดย _____
9. การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน แบ่งเป็น _____ ประเภท ได้แก่ _____
10. อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น เป็นอัตราส่วนที่ _____

ตอนที่ 2 แบบฝึกทักษะ

ข้อ 1. บริษัท สายชล จำกัด ต้องการทราบผลการดำเนินงานเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานภายหลังการดำเนินงานเมื่อสิ้นไตรมาสที่ 2 ปีงบประมาณ 25X1 ข้อมูลงบประมาณค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานและข้อมูลที่เกิดขึ้นจริงสำหรับไตรมาสที่ 2 มีดังนี้

ค่าใช้จ่าย	ค่าใช้จ่าย (บาท)	
	งบประมาณ	เกิดขึ้นจริง
ค่าใช้จ่ายในการขาย		
ค่านายหน้า	18,000	20,500
เงินเดือนพนักงานขาย	20,000	20,000
ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด	7,600	6,500
ค่าใช้จ่ายในการบริหาร		
เงินเดือนฝ่ายบริหาร	30,000	32,000
ค่าเบี้ยประกัน	12,000	10,000
ค่าสาธารณูปโภค	11,000	9,850
ค่าเสื่อมราคา	8,000	8,000

ให้ทำ รายงานการประเมินผลการดำเนินงานโดยเปรียบเทียบผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นจริงกับงบประมาณ

ข้อ 2. ผู้บริหารบริษัท ศรีสมุทร จำกัด ต้องการประเมินผลการดำเนินงานเมื่อสิ้นปีงบประมาณ 25X2 ข้อมูลเกี่ยวกับงบกำไรขาดทุนโดยประมาณ และข้อมูลที่เกิดขึ้นจริงที่ได้รับจากฝ่ายบัญชี ดังนี้

บริษัท ศรีสมุทร จำกัด
งบกำไรขาดทุนโดยประมาณ
สำหรับปีงบประมาณ สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25X2

	ชุดนักเรียน	รองเท้า	รวม
ขาย	600,000	400,000	1,000,000
ต้นทุนสินค้าที่ขาย	270,000	220,000	490,000
กำไรขั้นต้น	330,000	180,000	510,000
ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน			
ค่าใช้จ่ายในการขาย	90,000	80,000	170,000
ค่าใช้จ่ายในการบริหาร	73,200	48,800	122,000
กำไรสุทธิ	166,800	51,200	218,000
อัตรากำไรขั้นต้น (ร้อยละ)	55	45	

ข้อมูลที่เกิดขึ้นจริง

	ชุดนักเรียน	รองเท้า
ขาย	650,000	380,000
ต้นทุนสินค้าที่ขาย	312,000	152,000
ค่าใช้จ่ายในการขาย	88,500	80,000
ค่าใช้จ่ายในการบริหาร	76,000	46,200

ให้ทำ รายงานการประเมินผลการดำเนินงานโดยเปรียบเทียบผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นจริงกับงบประมาณแยกแสดงตามประเภทของสินค้า

ข้อ 3 ผู้บริหาร บริษัท เอสทีปือุตสาหกรรม จำกัด ต้องการทราบผลการดำเนินงานที่เกี่ยวกับการผลิตสินค้าภายหลังการดำเนินงานเมื่อสิ้นไตรมาสที่ 1 ปีงบประมาณ 25X3 ข้อมูลงบประมาณต้นทุนการผลิตที่จัดทำไว้สำหรับไตรมาสที่ 1 มีดังนี้

บริษัท เอสทีปือุตสาหกรรม จำกัด
งบประมาณต้นทุนการผลิต
สำหรับไตรมาสที่ 1 สิ้นสุดวันที่ 31 มีนาคม 25X3

หน่วยผลิต 8,000 หน่วย

ต้นทุนผันแปร

วัตถุดิบทางตรง 80,000

ค่าแรงงานทางตรง 64,000

ค่าใช้จ่ายการผลิตผันแปร 40,000

รวมต้นทุนผันแปร 184,000

ต้นทุนคงที่ 48,000

ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น 232,000

ในไตรมาสที่ 1 ผลิตสินค้า 10,000 หน่วย ต้นทุนการผลิตที่เกิดขึ้น มีดังนี้

วัตถุดิบทางตรง 110,000 บาท

ค่าแรงงานทางตรง 85,000 บาท

ค่าใช้จ่ายการผลิตผันแปร 45,000 บาท

ต้นทุนคงที่ 47,000 บาท

ให้ทำ รายงานการประเมินผลการดำเนินงานโดยเปรียบเทียบผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นจริงกับงบประมาณ
ยึดหยุ่น (ณ ระดับการผลิตจริง)

ข้อ 4 จากข้อ 3 ข้อมูลการขายสินค้าและค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานตามงบประมาณและเกิดขึ้นจริงสำหรับไตรมาสที่ 1 ที่ได้รับจากฝ่ายบัญชี มีดังนี้

รายการ	งบประมาณ	เกิดขึ้นจริง
ขาย (จำนวนหน่วย)	8,000	9,000
ราคาขายหน่วยละ (บาท)	55	58
ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร		
ค่าโฆษณา	2% ของยอดขาย	11,000
เงินเดือน	25,000	25,000
ค่าเช่า	5,000	5,000
ค่าเสื่อมราคา	10,000	10,000
ค่านายหน้า	10% ของยอดขาย	

ให้ทำ รายงานการประเมินผลการดำเนินงานโดยเปรียบเทียบผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นจริงกับงบประมาณ
ยึดหยุ่น (ณ ระดับการขายจริง)

ข้อ 5 งบกำไรขาดทุนเปรียบเทียบสำหรับปี 25X4 และ 25X3 ของบริษัท นิมิตเงิน จำกัด มีดังนี้

บริษัท นิมิตเงิน จำกัด
งบกำไรขาดทุนเปรียบเทียบ
สำหรับปี สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25X4 และ 25X3

	25X4	25X3
ขาย (สุทธิ)	1,500,000	1,200,000
หัก ต้นทุนขาย	<u>870,000</u>	<u>720,000</u>
กำไรขั้นต้น	630,000	480,000
หัก ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน		
ค่าใช้จ่ายในการขาย	150,000	101,000
ค่าใช้จ่ายในการบริหาร	<u>60,000</u>	<u>58,000</u>
รวมค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	<u>210,000</u>	<u>159,000</u>
กำไรจากการดำเนินงาน	420,000	321,000
หัก ภาษีเงินได้	<u>105,000</u>	<u>89,880</u>
กำไรสุทธิ	<u>315,000</u>	<u>231,120</u>

ให้ทำ วิเคราะห์งบกำไรขาดทุนปี 25X3 และ 25X4 โดยการวิเคราะห์แนวนอน

ข้อ 6 งบแสดงฐานะการเงินเปรียบเทียบสำหรับปี 25X1-25X4 ของบริษัท สิงห์ทอง จำกัด มีดังนี้

บริษัท สิงห์ทอง จำกัด
งบแสดงฐานะการเงินเปรียบเทียบ
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25X1-25X4

	25X4	25X3	25X2	25X1
สินทรัพย์				
เงินสด	300,000	220,000	280,000	245,000
ลูกหนี้การค้า (สุทธิ)	181,100	164,500	138,200	102,600
สินค้าคงเหลือ	343,000	312,000	249,000	228,000
ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ (สุทธิ)	<u>870,200</u>	<u>780,900</u>	<u>730,300</u>	<u>742,300</u>
รวมสินทรัพย์	<u>1,694,300</u>	<u>1,477,400</u>	<u>1,397,500</u>	<u>1,317,900</u>
หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น				
เจ้าหนี้การค้า	112,700	107,600	98,100	86,400
ทุนหุ้นสามัญ	1,000,000	850,000	800,000	800,000
ส่วนเกินมูลค่าหุ้น	100,000	85,000	80,000	80,000
กำไรสะสม	<u>481,600</u>	<u>434,800</u>	<u>419,400</u>	<u>351,500</u>
รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น	<u>1,694,300</u>	<u>1,477,400</u>	<u>1,397,500</u>	<u>1,317,900</u>

ให้ทำ วิเคราะห์งบแสดงฐานะการเงินปี 25X1-25X4 โดยการวิเคราะห์แนวนอนใช้ข้อมูลปี 25X1 เป็นปีฐาน

ข้อ 7 จากข้อ 6 ให้วิเคราะห์งบแสดงฐานะการเงินปี 25X1-25X4 โดยการวิเคราะห์แนวดิ่ง (Common Size)

ข้อ 8 ต่อไปนี้เป็นข้อมูลทางการเงินของบริษัท วัฒนา จำกัด และบริษัท ศิลา จำกัด ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25X4

	บริษัท วัฒนา จำกัด	บริษัท ศิลา จำกัด
ขาย (สุทธิ)	1,800,000	2,000,000
ต้นทุนขาย	1,150,000	1,310,000
ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	160,000	185,900
ดอกเบี้ยจ่าย	30,000	40,000
กำไรสุทธิ	388,000	404,300
สินทรัพย์รวม (1 มกราคม 25X4)	1,550,000	1,860,000
สินทรัพย์รวม (31 ธันวาคม 25X4)	1,730,000	2,105,000
หุ้นสามัญที่จำหน่ายแล้ว	80,000	100,000

ให้ทำ คำนวณอัตราส่วนทางการเงินของบริษัท วัฒนา จำกัด และ บริษัท ศิลา จำกัด ดังนี้

- 1) อัตรากำไรขั้นต้น
- 2) อัตรากำไรสุทธิ
- 3) ความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย
- 4) กำไรต่อหุ้น
- 5) อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์

ข้อ 9 ข้อมูลจากงบแสดงฐานะการเงินเปรียบเทียบปี 25X5 และ 25X4 ของบริษัท นพนภา จำกัด มีดังนี้

	25X5	25X4
เงินสด	296,000	320,000
ลูกหนี้การค้า (สุทธิ)	186,400	145,000
สินค้าคงเหลือ	301,000	216,000
ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ (สุทธิ)	<u>736,600</u>	<u>803,500</u>
	<u>1,520,000</u>	<u>1,484,500</u>
เจ้าหนี้การค้า	117,200	132,000
ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย	84,000	60,000
เงินกู้	250,000	300,000
ทุนหุ้นสามัญ (100,000 หุ้น)	500,000	500,000
ส่วนเกินมูลค่าหุ้น	50,000	50,000
กำไรสะสม	<u>518,800</u>	<u>442,500</u>
	<u>1,520,000</u>	<u>1,484,500</u>

ข้อมูลเพิ่มเติมจากงบกำไรขาดทุน

	25X5	25X4
ขายสุทธิ	1,425,700	1,234,000
ต้นทุนขาย	784,500	813,150
กำไรสุทธิ	228,700	189,730

ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 1 มกราคม 25X4

ส่วนของผู้ถือหุ้น	883,600	บาท
ลูกหนี้การค้า (สุทธิ)	204,500	บาท
สินค้าคงเหลือ	257,300	บาท
สินทรัพย์รวม	1,284,000	บาท

ให้ทำ คำนวณอัตราส่วนทางการเงินปี 25X5 ดังนี้

- 1) อัตราส่วนทุนหมุนเวียน
- 2) อัตราส่วนหนี้สิน
- 3) อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น
- 4) อัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้
- 5) อัตราการหมุนเวียนของสินค้า
- 6) อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม

แบบทดสอบหลังเรียน หน่วยที่ 5

จงทำเครื่องหมายกากบาท (X) ลงหน้าข้อที่ถูกต้องที่สุด

1. งบประมาณที่จัดทำเพื่อการวางแผนด้านการเงินคือข้อใด
 - ก. งบประมาณรายได้
 - ข. งบประมาณการลงทุน
 - ค. งบกำไรขาดทุนโดยประมาณ
 - ง. งบประมาณต้นทุนสินค้าที่ขาย
 - จ. งบประมาณค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน
2. ข้อใดเป็นผลต่างที่น่าพอใจ จากการเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานจริงกับข้อมูลตามงบประมาณที่จัดทำไว้
 - ก. รายได้จริงต่ำกว่างบประมาณ
 - ข. สินค้าคงเหลือสูงกว่างบประมาณ
 - ค. ต้นทุนสินค้าที่ขายสูงกว่างบประมาณ
 - ง. ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจริงต่ำกว่างบประมาณ
 - จ. ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจริงสูงกว่างบประมาณ
3. งบประมาณยืดหยุ่น ข้อใดกล่าว **ไม่ถูกต้อง**
 - ก. จัดทำขึ้น ณ ระดับกิจกรรมหลายระดับ
 - ข. แยกต้นทุนออกเป็นต้นทุนผันแปรและต้นทุนคงที่
 - ค. ต้นทุนคงที่จะไม่เปลี่ยนแปลงไปตามระดับกิจกรรม
 - ง. สามารถปรับระดับกิจกรรมให้เป็นไปตามการทำงานที่เกิดขึ้นจริง
 - จ. งบประมาณรายได้และต้นทุนที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ณ ระดับกิจกรรมเดียว

4. ข้อใดเป็นผลต่างที่ไม่น่าพอใจ

	งบประมาณ	เกิดขึ้นจริง
ก. ค่าเสื่อมราคา	20,000	18,000
ข. รายได้ค่าเช่า	50,000	60,000
ค. ต้นทุนการผลิต	42,000	45,000
ง. ค่าแรงงานทางตรง	35,000	30,000
จ. กำไรสุทธิ	72,000	80,000

5. งบประมาณที่จัดทำขึ้น ณ ระดับกิจกรรมที่กำหนดล่วงหน้าไว้ระดับเดียว คือข้อใด

ก. Fixed Budget	ง. Master Budget
ข. Flexible Budget	จ. Financial Budget
ค. Operating Budget	

6. อัตราส่วนที่ใช้วัดความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้นคือข้อใด

ก. อัตราส่วนหนี้สิน	ง. อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม
ข. อัตราส่วนทุนหมุนเวียนเร็ว	จ. อัตราส่วนวิเคราะห์ความสามารถในการชำระหนี้
ค. อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น	

7. อัตราส่วนทุนหมุนเวียน คำนวณได้ตามข้อใด

ก. สินทรัพย์หมุนเวียน / หนี้สินหมุนเวียน
ข. สินทรัพย์หมุนเวียน - หนี้สินหมุนเวียน
ค. สินทรัพย์หมุนเวียน - สินค้า - หนี้สินหมุนเวียน
ง. สินทรัพย์หมุนเวียน - สินค้า / หนี้สินหมุนเวียน
จ. สินทรัพย์หมุนเวียน - สินค้า - ค่าใช้จ่ายจ่ายล่วงหน้า / หนี้สินหมุนเวียน

8. ข้อใด **ไม่ใช่** อัตราส่วนที่ใช้วัดความสามารถในการทำกำไร

ก. กำไรต่อหุ้น	ง. อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์
ข. อัตรากำไรสุทธิ	จ. อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม
ค. อัตรากำไรขั้นต้น	

9. อัตราส่วนวิเคราะห์ประสิทธิภาพการดำเนินงานคือข้อใด

ก. อัตรากำไรสุทธิ	ง. ความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย
ข. อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์	จ. อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น
ค. อัตราการหมุนเวียนของสินค้า	

10. อัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้ คำนวณได้ตามข้อใด

ก. ขาย / ลูกหนี้	ง. ขายเชื่อ / ลูกหนี้เฉลี่ย
ข. ขาย / ลูกหนี้เฉลี่ย	จ. ขายเชื่อ (สุทธิ) / ลูกหนี้เฉลี่ย
ค. ขายเชื่อ / ลูกหนี้	

7. เอกสารอ้างอิง (ชั้นหน้าใหม่)

- . 7.1 มาลี สืบตระกูล. การวางแผนและควบคุมโดยงบประมาณ. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, 2565.
 - 7.2 วารุณี เอี่ยมอรมณ. การวางแผนและควบคุมโดยงบประมาณ. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมอาชีพ, 2557.
- เว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง

<https://plan.nsrui.ac.th/storage/document/5ed9d19ee4f31.pdf>

	ใบกิจกรรมที่ 5	บทเรียนที่..5....
	รหัสวิชา 30201-2012....	สอนครั้งที่.14-15.
	ชื่อวิชา การวางแผนและควบคุมโดยงบประมาณ..	
	ชื่อบทเรียน งานวางแผนและควบคุมโดยงบประมาณ.....	ทฤษฎี...6... ชม. ปฏิบัติ...0... ชม.
ชื่อเรื่อง/งานวางแผนและควบคุมโดยงบประมาณ.....		

1. ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับบทเรียน

วางแผนและควบคุมโดยงบประมาณ ด้วยความมีระเบียบละเอียดรอบคอบ ซื่อสัตย์ มีวินัย ตรงต่อเวลา

2. อ้างอิงมาตรฐาน/เชื่อมโยงกลุ่มอาชีพ

2.1 มาตรฐานอาชีพ.....-..... สมรรถนะย่อย.....-.....

1) เกณฑ์การปฏิบัติงาน.....-.....

2) วิธีประเมิน.....-.....

3) หลักฐานการปฏิบัติงาน (Performance Evidence) -

4) หลักฐานความรู้ (Knowledge Evidence) -

2.2 บุคลากรกลุ่มอาชีพ.....-.....

3. สมรรถนะประจำบทเรียน

จัดทำรายการการประเมินผลการดำเนินงานด้วยวิธีต่าง ๆ ได้

4. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (เขียนให้ครบด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย จิตพิสัยและประยุกต์ใช้)

4.1 บอกองค์ประกอบของการวางแผนกำไรได้

4.2 บอกงบประมาณที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนกำไรได้

4.3 บอกงบประมาณที่จัดทำเพื่อวางแผนด้านการเงินได้

4.4 เปรียบเทียบผลการดำเนินงานที่ปฏิบัติได้จริงกับงบประมาณคงที่ได้

4.5 เปรียบเทียบผลการดำเนินงานที่ปฏิบัติได้จริงกับงบประมาณยืดหยุ่นได้

4.6 ประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะจัดทำงบประมาณการเงินในการปฏิบัติงานวิชาชีพ

4.7 มีเจตคติและกิจนิสัยที่ดีในการปฏิบัติงานด้วยความมีวินัย รับผิดชอบ ซื่อสัตย์และรอบคอบ

5. เครื่องมือ วัสดุ และอุปกรณ์

5.1เครื่องคอมพิวเตอร์.....

5.2เครื่อง Projector.....

6. ขั้นตอนการทำกิจกรรม

ให้ผู้เรียนจับคู่กันค้นคว้าและศึกษาการวิเคราะห์งบการเงิน และนำเสนอหน้าชั้นเรียน

7. สรุปและอภิปราย

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปเนื้อหา

8. การประเมินผล

ผ่านเกณฑ์การประเมินผลไม่ต่ำกว่าร้อยละ 60

9. เอกสารอ้างอิง/เอกสารค้นคว้าเพิ่มเติม

9.1 มาลี สืบตระกูล. การวางแผนและควบคุมโดยงบประมาณ. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, 2565.

9.2 วารุณี เอี่ยมอารมณ์. การวางแผนและควบคุมโดยงบประมาณ. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมอาชีพ, 2557.

เว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง

<https://plan.nsrui.ac.th/storage/document/5ed9d19ee4f31.pdf>

	ใบงานที่ 5	บทเรียนที่...5....
	รหัสวิชา 30201-2012...	สอนครั้งที่.14-15.
	ชื่อวิชา การวางแผนและควบคุมโดยงบประมาณ..	
	ชื่อบทเรียน งานวางแผนและควบคุมโดยงบประมาณ.....	ทฤษฎี...6... ชม. ปฏิบัติ...0... ชม.
ชื่อเรื่อง/งานวางแผนและควบคุมโดยงบประมาณ.....		

1. ผลลัพธ์การปฏิบัติงาน

วางแผนและควบคุมโดยงบประมาณ ด้วยความมีระเบียบละเอียดรอบคอบ ชี้อัตย มีวินัย ตรงต่อเวลา

2. อ้างอิงมาตรฐาน/เชื่อมโยงกลุ่มอาชีพ

2.1 มาตรฐานอาชีพ.....-..... สมรรถนะย่อย.....-.....

- 1) เกณฑ์การปฏิบัติงาน.....-.....
- 2) วิธีประเมิน.....-.....
- 3) หลักฐานการปฏิบัติงาน (Performance Evidence) -
- 4) หลักฐานความรู้ (Knowledge Evidence) -

2.2 บุคลากรกลุ่มอาชีพ.....-.....

3. สมรรถนะประจำบทเรียน

จัดทำรายงานการประเมินผลการดำเนินงานด้วยวิธีต่าง ๆ ได้

4. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (เขียนให้ครบด้านพุทธิพล ทักษะพิสัย จิตพิสัย และประยุกต์ใช้)

- 4.1 บอกองค์ประกอบของการวางแผนกำไรได้
- 4.2 บอกงบประมาณที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนกำไรได้
- 4.3 บอกงบประมาณที่จัดทำเพื่อวางแผนด้านการเงินได้
- 4.4 เปรียบเทียบผลการดำเนินงานที่ปฏิบัติได้จริงกับงบประมาณคงที่ได้
- 4.5 เปรียบเทียบผลการดำเนินงานที่ปฏิบัติได้จริงกับงบประมาณยืดหยุ่นได้
- 4.6 ประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะจัดทำงบประมาณการเงินในการปฏิบัติงานวิชาชีพ
- 4.7 มีเจตคติและกิจนิสัยที่ดีในการปฏิบัติงานด้วยความมีวินัย รับผิดชอบ ชี้อัตยและรอบคอบ

5. เครื่องมือ วัสดุ และอุปกรณ์

- 5.1เครื่องคอมพิวเตอร์.....
- 5.2เครื่อง Projector.....

6. คำแนะนำ/ข้อควรระวัง

ปฏิบัติงานตามขั้นตอนที่กำหนด

7. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

ใบงานที่ 5

ชื่อเรื่อง การเปรียบเทียบผลการดำเนินงานกับงบประมาณ

เวลา 60 นาที

จุดประสงค์

1. เปรียบเทียบผลการดำเนินงานกับงบประมาณ
2. สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น

วัสดุอุปกรณ์

1. กระดาษสำหรับเขียนชื่อกลุ่มและรายชื่อสมาชิกในกลุ่ม
2. กระดาษคำตอบ กลุ่มละ 6-10 แผ่น

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. ให้ผู้เรียนจัดกลุ่มตามความสมัครใจ กลุ่มละ 4-5 คน
2. ตัวแทนแต่ละกลุ่มเลือกหัวหน้าและเลขานุการ กลุ่ม ตั้งชื่อกลุ่มและเขียนรายชื่อสมาชิกในกระดาษที่จัดให้
3. สมาชิกในกลุ่มจับฉลาก และรับกรณีศึกษา
4. สมาชิกแต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษากรณีศึกษา
5. สมาชิกแต่ละกลุ่มร่วมกันเปรียบเทียบผลการดำเนินงานกับงบประมาณตามที่ได้รับในกรณีศึกษา
6. ตัวแทนกลุ่มนำเสนอหน้าชั้นเรียน
7. ผู้เรียนแต่ละกลุ่มตรวจสอบความถูกต้อง

ใบงานที่ 6

ชื่อเรื่อง สส

,วิเคราะห์งบการเงินแนวยาวหรือแนวนอน

เวลา 50 นาที

จุดประสงค์

1. วิเคราะห์งบการเงินแนวยาวหรือแนวนอน
2. สืบค้นงบการเงินของธุรกิจในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
3. สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น

วัสดุอุปกรณ์

1. กระดาษสำหรับเขียนชื่อกลุ่มและรายชื่อสมาชิกในกลุ่ม
2. กระดาษคำตอบ กลุ่มละ 6-10 แผ่น

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. ให้ผู้เรียนจัดกลุ่มตามความสมัครใจ กลุ่มละ 4-5 คน
2. ตัวแทนแต่ละกลุ่มเลือกหัวหน้าและเลขานุการ กลุ่ม ตั้งชื่อกลุ่มและเขียนรายชื่อสมาชิกในกระดาษที่จัดให้

3. สมาชิกในกลุ่มร่วมกับสืบค้นการเงินของธุรกิจในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มา 1 ธุรกิจ
4. สมาชิกแต่ละกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์งบการเงินวิธีแนวราบหรือแนวนอน(แนวนอน 3ปี)
5. ตัวแทนกลุ่มนำเสนอหน้าชั้นเรียน
6. ผู้เรียนแต่ละกลุ่มประเมินผลกลุ่มอื่น ๆ

8. สรุปและวิจารณ์ผล

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปงาน

9. การประเมินผล

ผ่านเกณฑ์การประเมินผลไม่ต่ำกว่าร้อยละ 60

10. เอกสารอ้างอิง/เอกสารค้นคว้าเพิ่มเติม

10.1 มาลี สืบตระกูล. การวางแผนและควบคุมโดยงบประมาณ. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, 2565.

10.2 วารุณี เอี่ยมอารมณ์. การวางแผนและควบคุมโดยงบประมาณ. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมอาชีพ, 2557.

เว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง

<https://plan.nsrui.ac.th/storage/document/5ed9d19ee4f31.pdf>